

**AANVULLING OP HET MER TEN BEHOEVE VAN HET BESTEMMINGSPLAN
BUITENGEBIED GEMEENTE PEEL EN MAAS**

GEMEENTE PEEL EN MAAS

13 april 2012
076387573:0.1 - Vrijgegeven
B01055.000330.0300

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	4
2	Beleidsambities	5
2.1	Inleiding.....	5
2.2	Ruimtelijke kaders.....	7
2.3	Streefkwaliteiten Geur	7
2.4	Kwaliteitskader - ontwikkelen met kwaliteit.....	10
2.5	Overige kaders	10
3	Aanvullende milieubeoordeling Bestemmingsplan Buitengebied	13
3.1	Inleiding.....	13
3.2	Kwaliteitskader buitengebied gemeente Peel en Maas.....	16
3.3	Effectbeschrijving andere functies Bestemmingsplan buitengebied.....	18
3.3.1	Wijze van beoordelen	18
3.4	Bodem en water	20
3.4.1	Effect op regionaal systeem.....	20
3.4.2	Effect op bodemkwaliteit en geomorfologie	23
3.5	Natuur.....	24
3.6	Landschap, cultuurhistorie en archeologie	26
3.6.1	Effect op cultuurhistorische elementen, structuren, patronen en waardevolle gebieden	26
3.6.2	Effect op openheid, bepalende structuren en waardevolle landschappen.....	27
3.6.3	Effect op archeologische waarden	28
3.7	Fijn stof.....	29
3.8	Geluid.....	30
3.9	Duurzame energie en Cradle to Cradle	31
3.10	Verkeer en infrastructuur	32
3.10.1	Effect op de verkeersontsluiting en - afwikkeling.....	32
3.10.2	Effect op de verkeersveiligheid.....	33
3.10.3	Effect ondergrondse en bovengrondse infrastructuur	34
4	Hydrologie – verdroogde gebieden	37
4.1	Inleiding.....	37
4.2	Verdrogingsgevoelige (natuur-)gebieden	37
4.3	effectbepaling	39
4.3.1	Inleiding	39
4.3.2	Het effect van grondwateronttrekkingen voor berekening.....	40
4.3.3	Resultaten	42
4.4	Afname grondwateraanvulling door toename verharding.....	44
4.4.1	Effecten op verdrogingsgevoelige natuur	45
5	Stikstofdepositie	47
5.1	Inleiding.....	47

5.2	Alternatieven in het MER voor de Structuurvisie	47
5.3	Extra alternatieven.....	49
5.4	Resultaten	50
6	Conclusies en aanbevelingen	55
Bijlage 1	Toetsingsadvies MER Structuurvisie	59
Bijlage 2	Passende Beoordeling.....	61
Colofon		63

1 Inleiding

De gemeente Peel en Maas heeft in 2011 een beleidskader vastgelegd voor het stimuleren en toetsen van bestaande en toekomstige initiatieven voor nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen en glastuinbouwbedrijven. Dit gemeentelijk vestigingsbeleid is vastgelegd in een Structuurvisie Intensieve Veehouderij en Glastuinbouw. Deze Structuurvisie is in 2011 door de gemeenteraad vastgesteld.

Er is in 2011 ook een milieueffectrapport (MER) opgesteld, die gekoppeld is aan de (ontwerp) structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw Peel en Maas. Dat MER vormt daarnaast ook een onderbouwing voor de actualisatie van het bestemmingsplan buitengebied Peel en Maas. In dit bestemmingsplan wordt het beleid uit de (vastgestelde) structuurvisie immers vertaald naar een planologisch-juridische regeling.

De commissie voor de milieueffectrapportage (De Commissie) heeft het MER voor de Structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw getoetst. De resultaten daarvan zijn vastgelegd in het toetsingsadvies van 24 oktober 2011 (rapportnummer 2222-92). In dat toetsingsadvies heeft de Commissie aangegeven dat in het MER de essentiële informatie voor besluitvorming over de structuurvisie aanwezig is. Daarnaast heeft de Commissie geconstateerd dat voor de besluitvorming over het nieuwe bestemmingsplan buitengebied aanvullende informatie nodig is. De Commissie heeft bij de toetsing van het MER nog geen inzage kunnen hebben in het voorontwerp bestemmingsplan, omdat die ten tijde van de toetsing nog niet gereed was. De Commissie heeft daarom niet kunnen beoordelen welke activiteiten en daaraan verbonden milieugevolgen met het bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden.

De Commissie heeft daarom geadviseerd om ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan buitengebied de informatie uit het MER voor de Structuurvisie aan te vullen. In deze aanvulling is die gevraagde informatie opgenomen. Deze aanvulling wordt ter toetsing voorgelegd aan de Commissie, waarna de aanvulling en het toetsingsadvies van de Commissie over deze aanvulling, samen met het ontwerp bestemmingsplan en het MER voor de Structuurvisie, ter inzage wordt gelegd.

1.1 LEESWIJZER

De leeswijzer is gekoppeld aan het toetsingsadvies van 24 oktober 2011 zoals opgesteld door de Commissie m.e.r. Dit toetsingsadvies is als bijlage bij deze aanvulling gevoegd.

In dit toetsingsadvies heeft zij verschillende aandachtpunten benoemd, die zijn opgenomen in de verschillende hoofdstukken van deze aanvulling.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de doelen en ambities van de gemeente Peel en Maas en de doorvertaling in het bestemmingsplan buitengebied. Deze doelen en ambities zijn in het opgestelde MER voor de structuurvisie wel genoemd voor de thema's intensieve veehouderij en glastuinbouw, maar niet voor andere thema's. De Commissie adviseert dit uit te breiden voor andere thema's die in het bestemmingsplan buitengebied aan bod komen. Zij vraagt om te beschrijven hoe doelen en ambities op het gebied van landschappelijke kwaliteit, zuinig ruimtegebruik, infrastructuur, duurzaamheid en milieu zijn gewogen ten opzichte van andere doelen, hoe deze zijn vertaald in het bestemmingsplan buitengebied en hoe deze ambities en doelen gerealiseerd kunnen worden.

In het bestemmingsplan buitengebied worden mogelijkheden geboden aan meer activiteiten dan alleen de intensieve veehouderij en glastuinbouw. In hoofdstuk 3 wordt een beschrijving gegeven van de milieugevolgen van deze activiteiten. Het gaat daarbij dus om andere activiteiten dan intensieve veehouderij en glastuinbouw.

In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de mogelijke effecten op hydrologisch gevoelige (natuur-)gebieden door de ontwikkeling van glastuinbouw in combinatie met andere ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan. Het gaat hierbij om de mogelijke verdroging van Natura 2000-gebieden en andere voor verdroging gevoelige natuurgebieden, door de ontwikkeling van glastuinbouw in combinatie met andere ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan buitengebied. Ook adviseert de commissie te beschrijven welke maatregelen mogelijk zijn om eventuele verdroging van natuurgebieden te voorkomen.

De aanvullende berekening en beschrijving gericht op de mogelijke toename van de stikstofbelasting van de Natura2000-gebieden in de omgeving van de gemeente worden beschreven in hoofdstuk 5.

De Commissie adviseert mogelijkheden te onderzoeken voor een alternatief waarbij negatieve effecten op Natura2000-gebieden door een toename van de stikstofbelasting zijn uit te sluiten.

In de bijlagen is het toetsingsadvies van het MER voor de Structuurvisie en een aangepaste versie van de Passende Beoordeling opgenomen.

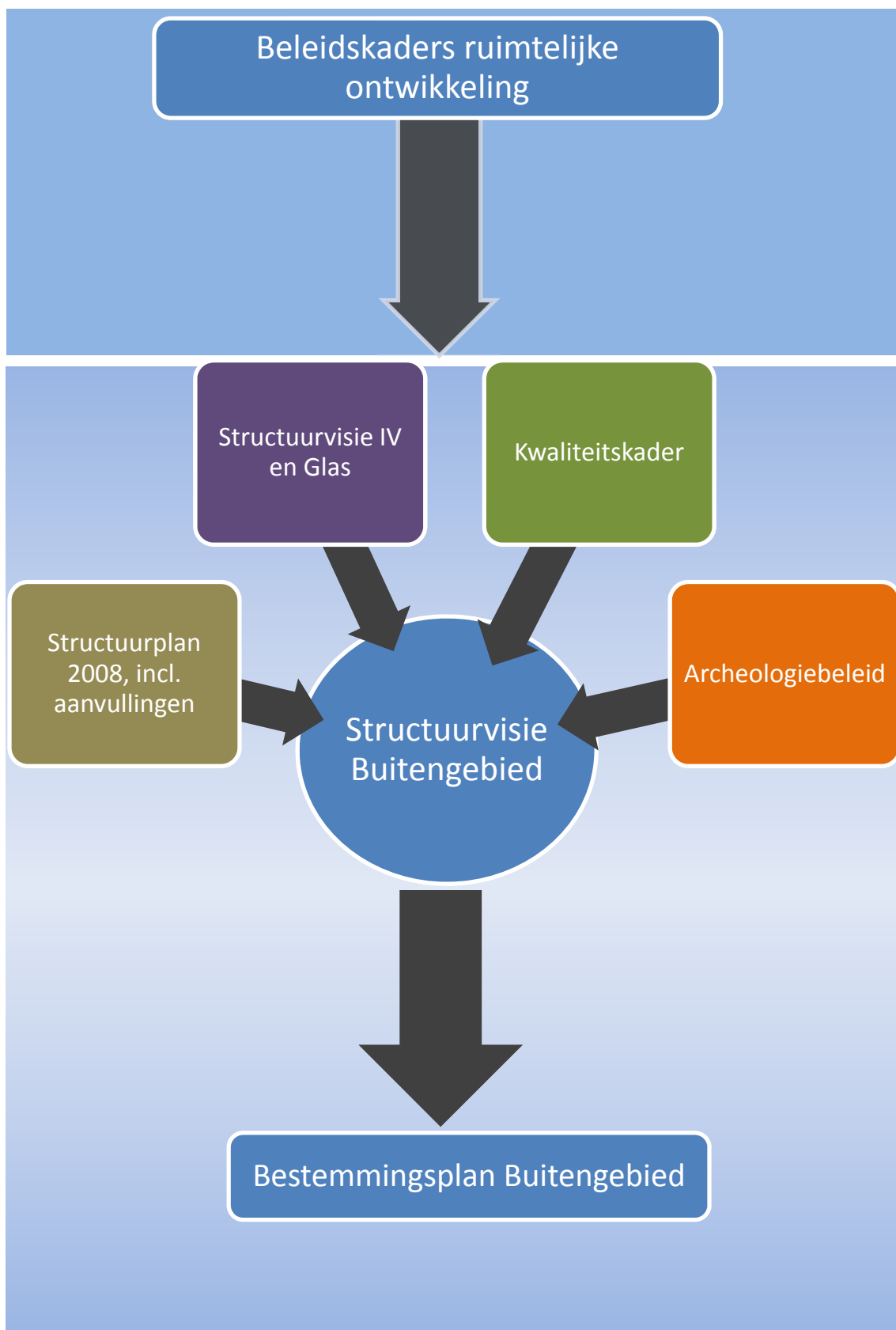
De informatie uit deze aanvulling zal samen met het MER voor de structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw dienen voor de besluitvorming over het nieuwe bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Peel en Maas.

2

Beleidsambities

2.1 INLEIDING

Peel en Maas is een dynamische en ambitieuze gemeente in een dynamische regio. De laatste jaren hebben zich in het buitengebied vele veranderingen plaatsgevonden. Enerzijds zien wij een behoefte aan schaalvergroting in bijvoorbeeld de sectoren intensieve veehouderij en glastuinbouw en anderzijds is er behoefte aan verbreding met bijvoorbeeld recreatie. Kortom er is volop dynamiek in het buitengebied van Peel en Maas met als gevolg een gewijzigde behoefte voor onze rol als overheid. Een overheid die inspeelt op ontwikkelingen. Bij alle ontwikkelingen in Peel en Maas wordt ondernemerschap gekoppeld aan kwaliteitsverbetering. Het gedachtegoed van Peel en Maas op de terreinen van landschappelijke kwaliteit, zuinig ruimtegebruik, infrastructuur, duurzaamheid en milieu is binnen Peel en Maas verankerd in diverse (strategische) documenten zoals de kaderstelling ruimtelijke ontwikkeling en structuurvisie buitengebied. Met de totstandkoming van bestemmingsplan buitengebied worden doelen en ambities verankerd in een juridisch instrument. In onderstaand schema is de opzet van de structuurvisie buitengebied en de relatie met bestemmingsplan buitengebied opgenomen. In de volgende paragrafen zetten we uiteen hoe we de koppeling hebben gelegd tussen onze doelen en ambities en het bestemmingsplan buitengebied.

Figuur 1 relatie tussen Structuurvisie Buitengebied en Bestemmingsplan Buitengebied

2.2 RUIMTELIJKE KADERS

In alles wat de gemeente doet zijn de kernwaarden duurzaamheid, diversiteit en zelfsturing van essentieel belang. Met zelfsturing willen we het primaat bij de burger leggen en als overheid minder beheersen en beheren. We geloven dat de invloed van bewoners op hun eigen woon- en leefomgeving heel ver kan gaan en dat deze betrokkenheid ook leidt tot een grotere sociale vitaliteit van de gemeenschap. Op het terrein van duurzaamheid zal dit de gemeente naast de eigen inspanningen vooral van de bewoners en ondernemers zelf komen, waarbij de gemeente stimuleert, faciliteert en informeert. Het is een expliciete keuze om duurzaamheid door zelfsturing naar een hoger niveau te tillen en niet via keiharde “regels” op te leggen.

In de structuurvisie buitengebied is de basis gelegd voor de stap naar een innovatief en meer divers platteland. Belangrijkste kernbegrippen uit dit beleidskader is “ruimte voor ontwikkeling met oog voor kwaliteit”. Nieuwe ontwikkelingen worden gestimuleerd in de agrarische sector. Bijvoorbeeld door de ontwikkelingsruimte voor bestaande intensieve veehouderij- en glastuinbouwbedrijven op duurzame locaties. Voorwaarde is dat ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij in balans blijven met een goed woon- en leefklimaat. Schaalvergroting is vaak nodig voor innovatieve en concurrerende bedrijven in de agrarische sector maar dit kan niet overal. Daarom willen we grootschalige en intensieve agrarische bedrijvigheid verder concentreren in LOG gebieden.

Voorwaarde is dat ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij in balans blijven met een goed woon- en leefklimaat. Hiervoor hebben we in de structuurvisie buitengebied de koppeling gelegd naar de streefkwaliiteit Geur.

2.3 STREEFKWALITEITEN GEUR

Geurhinder

Conform de Regeling geurhinder en veehouderij kan de geurbelasting van individuele veehouderijen berekend worden met het verspreidingsmodel “V-Stacks vergunning 2010”. Omdat met dit verspreidingsmodel echter geen geurcontouren berekend kunnen worden, wordt hiervoor het verspreidingsmodel “V-stacks gebied 2010” gebruikt. Bij deze uitkomsten en geurcontouren gaat het dan om de voorgrondbelasting van een individuele veehouderij en deze kunnen getoetst worden aan de normen uit de Wgv.

Voornoemde methodiek is echter niet voldoende bij ruimtelijke plannen. Bij ruimtelijke plannen moet in principe gemotiveerd worden dat er ter plaatse van het ruimtelijke plan (indien het gaat om een geurgevoelig object) sprake is van een goed of aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Om dit te kunnen bepalen, is naast de geurbelasting van een individuele veehouderij, ook de geurbelasting van alle veehouderijen in de omgeving van het ruimtelijke plan bepalend. Het gaat hier dan om de zogenaamde cumulatieve geurbelasting oftewel achtergrondbelasting. Deze kan berekend worden met het verspreidingsmodel “V-stacks gebied 2010”. De uitkomsten van deze berekening kunnen eveneens worden weergegeven via een geurcontour.

Anders dan bij voorgrondbelasting geeft de Wgv geen normen voor achtergrondbelasting. Ook geeft de Wgv geen omschrijving van wat onder een goed of aanvaardbaar woon- en leefklimaat verstaan wordt. In dat kader vormt paragraaf 3.4 van de handreiking bij de Wgv (welke gaat over de beoordeling van ruimtelijke plannen, aanvulling 23 mei 2007) en de bijlagen 6 en 7 bij de handreiking (met informatie over de te verwachten geurhinder, aanvulling 1 mei 2007) een hulpmiddel voor het beoordelen van ruimtelijke plannen.

Aan de hand van het gestelde in voornoemde handreiking is er door de overheid een tabel opgesteld, welke hierna wordt weergegeven en welke gebruikt kan worden voor de beoordeling van de milieukwaliteit in een gebied. De milieukwaliteit correspondeert in dit geval met de normering van de kwaliteit van het woon- en leefklimaat. Middels deze tabel kan aan de hand van de uitkomsten van de verspreidingsmodel “V-stacks gebied” en de geurcontouren (waarin deze uitkomsten weergegeven worden) bezien worden welke milieukwaliteit er in een bepaald gebied heerst en, gelet op de ligging van het ruimtelijk plan, wat de milieukwaliteit en dus het woon- en leefklimaat bij een ruimtelijk plan is.

Milieukwaliteit	Geur gehinderden	Voorgrondbelasting (Een-bron situatie)	Achtergrondbelasting (Meer-bron situatie)
		98 percentiel OU_e/m^3	98 percentiel OU_e/m^3
Zeer goed	< 5%	< 1.5	< 3.1
Goed	5 - 10%	1.5 - 3.8	3.1 - 7.4
Redelijk goed	10 - 15%	3.8 - 6.6	7.4 - 13.1
Matig	15 - 20%	6.6 - 10	13.1 - 20
Tamelijk slecht	20 - 25%	10 - 14.2	20 - 28.3
Slecht	25 - 30%	14.2 - 19.2	28.3 - 38.5
Zeer slecht	30 - 35 %	19.2 - 25.3	38.5 - 50.7
Extreem slecht	35 - 40 %	25.3 - 32.8	> 50.7

Milieukwaliteit in relatie tot individuele en cumulatieve geurbelasting

Concluderend kunnen we derhalve het volgende stellen. In het kader van een goede ruimtelijke ordening moet aangetoond worden dat er bij een ruimtelijk plan sprake is van een goed dan wel aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Om te kunnen oordelen wat de invloed van een ruimtelijk plan op het woon- en leefklimaat is, moet met betrekking tot geur zowel de voorgrondbelasting als de achtergrondbelasting in beeld worden gebracht. In geval van voorgrondbelasting geur vindt toetsing plaats aan de wettelijke norm van $3\text{ }OU_e/m^3$ voor de bebouwde kom en aan de wettelijke norm van $14\text{ }OU_e/m^3$ voor buiten de bebouwde kom. De norm voor de bebouwde kom valt in de milieukwaliteitsklasse “goed” ($1,5$ tot $3,8\text{ }OU_e/m^3$), de norm voor buiten de bebouwde kom valt in de milieukwaliteitsklasse “tamelijk slecht” ($10,0$ tot $14,2\text{ }OU_e/m^3$). Op grond hiervan wordt afgeleid, dat binnen de bebouwde kom een milieukwaliteit “goed” aanvaardbaar is en in geval van buiten de bebouwde kom een milieukwaliteit “tamelijk slecht” aanvaardbaar is. Als we deze wettelijke normen doortrekken naar de achtergrondbelasting kunnen we stellen dat binnen de bebouwde kom bij een norm gelegen in de klasse $3,1$ tot $7,4\text{ }OU_e/m^3$ (welke correspondeert met de milieukwaliteitsklasse “goed”) gesproken kan worden van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en in geval van buiten de bebouwde kom bij een norm gelegen in de klasse $20 - 28,3\text{ }OU_e/m^3$ (welke correspondeert met de milieukwaliteitsklasse “tamelijk slecht”) gesproken kan worden van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

De contouren die voortkomen uit de berekeningen, behorende bij de Wgv, vormen zowel een toetsingskader bij beoogde uitbreiding van een veehouderij, alsook bij ontwikkeling van nieuwe functies in de nabijheid. Daarnaast geeft de Wgv de mogelijkheid om maatwerk te leveren, door de wettelijke normen of afstanden binnen een vastgelegde marge voor een bepaald (deel)gebied van de gemeente te wijzigen. De gemeente kan dit gebiedsgericht geurbeleid als sturingsinstrument voor (ruimtelijke en functionele) ontwikkelingen in het buitengebied gebruiken.

Zoals de naam al doet vermoeden zijn de streefkwaliteiten niet juridisch bindend, met andere woorden het is geen toetsingskader voor individuele aanvragen. Het zijn echter wel ambities die binnen de mogelijkheden nagestreefd zullen worden. Als algemeen uitgangspunt geldt dat de huidige situatie niet mag verslechteren. Het algemene uitgangspunt geldt niet voor woningen in de glastuinbouwconcentratiegebieden en de Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's).

Gebied specifieke uitgangspunten;

Categorie gebied / functie	Huidige kwaliteit ¹	Streefkwaliteiten ²
Grote kernen	Goed - zeer goed	Zeer goed
Kleine kernen	Zeer goed - overwegend goed	Goed
Bebouwingslinten / oude verdichte bouwlanden	Zeer goed - zeer slecht	Redelijk goed *
Overig Buitengebied	Zeer goed – zeer slecht	Matig
Grote recreatieve voorzieningen	Zeer goed - redelijk goed	Redelijk goed
Bedrijventerrein met kantoor functie of detailhandel	Redelijk goed	Redelijk goed
Overige bedrijventerreinen	Zeer goed – slecht	Matig

Figuur 2 Als in de tabel de huidige kwaliteit beter is dan de streefkwaliteit, is de reden daarvoor dat de geboden ontwikkelingsmogelijkheden in dat gebied nog niet benut zijn.

Voor gebiedsontwikkelingen kan de Raad specifieke uitgangspunten vastleggen. Dit is bijvoorbeeld gebeurd voor Egchel. In het kader van de Gebiedsontwikkeling Egchel is vastgelegd dat de leefbaarheid in het dorp voorop staat en dat het woon- en leefklimaat minimaal gelijk moet blijven (peildatum is 22 december 2008).

De streefkwaliteiten geur worden opgenomen in de toelichting van het bestemmingsplan Buitengebied. De gemeente houdt een hand aan de kraan door middel van monitoren. Dit monitoren gebeurt halfjaarlijks. Monitoren betekent dat op hoofdlijnen bekeken wordt hoe de achtergrondbelasting geur zich ontwikkelt. Dit uitgaande van de situatie 2010 en het voorkeursalternatief uit de MER. Dit uitgaande van de situatie 2010 en het voorkeursalternatief uit de MER, omdat:

- De MER een beeld geeft van de geurkwaliteit voor de situatie 2010.
- De 'Structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw' (hierna te noemen: structuurvisie) hierop gebaseerd is.
- Om de ontwikkeling in het lange termijn perspectief te plaatsen.

Blijkt uit het doorlopen van deze stappen dat een vervolg nodig is, onderzoekt de gemeente de inzet van het instrument geurverordening. Dit houdt onderzoek in of een geurverordening het juiste instrument is gezien het ruimtelijk beleid voor de betreffende omgeving. Als ruimtelijk functioneel gestreefd wordt naar het mengen van functies of er ruimte moet zijn voor veehouderij, is een geurverordening mogelijk niet het instrument. Strengere normen met een geurverordening kunnen ook agrarische ontwikkelingen beperken, die geurgevoelig zijn. In tweede instantie wordt de mogelijkheid onderzocht om indirect met een geurverordening te sturen.

^{1,2} Zie voor de definitie kwaliteit de handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderijen: paragraaf 3.4 en bijlagen 6 en 7.

<http://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw-tuinbouw/geur-veehouderijen/wetgeving-geurhinder/handreiking/>

2.4 KWALITEITSKADER - ONTWIKKELEN MET KWALITEIT

Als gemeente vinden we dat ontwikkeling en kwaliteitsverbetering onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Daarom gaan ontwikkelingen altijd gepaard met een investering in de omgeving. Het kwaliteitskader buitengebied is een instrument wat hiervoor handvaten geeft. Hierin zijn onze ambities op het terrein van landschappelijke kwaliteit, milieu en duurzaamheid geborgd. Er is sprake van een zogenaamde drietrapsraket. Daar waar de ontwikkeling plaats vindt dient er in eerste instantie de fysieke maatregelen te worden gerealiseerd. Alleen als aantoonbaar geen fysieke maatregel mogelijk is of wenselijk is op de locatie kan de kwaliteitsverbetering ook op een andere locatie worden gerealiseerd. Als dat vervolgens niet mogelijk is kan de kwaliteitsverbetering bestaan uit een financiële bijdrage in een in te stellen kwaliteitsfonds, in plaats van een fysieke maatregel. De gemeente stimuleert daarbij een verbetering van de milieusituatie, maar deze dient minimaal gelijk te blijven. Daarnaast behoort sloop van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen die niet worden gebruikt voor de nieuwe functie als verplichting. Tevens kan emissiereductie als kwaliteitsverbeterende maatregel worden ingezet bij een ontwikkeling. Ook functiemenging kan leiden tot een rommelig en onherkenbaar beeld. De vele functiewijzigingen in het landelijke gebied, o.a. door vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (VAB), vergt dan ook specifieke aandacht. Hergebruik wordt gestimuleerd, maar ontwikkelingen in VAB moeten plaatsvinden in samenhang tot kwaliteitsverbetering, bijvoorbeeld het terugbrengen van verstening door sloop. Middels de planregels is de juridische koppeling gelegd tussen het kwaliteitskader en het bestemmingsplan. Zo is in de wijzigingsbevoegdheden van het bestemmingsplan een passage opgenomen dat de ontwikkeling in voldoende mate moet zijn gericht op verbetering van de omgevingskwaliteit, hiertoe wordt een landschappelijk inrichtingsplan dat gericht is op landschappelijke inpassing van bebouwing en andere kwaliteitsverbeterende maatregelen.

2.5 OVERIGE KADERS

Ruimte voor diversiteit ('buitengebied is van iedereen')

Het buitengebied is van iedereen. De gebondenheid aan de agrarische sector is groot, maar tegelijk is er behoefte aan recreatie en natuur. De woonkwaliteit in gebaat bij een divers platteland. Hoofdpijn is de verweving van functies (waar het kan), maar tegelijk leggen we accenten om ruimte te maken voor een recreatief profiel en het ontwikkelen van de diversiteit van de natuur. De recreatieve sector is net als multifunctionele landbouw gebaat bij diversificatie van het landelijke gebied. Onder andere recreatie te stimuleren wordt Bed & Breakfast mogelijkheid gemaakt middels een ontheffingsprocedure in bestemmingsplan buitengebied.

Grootschalige gebiedsontwikkeling

In een buitengebied zijn een aantal grootschalige gebiedsontwikkeling o.a. LOG Eghelse heide, glasconcentratiegebieden Tangbroek en de Kievit. Het gebruik van de infrastructuur zal aan moeten sluiten op het gebruik zodat er geen knelpunten in de verkeersveiligheid en/ of afwikkeling optreden. Deze ontwikkelingen worden projectmatig aangepakt waardoor gebiedsgericht de afweging wordt gemaakt tussen de ontwikkeling en gevolgen voor woon- en leefklimaat, infrastructuur en kwaliteitsverbetering.

Dashboard buitengebied

Omdat het buitengebied in beweging is moet het beleid ook in beweging zijn om het doel van het buitengebied te bereiken: "ruimte om te ontwikkelen met oog voor kwaliteit". Om die reden wordt de vinger aan de pols gehouden. Het instrument om dat te doen wordt het zogenaamde 'dashboard' buitengebied'. Op basis van het dashboard kan bepaald worden of het beleid aangepast moet worden.

Milieu- Ammoniakbeleid

De gemeente Peel en Maas kent geen complementair beleid voor ammoniak ten aanzien van het bestaande rijks- en provinciaal beleid. Binnen de provincie Limburg is immers al een verordening in de maak die extra milieu reducerende maatregelen van ondernemers vraagt.

Kwaliteitscommissie

Om de doelen en ambities voor ons buitengebied te bewaken hebben we een onafhankelijke Kwaliteitscommissie in het leven geroepen waar continu de balans tussen ontwikkeling met oog voor kwaliteit getoetst.

3

Aanvullende milieubeoordeling Bestemmingsplan Buitengebied

3.1 INLEIDING

Op basis van de planregels en verbeelding van het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied is in deze paragraaf een beschrijving gegeven van de geboden planologische mogelijkheden die mogelijke aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben. Uitgangspunt daarbij zijn de directe bouwrechten en de opgenomen binnenplanse flexibiliteitsbepalingen.

In onderstaande tabel staan de activiteiten benoemd die binnen het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied mogelijk worden gemaakt, zowel directe bouwrechten als binnenplanse flexibiliteitbepaling. In de tabel staan mogelijkheden benoemd die samenhangen met de uitbreiding van een bouwvlak of een bestemmingsvlak, waarbij beide over een zelfde activiteit gaan.

BOUWVLAK

Een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten en waarbinnen verhardingen en waterbassins kunnen worden gerealiseerd. Indien twee of meer bouwvlakken middels de aanduiding 'relatie' op de verbeelding aan elkaar zijn gekoppeld gelden deze bouwvlakken gezamenlijk als één bouwvlak.

BESTEMMINGSVLAK

Een geometrisch bepaald vlak met een zelfde bestemming.

	Bestemmingsomschrijving	Mogelijkheid
artikel 3 Agrarisch (3.3 afwijking van de bouwregels)	3.3.4; Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen ³	Tijdelijk hoge; mits niet hoger dan 3 meter en niet gelegen in 6 bn, 1 ob en 5 gv. Tijdelijk lage; mits niet gelegen in 6 bn.
artikel 3 Agrarisch (3.5 afwijking van de gebruiksregels)	3.5.2; afwijking gebruiksregels Kleinschalig kamperen als nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf (omgevingsvergunning)	Maximaal 25 plaatsen op het bestemmingsvlak of direct aangrenzend aan het bouwvlak (laatste wanneer aangetoond is dat er geen reële mogelijkheden zijn binnen bestemmingsvlak).

³ Dient in voldoende mate landschappelijk ingepast te worden. Er dient een landschappelijk inrichtingsplan overleg te worden als bijlage bij de regels waarvoor advies is ingewonnen bij een onafhankelijk, objectieve commissie.

	Bestemmingsomschrijving	Mogelijkheid
Artikel 3 agrarisch (3.6 wijzigingsbevoegdheid)	3.6.1; Nieuwvestiging van grondgebonden bedrijf onder voorwaarden. ⁴	Bestemmingsvlak maximaal 1,5 ha, ter plaatse van 1 ob, 2 ko en 4 go en niet gelegen in LOG 1 en 2 of glas 1 en 2 of 'EHS' en 'POG'.
Artikel 3 agrarisch (3.6 wijzigingsbevoegdheid)	3.6.2; Vergroten van bestemmingsvlak van grondgebonden bedrijf (eventueel met een bestaande neventak intensieve veehouderij) onder voorwaarden. ⁴	Bestemmingsvlak maximaal tot 1,5 ha, ter plaatse van 1 ob, 2 ko, 3 bd, 4 go en 5 gv
Artikel 3 agrarisch (3.6 wijzigingsbevoegdheid) 3.6.1 / 3.6.2	3.6.1 / 3.6.2 E; Ontwikkeling van containerveld op een bestemmingsvlak grondgebonden onder voorwaarden, gekoppeld aan bestemmingsvlak grondgebonden bedrijf. ⁴	Maximaal tot 1,5 ha buiten het bestaande bestemmingsvlak. Binnen het bestemmingsvlak (maximaal 1,5 ha) mag daarnaast nog containerveld worden ontwikkeld. ter plaatse van 1 ob, 2 ko, 3 bd, 4 go en 5 gv
Artikel 3 agrarisch (3.6 wijzigingsbevoegdheid)	3.6.3; Nieuwvestiging niet grondgebonden bedrijf. ⁴	Bestemmingsvlak maximaal tot 1,5 ha, ter plaatse van 1 ob, 2 ko en 4 go en niet gelegen in LOG 1 en 2, Glas 1 en 2 en 'EHS' en 'POG'.
Artikel 3 agrarisch (3.6 wijzigingsbevoegdheid)	3.6.4; Vergroting van bestemmingsvlak niet grondgebonden bedrijf. ⁴	Maximaal tot 1,5 ha. Ter plaatse van de aanduiding 3 bd en 5 gv tot maximaal 1 ha en niet als het is gelegen in 'EHS' en 'POG'.
Artikel 3 agrarisch (3.6 wijzigingsbevoegdheid)	3.6.5; Vergroting bestemmingsvlak van Intensieve veehouderij. ⁴	Maximaal tot 1,5 ha ter plaatse van de aanduiding 5 gv en verweingsgebied. En tot 2,5 ha ter plaatse 1 ob / 2 ko / 4 go. Maximaal 15% ten behoeve van dierenwelzijn ter plaatse van de aanduiding 3 bd en 6 bn.
Artikel 3 agrarisch (3.6 wijzigingsbevoegdheid)	3.6.6; Vergroting van bestemmingsvlak Glastuinbouw ³	Maximaal tot 5 ha. En ter plaatse van de aanduiding 1 ob / 2 ko / 4 go, mits gelegen in het Glas 1 en of 2 tot maximaal 10 ha. En niet ter plaatse van 'EHS', 'POG', kernrandzone en 6 bn.
Artikel 4 Agrarisch glastuinbouw (4.5 wijzigingsbevoegdheid)	4.5.1; Vergroting van bouwvlak Glastuinbouw. ⁴	Maximaal tot 5 ha, mits niet gelegen binnen EHS, POG en kernrandzone. En ter plaatse van de aanduiding 1 ob / 2 ko / 4 go, mits gelegen in het Glas 1 en of 2 tot maximaal 10 ha.
Artikel 4 Agrarisch glastuinbouw (4.5 wijzigingsbevoegdheid)	4.5.2 omschakeling naar grondgebonden agrarisch bedrijf. ⁴	Mits niet gelegen in LOG1 en LOG 2 / Glas 1 of Glas 2 waarbij het bestemmingsvlak na wijziging maximaal 1,5 ha mag bedragen.

⁴ Dient in voldoende mate landschappelijk ingepast te worden. Er dient een landschappelijk inrichtingsplan overleg te worden als bijlage bij de regels waarvoor advies is ingewonnen bij een onafhankelijk, objectieve commissie.

	Bestemmingsomschrijving	Mogelijkheid
Artikel 5 Agrarisch – grondgebonden (5.5 wijzigingsbevoegdheid)	5.5.1 vergroting bouwvlak ten behoeve van een grondgebonden agrarisch bedrijf ⁵	1,5 ha mits gelegen in 1 ob, 2 ko, 3 bd, 4 go en 5 gv én eveneens in ontwikkelingszone bebouwingslinten. Niet gelegen in LOG 1 en 2, glas 1 en 2.
Artikel 5 Agrarisch – grondgebonden (5.5 wijzigingsbevoegdheid)	5.5.2; omschakeling naar paardenhouderij. ⁵	1,5 ha mist gelegen in 1 ob, 2 ko, 3 bd, 4 go en 5 gv
Artikel 6 agrarisch –intensieve veehouderij (6.5 wijzigingsbevoegdheid)	6.5.1; Vergroting bouwvlak van Intensieve veehouderij. ⁵	Maximaal tot 1,5 ha ter plaatse van de aanduiding 5 gv. En tot 2,5 ha ter plaatse 1 ob / 2 ko / 4 go In de gebieden 3 bd, 5 gv alleen 15% mits ten behoeve van dierenwelzijn
Artikel 6 agrarisch –intensieve veehouderij (6.5 wijzigingsbevoegdheid)	6.5.2; omschakeling naar grondgebonden agrarisch bedrijf. ⁵	Niet gelegen in LOG1 en LOG 2 / Glas 1 of Glas 2 waarbij het bestemmingsvlak na wijziging maximaal 1,5 ha mag bedragen
Artikel 6 agrarisch –intensieve veehouderij (6.5 wijzigingsbevoegdheid)	6.5.3; omschakeling naar niet-grondgebonden agrarisch bedrijf. ⁵	Niet gelegen in LOG1 en LOG 2 / Glas 1 of Glas 2 waarbij het bestemmingsvlak na wijziging maximaal 1,5 ha mag bedragen.
Artikel 7 agrarisch- niet grondgebonden (7.5 wijzigingsbevoegdheid)	7.5.1; Vergroting bouwvlak. ⁵	1.5 ha met uitzondering van 3 bd / 5 gv tot maximaal 1 ha. En niet als het is gelegen in 'EHS' en 'POG'.
Artikel 7 agrarisch- niet grondgebonden (7.5 wijzigingsbevoegdheid)	7.5.2; omschakeling naar grondgebonden agrarisch bedrijf. ⁵	Niet gelegen in LOG1 en LOG 2 / Glas 1 of Glas 2 waarbij het bestemmingsvlak na wijziging maximaal 1,5 ha mag bedragen
Artikel 7 agrarisch- niet grondgebonden (7.5 wijzigingsbevoegdheid)	7.5.3; omschakeling naar niet-grondgebonden agrarisch bedrijf. ⁵	Niet gelegen in LOG1 en LOG 2 / Glas 1 of Glas 2 waarbij het bestemmingsvlak na wijziging maximaal 1,5 ha mag bedragen
Artikel 13 Detailhandel (13.2 bouwregels)	13.2.3, bedrijfsgebouwen, bedrijfswoningen en bijbehorende bouwwerken	Maximaal 1 detailhandel voorziening toegestaan, Maximaal de oppervlakte zoals aangeduid op de kaart en 1.000 m3 voor de bedrijfswoning incl. bijbehorende bouwwerken.
Artikel 15 Horeca (15.2 bouwregels)	15.2.3 bedrijfsgebouwen, bedrijfswoningen en bijbehorende bouwwerken	Maximaal 1 horeca voorziening toegestaan, Maximaal de oppervlakte zoals aangeduid op de kaart en 1.000 m3 voor de bedrijfswoning incl. bijbehorende bouwwerken.
Artikel 16 maatschappelijk	Maatschappelijk	Maximaal de oppervlakte zoals aangeduid op de kaart en 1.000 m3 voor de bedrijfswoning incl. bijbehorende bouwwerken.

⁵ Dient in voldoende mate landschappelijk ingepast te worden. Er dient een landschappelijk inrichtingsplan overleg te worden als bijlage bij de regels waarvoor advies is ingewonnen bij een onafhankelijk, objectieve commissie.

	Bestemmingsomschrijving	Mogelijkheid
Artikel 18 recreatie	Recreatie	Maximaal de oppervlakte zoals aangeduid op de kaart en 1.000 m3 voor de bedrijfswoning incl. bijbehorende bouwwerken.
Artikel 18 verblijfsrecreatie	Recreatie – verblijfsrecreatie	Maximaal de oppervlakte zoals aangeduid op de kaart en 1.000 m3 voor de bedrijfswoning incl. bijbehorende bouwwerken.
Artikel 24 wonen (24.5 wijzigingsbevoegdheid)	24.5.1; woningsplitsing	Niet in LOG1 en LOG 2 / Glas 1 of Glas 2 en alleen betrekking tot woningen met cultuurhistorische waarde. Woningen bestaand tot 1000 m3 maximaal in 2 en > 1000 m3 maximaal 3.
Artikel 24 wonen (24.5 wijzigingsbevoegdheid)	24.5.2; wijziging bestemming wonen naar recreatie – verblijfsrecreatie met de aanduiding specifieke vorm van recreatie-1	Maximaal 25 kampeermiddelen, mits niet gelegen in LOG1 en LOG 2 / Glas 1 of Glas 2.

Tabel 1mogelijkheden Bestemmingsplan Buitengebied

In tabel 1 wordt gesproken over de volgende afkortingen;

- Glas1; Concentratiegebied glastuinbouw 1; tevens bestemd als glastuinbouw concentratiegebied met mogelijkheden voor nieuwvestiging.
- Glas 2; Concentratiegebied glastuinbouw-2; uitbreiding van bestaande glastuinbouwbedrijven, maar zonder mogelijkheden voor nieuwvestiging.
- LOG 1; Reconstructiewetzone landbouwontwikkelingsgebied 1; tevens bestemd als een begrensd landbouwontwikkelingsgebied.
- LOG 2; Reconstructiewetzone landbouwontwikkelingsgebied 2; tevens bestemd als zoekgebied voor landbouwontwikkelingsgebieden.
- 1 ob; verdichte besloten bouwlanden.
- 2 ko; kleinschalig halfopen ontginningslandschap.
- 3 bd; beekdalen / rivierdal.
- 4 go; grootschalige open ontginningslandschappen.
- 5 gv; grootschalige open veen ontginningslandschappen.
- 6 bn; bos en natuurgebieden.

3.2 KWALITEITSKADER BUITENGEBOED GEMEENTE PEEL EN MAAS

De gemeente Peel en Maas heeft de visie op ruimtelijke kwaliteit verwoord in de Structuurvisie buitengebied gemeente Peel en Maas. Deze visie is de basis voor het opgestelde kwaliteitskader buitengebied. Het kwaliteitskader buitengebied biedt een houvast voor ontwikkelingsgericht beleid in het buitengebied van de gemeente Peel en Maas. Het kwaliteitskader kent de volgende uitgangspunten:

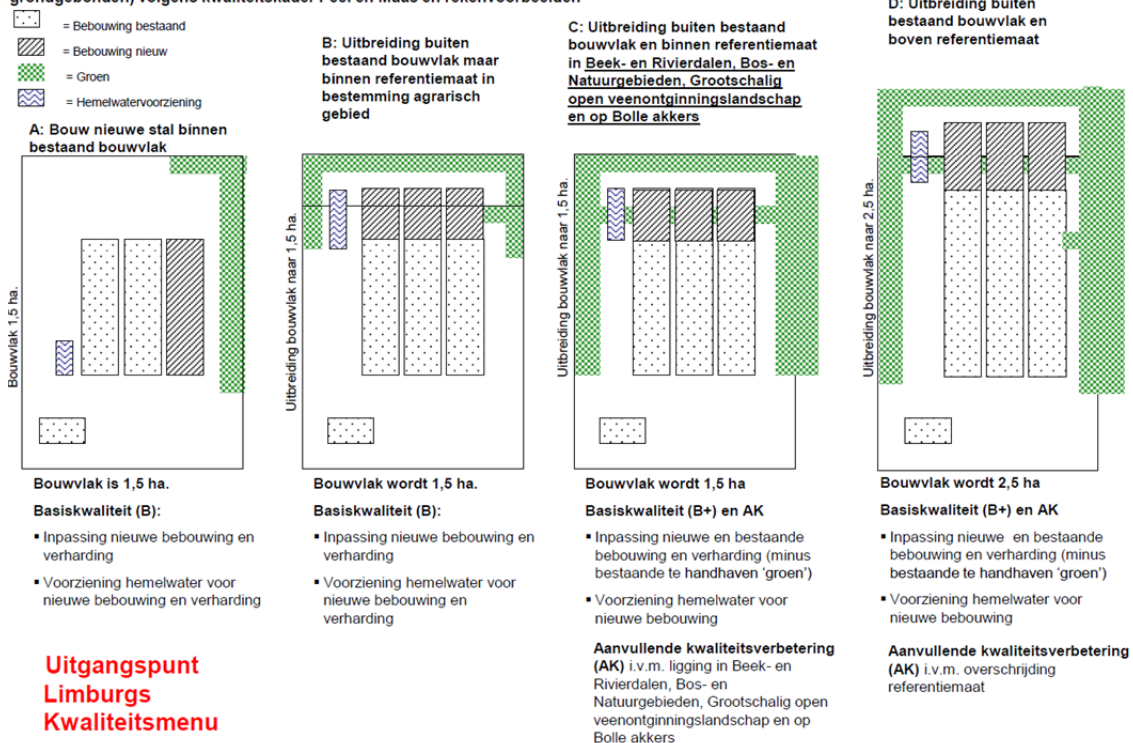
- Ontwikkelingen in het buitengebied worden als een kans gezien voor zelfsturing, duurzaamheid en diversiteit. In het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied is meer ontwikkeling mogelijk dan in het verleden mogelijk was. Echter; voor wat hoort wat. Van een ondernemer die wil bouwen wordt een kwaliteitsbijdrage verwacht. De omvang van die bijdrage hangt af van de maat van de gewenste bouw en van de vastgestelde mogelijkheden in het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied.

- Ondernemers worden aangesproken op initiatief en creativiteit om een balans te vinden tussen hun gewenste ontwikkeling en de bijdrage die hiermee geleverd wordt aan de kwaliteit van het omringende landschap en het milieu. Het toekomstige landschap zal het resultaat zijn van maatwerk. Elk initiatief verdient een goed plan dat bijdraagt aan duurzaamheid en diversiteit.
- De gemeente schetst de speelruimte; niet overal mag evenveel ontwikkeling plaatsvinden. De gemeente schetst ook de ondergrens van wat een kwaliteitsbijdrage is. Hiervoor zijn redelijke normen opgesteld. Deze maken een objectieve vergelijking tussen praktijkvoorbeelden mogelijk.

De randvoorwaarden van de landschappelijke inpassing wordt verwoord in het kwaliteitskader buitengebied (Kwaliteitskader buitengebied Peel & Maas, november 2011). Het kwaliteitskader geeft weer welke omvang van landschappelijke inpassing benodigd is voor een betreffende ontwikkeling in een landschapstype. Vanuit een gedegen landschappelijke analyse zijn de specifieke kenmerken van de verschillende landschapstypen benoemd. Deze landschapstypen komen overeen met die benoemd zijn in het Structuurplan Buitengebied gemeente Peel en Maas.

Er wordt bij de landschappelijke inpassing en kwaliteitsverbetering onderscheidt gemaakt in Basiskwaliteit (geldt altijd bij ontwikkeling), Basiskwaliteit Plus (bij specifieke grotere ontwikkelingen, aanvullend op de Basiskwaliteit) en Aanvullende Kwaliteitsverbetering (bij nog grotere ontwikkelingen of in afwijking van het bestemmingsplan). In figuur 3 is een schematische verbeelding gegeven van de kwaliteitsbijdragen met als voorbeeld een agrarisch bedrijf. Ook in andere situaties, zoals bij een woonbebouwing of recreatieve bedrijf behoort een kwaliteitsbijdrage geleverd te worden.

Bijlage 1: verbeelding tegenprestatie bij uitbreiding agrarisch bedrijf (grond- en niet grondgebonden) volgens kwaliteitskader Peel en Maas en rekenvoorbeelden

Figuur 3 verbeelding tegenprestatie bij uitbreiding agrarisch bedrijf (grond- en niet grondgebonden) volgens kwaliteitskader Peel en Maas en rekenvoorbeelden

Aanvullende kwaliteit

Met de ontwikkelingen boven de gestelde referentiemaat dient voldaan te worden aan een aanvullende kwaliteitsbijdrage. Deze aanvullende kwaliteitsbijdrage is afhankelijk van de locatie waar de uitbreiding plaatsvindt en de aanwezige waarden. De ontwikkeling boven de referentiemaat levert voor het omliggende gebied een positief impuls op. Voor de glastuinbouw wordt de aanvullende kwaliteitsbijdrage ingevuld door de Glasban(k)regeling. Deze regeling houdt in dat er voor ieder m² ontwikkeling glas twee m² glas gesloopt moet worden. Ook de omvang van de aanvullende kwaliteit voor intensieve veehouderij is afhankelijk van de betreffende gebiedstypologiën. De gevraagde kwaliteitsverbetering bij ontwikkeling dient te bestaan uit fysieke maatregelen die bijdragen aan het versterken van het landschap waarbinnen de maatregelen genomen worden. Dat kan zijn sloop, aanleg van natuur, versterking van het landschap of extra investering in architectonische kwaliteit (niet limitatieve lijst).

Toetsing en beoordeling

De initiatiefnemer stelt, na overleg met de gemeente, een plan voor landschappelijke inpassing en eventuele (aanvullende) kwaliteitsbijdrage op. Dit plan, inclusief de onderbouwing, wordt door een onafhankelijke kwaliteitscommissie beoordeeld. Uit deze beoordeling komt een positief advies of negatief advies met aanbeveling tot aanpassing. Met een positief advies wordt de landschappelijke inpassing en eventuele (aanvullende) kwaliteitsbijdrage tezamen met de bekende stukken voorgelegd aan het College.

3.3 EFFECTBESCHRIJVING ANDERE FUNCTIES BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED

Voor een beschrijving van het studiegebied, de planhorizon en de beoordelingsschaal wordt verwezen naar het MER structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw en het bestemmingsplan buitengebied. Dit hoofdstuk brengt de effecten en eventuele milieu gevolgen in beeld van de activiteiten waarvoor mogelijkheden worden geboden in het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Peel en Maas.

3.3.1 WIJZE VAN BEOORDELEN

In het MER voor de structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw en het bestemmingsplan buitengebied is de milieugebruiksruimte voor de intensieve veehouderij en glastuinbouw compleet in beeld gebracht. Het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied biedt niet meer mogelijkheden voor de intensieve veehouderij en glastuinbouw dan benoemd in de structuurvisie. Nieuwvestiging van intensieve veehouderij en glastuinbouw is in het voorontwerp bestemmingsplan niet direct of via een wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakt. Dit in tegenstelling tot de structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw waar wel nieuwvestiging in is meegenomen. De onderzochte bandbreedte voor de intensieve veehouderij en glastuinbouw is in het reeds opgestelde MER voor de structuurvisie en het bestemmingsplan buitengebied dan ook voldoende. De effecten van de intensieve veehouderij en glastuinbouw zijn in onderstaande effectbeoordeling dan ook niet meegenomen.

In onderstaande effectbeoordeling van het voorontwerp bestemmingsplan gaan we in op de mogelijkheden die worden geboden aan grondgebonden agrarische bedrijven, paardenhouderijen, verblijfsrecreatie en agrarisch-verwante en overige bedrijven in het buitengebied van de gemeente Peel en Maas. In onderstaande tabel zijn de mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan per thema samengevat.

Thema	Mogelijkheden voorontwerp bestemmingsplan
<p>Grondgebonden agrarisch bedrijf (akkerbouw, boomteelt, melkvee en paardenfokkerij waarbij weidegang essentieel is)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nieuwvestiging tot maximaal 1,5 hectare in verdichte besloten bouwlanden, kleinschalig halfopen ontginningslandschap en grootschalige open ontginningslandschappen. - Uitbreiding bestemmingsvlak/bouwwak tot maximaal 1,5 hectare niet gelegen in bos en natuurgebieden (365 bestemmingsvlakken) - omschakeling van glastuinbouwbedrijf, intensieve veehouderij en niet grondgebonden agrarisch bedrijf naar grondgebonden agrarisch bedrijf tot maximaal 1,5 hectare mits niet gelegen in bos en natuurgebieden, landbouwontwikkelingsgebied of concentratiegebied glastuinbouw.
<p>Niet grondgebonden agrarisch bedrijf (champignon, viskwekerij)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nieuwvestiging tot 1,5 hectare in verdichte besloten bouwlanden, kleinschalig halfopen ontginningslandschap en grootschalige open ontginningslandschappen. - Uitbreiding bestemmingsvlak/bouwwak tot 1,5 hectare niet gelegen in bos en natuurgebieden. In beekdal/rivierdal en grootschalige open veen ontginningslandschappen tot maximaal 1 hectare. (33 bestemmingsvlakken) - omschakeling intensieve veehouderij naar niet grondgebonden agrarisch bedrijf tot maximaal 1,5 hectare mits niet gelegen in bos en natuurgebieden, landbouwontwikkelingsgebied of concentratiegebied glastuinbouw.
<p>Tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hoge (niet hoger dan 3 meter) teelt ondersteunende voorzieningen niet in bos en natuurgebieden, bolle akkers en grootschalige open veen ontginningslandschappen. - Lage teelt ondersteunende voorzieningen niet in bos en natuurgebieden.
<p>Containervelden</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Maximaal 1,5 hectare buiten het bestaande grondgebonden bestemmingsvlak en binnen het bestemmingsvlak mag daarnaast nog maximaal 1,5 hectare ontwikkeld worden. (365 bestemmingsvlakken)
<p>Paardenhouderij</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omschakeling van grondgebonden agrarisch bedrijf naar paardenhouderij maximaal 1,5 hectare niet gelegen in bos en natuurgebieden.
<p>Recreatie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kleinschalig kamperen bij agrarische bedrijven tot maximaal 25 plaatsen op bestemmingsvlak of direct aangrenzend aan bouwwak. (834 bestemmingen) - Maximaal 1000 m3 aan recreatiegebouwen (16 bestemmingen) - Woon bestemming wijzigen naar bestemming recreatie verblijfsrecreatie. Maximaal 25 plaatsen mits niet gelegen in landbouwontwikkelingsgebied of

Thema	Mogelijkheden voorontwerp bestemmingsplan
	concentratiegebied glastuinbouw. (1782 bestemmingen)
Wonen en werken (detailhandel, horeca, maatschappelijk)	- Maximaal 1000 m3 aan gebouwen (47 bestemmingen) - Woningplitsing bij woningen met cultuurhistorische waarde mits niet gelegen in landbouwontwikkelingsgebied of concentratiegebied glastuinbouw.

Tabel 2 Mogelijkheden voorontwerp bestemmingsplan buitengebied per thema

De milieueffecten van het voorgenomen beleid uit het voorontwerp bestemmingsplan zijn beschreven aan de hand van beoordelingscriteria. Deze beoordelingscriteria komen niet exact overeen met de beoordelingscriteria uit het MER voor de structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw en het bestemmingsplan buitengebied. Dit omdat een aantal beoordelingscriteria niet relevant zijn voor de nog te toetsen mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan in deze aanvulling.

De beoordelingscriteria staan in de volgorde van de lagenbenadering: eerst komt de onderste laag van bodem en water, daarna natuur (inclusief de milieuthema's ammoniak en NOx) en landschap, vervolgens de (leef)milieuthema's fijn stof, geluid, duurzaamheid en tenslotte verkeer en infrastructuur.

Voor de effectbeschrijving wordt onderstaande opbouw aangehouden:

Opbouw	Onderwerpen
Methodiek	Per thema is aangegeven welke mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan relevant zijn.
Huidige situatie en autonome ontwikkeling	Voor een beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling per thema wordt verwezen naar het MER structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw.
Effecten en effectbeoordeling	Beschrijving van de effecten van het voorontwerp bestemmingsplan. Aansluitend beoordeling van de effecten ten opzichte van de referentie.
Mitigerende en compenserende maatregelen	Beschrijving van mogelijkheid / noodzaak om effecten van het voorontwerp bestemmingsplan te verzachten (mitigeren) of te compenseren.
Leemten in kennis en informatie	Beschrijving van (eventuele) ontbrekende kennis / informatie over de referentiesituatie en effecten die de oordeel- en besluitvorming kunnen belemmeren.

Tabel 3 opbouw en werkwijze per thema

3.4 BODEM EN WATER

3.4.1 EFFECT OP REGIONAAL SYSTEEM

De mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken kunnen het grond- en oppervlaktewatersysteem beïnvloeden. Dit door grondwateronttrekkingen benodigd voor bijvoorbeeld veedrenking.

De mate waarin dit wordt ingezet hangt af van de bodemopbouw, de grondwaterkwaliteit en van juridische beperkingen. De beoordeling daarvan past niet bij het niveau van dit MER en is van belang voor de individuele vergunningprocedure (en eventueel daaraan gekoppelde project-MER procedure). Vanuit het waterschap gelden voor de ruimtelijke ontwikkelingen vanuit het voorontwerp bestemmingsplan dezelfde eisen als voor andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de uitbreidingen van dorpen. Deze maatregelen zijn dat er waterneutraal moet worden gebouwd en dat piekbelastingen op het oppervlaktewater moeten worden voorkomen. Voor het extra verhard oppervlak (daken van schuren, wegen, parkeren enz.) dient waterberging te worden gerealiseerd. Dit past binnen het beleid om zoveel mogelijk water vast te houden in het gebied alvorens het af te voeren.

De toename van bouwvlakken en terreinverharding door de ruimtelijke ontwikkelingen uit het voorontwerp bestemmingsplan wordt gecompenseerd door waterneutraal te bouwen (realisatie van infiltratie- of bergingsvoorzieningen). Onttrekking van grondwater is voor nieuwe locaties niet aan de orde, tenzij er een bestaande bron wordt 'ingeleverd'. Dit geldt overigens niet voor oppervlaktewater onttrekkingen.

Het effect op het regionaal watersysteem laat zich meten aan de effecten op de grondwaterkwantiteit en oppervlaktewaterkwantiteit. Daarnaast is het effect op de waterkwaliteit bepaald. Door deze ruimtelijke ontwikkelingen kunnen er kansen en of belemmeringen ontstaan op het aspect bodem en water. Deze kansen en of belemmeringen zijn beoordeeld met het criterium "effect op het ruimtelijk schaalniveau van beïnvloeding van het watersysteem". Als laatste criterium is het hydrologische effect op de beekdalen beoordeeld.

Effecten en effectbeoordeling

Water neutraal bouwen is een belangrijk uitgangspunt voor de ruimtelijke ontwikkelingen die het voorontwerp bestemmingsplan mogelijk maakt. De toename aan verhard oppervlak in het gebied dient volgens de daarvoor geldende randvoorwaarden van het waterschap gecompenseerd te worden. Daarnaast wordt het hemelwater gescheiden van het vuile water ingezameld. Het hemelwater wordt zo mogelijk in het gebied geïnfiltreerd of anderszins gereteneerd en bij extreme situaties vertraagd afgevoerd naar het oppervlaktewater. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het hydrologisch neutraal bouwen.

Effect op grondwaterkwantiteit

Bij uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bedrijven en uitbreiding van overige gebouwen in het buitengebied moet er voldaan worden aan het hydrologisch neutraal bouwen. Ook de aanleg van containervelden buiten het bestaande grondgebonden bestemmingsvlak en binnen het bestemmingsvlak moet hydroloog neutraal gebeuren. Tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen zorgen niet voor een toename van verhard oppervlak waardoor er geen effect ontstaat op de grondwaterkwantiteit. De ondergrond van het buitengebied van Peel en Maas is vanwege de zandige ondergrond grotendeels geschikt voor infiltratie van regenwater. Hierdoor wordt verdroging ter plaatse van verhardingen zoveel als mogelijk voorkomen. Infiltratie van regenwater is lastiger op de kleigronden langs de Maas en oude Maasmeanders. Hier kan er ter plaatse van verhardingen verdroging ontstaan. Wanneer omschakeling ervoor zorgt dat bestaande gebouwen worden gesloopt en nieuwe gebouwen worden gerealiseerd, dan moeten deze nieuwe gebouwen ook hydrologisch neutraal gebouwd worden. Wanneer door deze ontwikkeling bestaande locaties waar geen infiltratie van regenwater plaats vindt zullen verdwijnen dan zal dit een positieve bijdrage leveren aan de grondwaterkwantiteit. Onttrekking van grondwater voor de ruimtelijke ontwikkelingen uit het voorontwerp bestemmingsplan is voor nieuwe locaties niet aan de orde, tenzij er een bestaande bron wordt 'ingeleverd'.

De totale ontwikkeling van het voorontwerp bestemmingsplan heeft een licht positief effect (+/0) op de grondwaterkwantiteit.

Effect op oppervlaktewaterkwantiteit

De mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken neemt de oppervlaktewater onttrekking in het buitengebied van Peel en Maas naar verwachting niet toe. Dit omdat bij de bedrijfsvoering van deze ruimtelijke ontwikkelingen geen oppervlaktewater gebruikt wordt. Door het hydrologisch water neutraal bouwen wordt het water eerst vastgehouden, geborgen en vervolgens afgevoerd. Hierdoor ontstaan er ook geen piekbelastingen op het oppervlaktewater. Wanneer omschakeling ervoor zorgt dat bestaande gebouwen worden gesloopt en nieuwe gebouwen worden gerealiseerd. Dan moeten deze nieuwe gebouwen ook hydrologisch neutraal gebouwd worden. Wanneer door deze ontwikkeling bestaande locaties met een piekbelasting op het oppervlaktewater zullen verdwijnen dan zal dit een positieve bijdrage leveren aan de oppervlaktewaterkwantiteit.

Het totale effect op de oppervlaktewaterkwantiteit van het voorontwerp bestemmingsplan is licht positief (0/+).

Effect op waterkwaliteit

Uitgangspunt is dat de te bemerken ontwikkelingen uit het voorontwerp bestemmingsplan door maatregelen (zoals bijvoorbeeld vloestofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken. Bestaande vervuilde lozingen op het oppervlaktewater en grondwater zullen door het voorontwerp bestemmingsplan afnemen wanneer door omschakeling bestaande gebouwen worden gesloopt en nieuwe gebouwen worden gerealiseerd. Bij de nieuwe bedrijfsvoering mogen er geen emissies meer plaatsvinden naar het grond- en oppervlaktewater.

Het effect op de waterkwaliteit van het voorontwerp bestemmingsplan is licht positief (0/+).

Effect op de beekdalen

Nieuwvestiging van grondgebonden en niet-grondgebonden agrarische bedrijven is in de beekdalen niet mogelijk. Uitbreiding van het bestemmingsvlak/bouwvlak van niet-grondgebonden agrarische bedrijven is beperkt toegestaan tot maximaal 1 hectare. In de beekdalen is daarnaast de aanleg van containervelden en tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen mogelijk en bestaat er de mogelijkheid tot het uitbreiding van overige gebouwen (recreatie & wonen en werken). Bij uitbreiding van grondgebonden, niet-grondgebonden agrarische bedrijven, overige gebouwen en de aanleg van containervelden moet er voldaan worden aan het hydrologisch neutraal bouwen. Tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen hebben geen effect op het grond- en oppervlaktewater.

De ondergrond van de beekdalen is vanwege de zandige ondergrond geschikt voor infiltratie van regenwater. Hierdoor wordt verdroging ter plaatse van verhardingen zoveel als mogelijk voorkomen. Wanneer omschakeling ervoor zorgt dat bestaande gebouwen in het beekdal worden gesloopt en nieuwe gebouwen worden gerealiseerd. Dan moeten deze nieuwe gebouwen in het beekdal ook hydrologisch neutraal gebouwd worden. Dit heeft een positief effect op de grond- en oppervlaktewater in de beekdalen. Onttrekking van grondwater in de beekdalen is niet aan de orde, tenzij er een bestaande bron wordt 'ingeleverd'.

De totale ontwikkeling van het voorontwerp bestemmingsplan heeft een licht positief effect (+/0) op het grond- en oppervlaktewater in de beekdalen.

Effect op het ruimtelijk schaalniveau van beïnvloeding van het watersysteem

De mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken worden hydrologisch neutraal gerealiseerd. Dat wil zeggen dat het water vastgehouden wordt, geborgen wordt er vervolgens wordt afgevoerd. Tijdens het bergen bestaat er in een groot deel van het buitengebied van Peel en Maas de mogelijkheid tot infiltratie van regenwater. Het water dat niet infiltreert, wordt geleidelijk afgevoerd op het oppervlaktewater. Nieuwe onttrekkingen van grondwater is in het buitengebied van Peel en Maas niet aan de orde, tenzij er een bestaande bron wordt 'ingeleverd'.

Omschakeling kan ervoor zorgen dat bestaande gebouwen worden gesloopt en nieuwe gebouwen worden gerealiseerd. Wanneer dat het geval is dan moeten deze nieuwe gebouwen ook hydrologisch neutraal gebouwd worden. Deze ontwikkeling levert een positieve bijdrage aan het grond- en oppervlaktewatersysteem.

De totale ontwikkeling van het voorontwerp bestemmingsplan heeft een licht positief effect (+/0) op het ruimtelijke schaalniveau van beïnvloeding van het watersysteem.

criterium	Effect voorontwerp bestemmingsplan
Effect op de grondwaterkwantiteit	0/+
Effect op de oppervlaktewater kwantiteit	0/+
Effect op de waterkwaliteit	0/+
Effect op de beekdalen	0/+
Effect op ruimtelijk schaalniveau van beïnvloeding van het watersysteem	0/+

Tabel 4 Totale effectscores regionaal watersysteem

Mitigerende en compenserende maatregelen

Omdat infiltratie van regenwater op de kleigronden langs de Maas niet haalbaar is. Zou de gemeente ervoor kunnen kiezen om de ruimtelijke ontwikkelingen op de kleigronden te beperken. Hiermee wordt verdroging van deze kleigronden voorkomen.

Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

3.4.2 EFFECT OP BODEMKWALITEIT EN GEOMORFOLOGIE**Methodiek**

De mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken kunnen voor het grond- en oppervlaktewatersysteem zorgen voor effecten op geomorfologie en de kwaliteit van de bodem. Ontgravingen of andere ingrepen in het plangebied hebben mogelijk een effect op de gelaagdheid in de bodem, daarnaast kunnen specifieke kenmerken aangetast worden. Nagegaan is in hoeverre bestaande specifieke kenmerken door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen worden beïnvloed. Het effect op de landschappelijke waarden die verbonden zijn met de zichtbaarheid van de geomorfologische waarden is beschreven in de paragraaf landschap.

Effecten en effectbeoordeling

Voor de mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken wordt het duurzaam bouwen toegepast om de emissies van ongewenste stoffen naar het milieu te voorkomen. Dit betekent dat geen uitloogbare materialen (lood, koper, zink) gebruikt worden in bebouwing of straatmeubilair. Conform het beleid van de waterschappen dient het hemelwater dat vervuild is (afkomstig van wegen en parkeerplaatsen) eerst gezuiverd te worden (bijvoorbeeld middels een bodem- of bermassage) alvorens het wordt geïnfiltreerd of vertraagd afgevoerd wordt naar oppervlaktewater. De nieuwe ontwikkelingen bieden ook kansen voor eventuele saneringen. Hierdoor wordt verontreiniging van de bodem zoveel als mogelijk voorkomen.

Het voorontwerp bestemmingsplan legt voor een aantal ruimtelijke ontwikkelingen beperkingen op. Zo is nieuwvestiging van grondgebonden en niet-grondgebonden agrarische bedrijven bijvoorbeeld alleen toegestaan in de verdichte besloten bouwlanden, kleinschalig halfopen ontginningslandschap en grootschalige open ontginningslandschappen. Hierdoor vindt het overgrote deel van de ruimtelijke ontwikkelingen plaats in gebieden die nu voor een groot deel in landbouwkundig gebruik zijn, waarbij de bodem reeds verstoord is door grondbewerking. Verstoring van de bodem- en geomorfologische kenmerken als gevolg van bouwactiviteiten is hier dan ook nauwelijks aanwezig. Het effect op het karakteristieke reliëf van de bolle akkers en rivier- en beekdalen is beschreven onder paragraaf 'landschap, cultuurhistorie en archeologie' / subparagraaf invloed op openheid, bepalende structuren en waardevolle landschappen.

Het effect op bodem en geomorfologie door het voorontwerp bestemmingsplan is beoordeeld als licht negatief (0/-).

Criterion	Effect voorontwerp bestemmingsplan
Effect op bodemkwaliteit en geomorfologie	0/-

Tabel 5 Totale effectscores bodemkwaliteit en geomorfologie

Mitigerende en compenserende maatregelen

Er zijn geen mitigerende en compenserende maatregelen om het licht negatieve effect van het voorontwerp bestemmingsplan te mitigeren dan wel te compenseren.

Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

3.5 NATUUR

Methodiek

Het effect van stikstofdepositie door de mogelijkheden vanuit de intensieve veehouderij en glastuinbouw uit het voorontwerp bestemmingsplan zijn beschreven in het MER structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw en bestemmingsplan buitengebied. Het effect van stikstofdepositie door het voorontwerp bestemmingsplan is in hoofdstuk 4 nader uitgewerkt.

Aangezien op het niveau van dit MER de detailinformatie over soorten niet voorhanden is, is er op hoofdlijnen getoetst aan de effecten op soorten door invloed van de mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken. De mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan kunnen daarnaast van invloed zijn op barrièrewerking en ruimtebeslag.

Effecten en effectbeoordeling

Effecten op soorten

Nieuwvestiging, uitbreiding van agrarische bedrijven (398 bouwvlakken) en uitbreiding van overige gebouwen (63 bestemmingen) hebben een effect op de aanwezige zeldzame en bedreigde soorten welke zijn aangewezen in het gebiedenrapport Helden. Dit omdat het leefgebied van de aanwezige zeldzame en bedreigde soorten wordt aangetast. Naar verwachting zal uitbreiding van bouwvlakken een minder groot effect met zich mee brengen dan nieuwvestiging omdat de aanwezigheid van zeldzame en bedreigde soorten rondom het bestaande bouwvlak beperkt is. Ook het realiseren van tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen en containervelden (met name buiten het bestaande grondgebonden bestemmingsvlak) heeft een effect op het leefgebied van zeldzame en bedreigde soorten.

Naast het verlies aan leefgebied zorgen de ruimtelijke ontwikkelingen ook voor verstoring. Deze verstoring neemt toe door de bedrijfsvoering bij agrarische bedrijven, tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen, containervelden en overige gebouwen. Maar ook de toename aan recreatie welke ontstaat door de mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan draagt in belangrijke mate bij aan verstoring van aanwezige zeldzame en bedreigde soorten.

Door de afname aan leefgebied en de toename aan verstoring van aanwezige zeldzame en bedreigde soorten is het effect van het voorontwerp bestemmingsplan beoordeeld als negatief (-).

Barrièrewerking en ruimtebeslag

De mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken zijn niet toegestaan in bos- en natuurgebieden maar zorgen in andere gebieden wel voor een toename aan ruimtebeslag en daarmee barrièrewerking. Deze effecten zijn het grootst bij nieuwvestiging van agrarische bedrijven. Bij uitbreiding van agrarische bedrijven ontstaat er eveneens barrièrewerking echter is deze minder groot vanwege de bestaande bebouwing. Ditzelfde geldt voor uitbreiding van overige bebouwing (recreatie en wonen & werken). Ook de mogelijkheid tot containervelden en dan met name buiten het bestaande grondgebonden bestemmingsvlak zorgt voor een toename aan barrièrewerking. Het effect van tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen op barrièrewerking is verwaarloosbaar mede doordat dit effect tijdelijk van aard is.

Door de toename aan barrièrewerking voornamelijk veroorzaakt door nieuwvestiging van agrarische bedrijven en de containervelden is het effect van het voorontwerp bestemmingsplan beoordeeld als negatief (-).

criterium	Effect voorontwerp bestemmingsplan
Effecten op soorten	-
Barrièrewerking en ruimtebeslag	-

Tabel 6 Totale effectscore natuur

Mitigerende en compenserende maatregelen

Door de aanwezigheid van zeldzame en bedreigde soorten in het buitengebied van Peel en Maas goed in beeld te hebben kan bij de toetsing van een vergunningsaanvraag het effect op soorten en het ontstaan van barrièrewerking in beeld gebracht worden. De gemeente zou bij een vergunningsaanvraag vervolgens mitigerende en compenserende maatregelen kunnen aanbevelen om de effecten op soorten en barrièrewerking te mitigeren en te compenseren.

Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

3.6 LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

3.6.1 EFFECT OP CULTUURHISTORISCHE ELEMENTEN, STRUCTUREN, PATRONEN EN WAARDEVOLLE GEBIEDEN

Methodiek

De mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken zijn mogelijk van invloed op het landschap. Door het formaat van de ruimtelijke ontwikkeling kunnen grote invloeden ontstaan op het landschap van het verleden. In het plangebied zijn verschillende gebieden te onderscheiden die nog een helder beeld geven over de ontginningsgeschiedenis. De dragende structuren die zijn ontstaan in het verleden kunnen nu een belangrijke drager zijn van de landschappelijke structuur. Grootschalige ontwikkelen of verstoring van waardevolle gebieden kunnen een nadelig effect hebben op cultuurhistorische elementen. De herkenbaarheid van de cultuurhistorische identiteit van Limburg geldt als uitgangspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen in het landelijk en stedelijk gebied. De archeologie, historische bouwkunst en historische geografie worden beschouwd als drie belangrijke bouwstenen van deze identiteit.

Effecten en effectbeoordeling

Nieuwvestiging, uitbreiding van agrarische bedrijven (398 bouwvlakken) en uitbreiding van overige gebouwen (63 bestemmingen) beïnvloedt de zichtbaarheid en leesbaarheid van het cultuurhistorisch landschap. Deze beïnvloeding is het grootst door de mogelijkheden voor nieuwvestiging van agrarische bedrijven. Echter is nieuwvestiging van agrarische bedrijven alleen toegestaan in de verdichte besloten bouwlanden, kleinschalig halfopen ontginningslandschap en grootschalige open ontginningslandschappen. Waarmee nieuwvestiging van agrarische bedrijven niet is toegestaan in beekdalen / rivierdal, grootschalige open veen ontginningslandschappen en bos- en natuurgebieden. Uitbreiding van niet grondgebonden agrarische bedrijven is in het beekdal/rivierdal en grootschalige open veen ontginningslandschap daarnaast beperkt tot maximaal 1 hectare. Naast deze mogelijkheden voor nieuwvestiging en uitbreiding zorgt ook de mogelijkheid voor het aanleggen van containervelden voor aantasting van de zichtbaarheid en leesbaarheid van het cultuurhistorisch landschap. Het effect van tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen op zichtbaarheid en leesbaarheid van het cultuurhistorisch landschap is slechts tijdelijk van aard en daarom verwaarloosbaar.

Ondanks de beperkingen voor nieuwvestiging en uitbreiding van bestaande bedrijven in een aantal gebieden heeft het voorontwerp bestemmingsplan desondanks een effect op de zichtbaarheid en leesbaarheid van het cultuurhistorisch landschap.

Het effect wordt voornamelijk veroorzaakt door de mogelijkheid tot nieuwvestiging van agrarische bedrijven en het aanleggen van containervelden. Het effect van het voorontwerp bestemmingsplan is beoordeeld als licht negatief (0/-).

criterium	Effect voorontwerp bestemmingsplan
Involed op cultuurhistorische elementen, structuren, patronen en waardevolle gebieden	0/-

Tabel 7 Totale effectscores regionaal watersysteem

Mitigerende en compenserende maatregelen

Als mitigerende maatregel is het wenselijk de ontwikkelingen in het buitengebied te sturen met behulp van ontwikkelingsplannen en ruimtelijke visie. Hiermee zijn karakteristieke waarden binnen het buitengebied te behouden en in te passen in de planvorming.

Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

3.6.2 EFFECT OP OPENHEID, BEPALENDE STRUCTUREN EN WAARDEVOLLE LANDSCHAPPEN

Methodiek

De invloed op het landschap in de gemeente Peel en Maas is bepaald op basis van de beschrijving van de huidige ruimtelijke situatie zoals verwoord in het 'Beeldkwaliteitskader', het Structuurplan buitengebied van de gemeente Peel en Maas en het landschapskader Noord- en Midden Limburg. De gebiedstypologieën zijn kort weergegeven bij de beschrijving van de "huidige situatie" in het MER structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw en bestemmingsplan buitengebied, waarbij de waardering zoals deze door de gemeente wordt gehanteerd is benoemd (de waardering wordt benoemd aan de hand van de ruimtelijke en landschappelijke doelen gekoppeld aan de gewenste ontwikkeling ruimtelijk functioneel).

De mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken hebben effecten op de landschapsbepalende structuren en openheid. De wijzigingen in de ruimte beïnvloeden de zichtbaarheid en leesbaarheid van het landschap.

Effecten en effectbeoordeling

Nieuwvestiging, uitbreiding van agrarische bedrijven (398 bouwvlakken) en uitbreiding van overige gebouwen (63 bestemmingen) beïnvloedt de openheid van het landschap. Deze beïnvloeding is het grootst door de mogelijkheden voor nieuwvestiging van agrarische bedrijven. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is echter alleen toegestaan in de verdichte besloten bouwlanden, kleinschalig halfopen ontginningslandschap en grootschalige open ontginningslandschappen. Uitbreiding van niet grondgebonden agrarische bedrijven is mogelijk in het beekdal/rivierdal en grootschalige open veen ontginningslandschap en is daarnaast beperkt tot maximaal 1 hectare. Containervelden dragen in beperkte mate bij tot aantasting van de openheid. Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen zorgen daarentegen wel voor aantasting van de openheid echter is dit effect tijdelijke van aard.

Daarnaast zijn hoge teelt ondersteunende voorzieningen niet toegestaan in bos en natuurgebieden, bolle akkers en grootschalige open veen ontginningslandschappen. En zijn lage teelt ondersteunende voorzieningen niet toegestaan in bos en natuurgebieden.

Door het voorontwerp bestemmingsplan worden de meest bepalende structuren en waardevolle landschappen niet aangetast. Desondanks wordt de openheid van het buitengebied aangetast door het voorontwerp bestemmingsplan. Het effect van het voorontwerp bestemmingsplan is beoordeeld als licht negatief (0/-).

criterium	Effect voorontwerp bestemmingsplan
Involed op openheid, bepalende structuren en waardevolle landschappen	0/-

Tabel 8 Totale effectscores cultuurhistorie

Mitigerende en compenserende maatregelen

Door een beeldkwaliteitsplan op te stellen voor het buitengebied zijn effecten op het landschap verder te beperken. In het kwaliteitskader buitengebied, Peel en Maas, zijn voorbeelden van compenserende maatregelen per gebiedstypologie opgenomen. Daarnaast is er een volledige beoordelingsmatrix met daarin de minimale verplichtingen. De mate van compensatie wordt hoger naar mate gevoeligheid gebied toeneemt. Het kwaliteitskader buitengebied maakt onderdeel uit van de structuurvisie buitengebied.

Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

3.6.3 EFFECT OP ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Methodiek

Op basis van de indicatieve kaart archeologische waarden is inzichtelijk gemaakt waar archeologische waarden geschaad kunnen worden door de mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken.

Effecten en effectbeoordeling

De mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken vinden deels plaats op gebieden met hoge archeologische verwachtingswaarde en zullen als zodanig dan ook een negatief effect opleveren. Zeker de gebieden rondom Maasbree, Meijel en Helden gelden als gebieden met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Vergraving of aantasting door de ruimtelijke ontwikkelingen leiden dan ook tot een negatief effect. De meest effectieve wijze van bewaren is in situ. Er geldt in diverse gebieden een dubbelbestemming archeologie met daaraan gekoppeld een onderzoeksplicht. De daadwerkelijke aanwezigheid van waarden is uit te sluiten na ontgraving, waarbij het negatieve effect blijft.

Het effect van het voorontwerp bestemmingsplan is beoordeeld als negatief (-).

criterium	Effect voorontwerp bestemmingsplan
Invloed op archeologische waarden	-

Tabel 9 Totale effectscores archeologie

Mitigerende en compenserende maatregelen

Binnen de gebiedsdelen met hoge archeologische verwachtingswaarden of binnen de provinciaal aandachtsgebieden zijn maatregelen te nemen om de effecten op de archeologische waarden te beperken.

Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

3.7 FIJN STOF**Methodiek**

Voor emissies van fijn stof zijn onderscheidend het type bedrijf en de verkeersbewegingen die daarbij een rol spelen. De emissies van fijn stof door bedrijfsvoering is getoetst in het MER structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw en bestemmingsplan buitengebied. Daarom is de luchtkwaliteit beoordeeld op één criterium:

- Verkeer: fijn stof (PM10).

Voor wat betreft de invloed op fijn stof zijn zowel de mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken relevant. In deze ruimtelijke ontwikkelingen kan er een toename ontstaan aan (vracht)verkeer.

Effecten en effectbeoordeling

Nieuwvestiging, uitbreiding van agrarische bedrijven (398 bouwvlakken) en uitbreiding van overige gebouwen (63 bestemmingen) zorgt voor een toename aan transportbewegingen. Ook de mogelijkheden voor tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen, containervelden en de mogelijkheden voor recreatie zorgen voor een toename aan transportbewegingen. De ontwikkelingsruimte die het voorontwerp bestemmingsplan biedt is het grootst in de verdichte besloten bouwlanden, kleinschalig halfopen ontginningslandschap en grootschalige open ontginningslandschappen. De toename aan verkeersbewegingen zal dan ook het grootst zijn in deze gebieden.

De voorontwerp bestemmingsplan scoort zeer negatief (- -) vanwege de grote toename aan verkeer en daarmee fijn stof emissies in het gehele buitengebied (met name de verdichte besloten bouwlanden, kleinschalig halfopen ontginningslandschap en grootschalige open ontginningslandschappen) van de gemeente Peel en Maas.

Bij bovenstaande effectbeoordeling dient de kanttekening geplaatst te worden dat de toename aan verkeersbewegingen en fijn stof emissies slechts een zeer beperkt aandeel vormen in de reeds aanwezige verkeersbewegingen en fijn stof emissies. Daarnaast zal de fijn stof emissie door verkeer in de toekomst afnemen vanwege schonere technieken. Eventuele hoge concentraties zijn dan ook alleen merkbaar op lokaal niveau.

criterium	Effect voorontwerp bestemmingsplan
Verkeer: fijn stof (PM10)	- -

Tabel 10 Totale effectscores fijn stof

Mitigerende en compenserende maatregelen

Er zijn geen mitigerende en compenserende maatregelen om het licht negatieve effect van het voorontwerp bestemmingsplan te mitigeren dan wel te compenseren.

Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

3.8 GELUID

Methodiek

De geluidsbelasting in het buitengebied wordt voornamelijk bepaald door de agrarische bedrijven, bestemmings- en doorgaand verkeer. De geluidsbelasting van de agrarische bedrijven (vooral ventilatoren, laden en lossen) wordt gereguleerd via de vergunningverlening. Hierdoor wordt voorkomen dat op gevoelige objecten en terreinen (zoals woningen in het buitengebied) geluidhinder boven de gestelde (voorkeurs-) grenswaarde komt.

Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of en waar de mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken van invloed zijn op de geluidgevoelige functies: bebouwde kom, geluidsgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden. Ook kan er overlast worden ervaren in andere gebieden, zoals bos- en natuurgebieden, hoewel deze niet wettelijk zijn beschermd.

Volgens het VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009) bedraagt voor het thema geluid de aan te houden afstand minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (zoals wonen). Is de afstand groter, dan wordt de kans op directe geluidhinder (uit ventilatoren en dergelijke) snel kleiner. Wel kan er sprake zijn van indirecte hinder (geluidhinder door extra verkeersbewegingen).

Effecten en effectbeoordeling

Nieuwvestiging, uitbreiding van agrarische bedrijven (398 bouwvlakken) en uitbreiding van overige gebouwen (63 bestemmingen) zorgt voor een toename van direct (bedrijfsvoering) en indirecte (verkeer) geluidshinder. Ook de mogelijkheden voor tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen, containervelden en de mogelijkheden voor recreatie zorgen voor een toename aan geluidshinder. De ontwikkelingsruimte die het voorontwerp bestemmingsplan biedt is het grootst in de verdichte besloten bouwlanden, kleinschalig halfopen ontginningslandschap en grootschalige open ontginningslandschappen. De toename aan geluidshinder zal dan ook het grootst zijn in deze gebieden. Daarbij dient wel vermeld te worden dat bij het realiseren van de ruimtelijke ontwikkelingen uit het voorontwerp bestemmingsplan rekening wordt gehouden met de ligging en wijze van ontsluiting ten opzichte van de omliggende gevoelige objecten.

De voorontwerp bestemmingsplan scoort licht negatief (0/-) vanwege de toename aan geluid in het gehele buitengebied (met name de verdichte besloten bouwlanden, kleinschalig halfopen ontginningslandschap en grootschalige open ontginningslandschappen) van de gemeente Peel en Maas.

In deze beoordeling is rekening gehouden met het feit dat er in de toekomst verbeterende technieken (stillere vrachtwagens, ventilatoren e.d.) beschikbaar zijn waardoor minder geluidsoverlast ontstaat.

criterium	Effect voorontwerp bestemmingsplan
Effect op geluidhinder	0/-

Tabel 11 Totale effectscores geluid

Mitigerende en compenserende maatregelen

Directe geluidhinder kan worden beperkt door extra emissiebeperkende maatregelen (bijvoorbeeld laden en lossen in pandig of tijdsgebonden) via de vergunningverlening te eisen. Indirecte geluidhinder (wegverkeer) kan worden beperkt door de routing van het vrachtverkeer en locatie van inritten in relatie tot nabij gelegen geluidsgevoelige functies te sturen.

Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming in het kader van de structuurvisie.

3.9 DUURZAME ENERGIE EN CRADLE TO CRADLE

Methodiek

In het (buiten-) gebied van de gemeente Peel en Maas zijn vele functies aanwezig, zoals veehouderijen, glastuinbouwbedrijven, burgerwoningen, recreatiebedrijven en overige agrarische bedrijven. Deze functies kunnen mogelijk een goede koppeling vormen in het kader van energie uitwisseling / Cradle to Cradle (afval = voedsel) of andere vormen van duurzaamheid.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de kansen en belemmeringen ten aanzien van energie uitwisseling, duurzame inrichting en Cradle to Cradle.

Effecten en effectbeoordeling

Duurzame energie en Cradle to Cradle

Door de mogelijkheid van nieuwvestiging van agrarische bedrijven ontstaat er de mogelijkheid tot een gecoördineerde aanpak voor een duurzamere bedrijfsvoering. Naast een duurzame inrichting en het toepassen van het Cradle to Cradle principe ontstaat er bij nieuwvestiging de mogelijkheid voor het toepassen van WKK (warmte-krachtkoppeling) installaties maar ook van biomassavergisting installaties. Deze mogelijkheden kunnen bij nieuwvestiging ook collectief opgepakt worden waardoor er synergievoordelen zijn te behalen.

De mogelijkheden voor een duurzamere bedrijfsvoering is bij uitbreiding van agrarische bedrijven beperkter. Voor de uitbreiding van agrarische bedrijven (398 bouwvlakken) en uitbreiding van overige gebouwen (63 bestemmingen) kan gekeken worden naar een duurzame inrichting en het toepassen van het Cradle to Cradle principe. Zo kan er bijvoorbeeld gebruik gemaakt worden van zonnepanelen op gebouwen.

Het totale effect op de mogelijkheden voor duurzame energie en Cradle to Cradle op bedrijfsniveau en gebiedsniveau door het voorontwerp bestemmingsplan is beoordeeld als licht positief (0/+).

Mogelijkheden voor het benutten van aardwarmte

Bij de nieuwvestiging, uitbreiding van agrarische bedrijven (398 bouwvlakken) en uitbreiding van overige gebouwen (63 bestemmingen) zijn er goede mogelijkheden voor het benutten van aardwarmte middels WKO (warmte koude opslag) of geothermie. De mogelijkheden voor benutting van aardwarmte nemen toe naarmate agrarische bedrijven meer geconcentreerd zijn omdat dan makkelijker gezamenlijk is te investeren in voorzieningen voor aardwarmte.

Het totale effect op de mogelijkheden voor het benutten van aardwarmte door het voorontwerp bestemmingsplan is beoordeeld als licht positief (0/+).

criterium	Effect voorontwerp bestemmingsplan
Duurzame energie en cradle to cradle op bedrijfsniveau	0/+
Duurzame energie en cradle to cradle op gebiedsniveau	0/+
Mogelijkheden voor het benutten van aardwarmte	0/+

Tabel 12 Totale effectscores duurzame energie en Cradle to Cradle

Mitigerende en compenserende maatregelen

De gemeente kan er voor kiezen om aanvullende sturing in te zetten op duurzaam gebruik, duurzame energie, Cradle to Cradle. In het gemeentelijk kwaliteitsmenu is sprake van een aanvullende kwaliteitsbijdrage (eis bij overschrijding van de referentiemaat) die tevens ingevuld kan worden voor het boeken van milieuwinst of verbetering van de (lokale) leefbaarheid.

Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

3.10 VERKEER EN INFRASTRUCTUUR

3.10.1 EFFECT OP DE VERKEERSONTSLUITING EN -AFWIKKELING

Methodiek

De mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen en werken veroorzaken verkeersbewegingen in het buitengebied. Nieuwvestiging, uitbreiding en wijziging van locaties veroorzaakt verandering in de verkeersintensiteit en –afwikkeling. Dit heeft relatief weinig invloed op de hoofdwegen (rijksweg en provinciale wegen). Op de lokale wegen speelt dit in grotere mate door de beperkte dimensionering van de wegen.

Op basis van kwalitatieve benadering worden de effecten van de mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan beoordeeld in relatie tot de wijzingen in verkeersintensiteit en –afwikkeling en de effecten die er op kunnen treden.

Effecten en effectbeoordeling

Nieuwvestiging, uitbreiding van agrarische bedrijven (398 bouwvlakken) en uitbreiding van overige gebouwen (63 bestemmingen) zorgt voor een toename aan transportbewegingen. Ook de mogelijkheden voor tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen, containervelden en de mogelijkheden voor recreatie zorgen voor een toename aan transportbewegingen.

De ontwikkelingsruimte die het voorontwerp bestemmingsplan biedt is het grootst in de verdichte besloten bouwlanden, kleinschalig halfopen ontginningslandschap en grootschalige open ontginningslandschappen. De toename aan verkeersbewegingen zal dan ook het grootst zijn in deze gebieden.

Vanwege de grote toename aan verkeersbewegingen scoort het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied negatief (-).

criterium	Effect voorontwerp bestemmingsplan
Effect op de verkeersontsluiting en -afwikkeling	-

Tabel 13 Totale effectscores verkeersontsluiting en -afwikkeling

Mitigerende en compenserende maatregelen

Het verbreden van de weg kan op projectniveau noodzakelijk zijn, indien blijkt dat de wegen niet geschikt zijn voor de verkeersbewegingen van het zware vrachtverkeer (tractor / trekker met oplegger: 2,65 meter breed, 4,15 meter hoog en maximaal 70 ton aan gewicht).

Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

3.10.2 EFFECT OP DE VERKEERSVEILIGHEID

Methodiek

De verkeersveiligheid wordt gerelateerd aan de potentiële conflicten tussen vrachtverkeer en de andere weggebruikers, in het bijzonder het langzaam verkeer. Een toename van grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen of een wijziging in ligging van deze functies heeft invloed op de hoeveelheid en oriëntatie van verkeer, met name vrachtverkeer, op de wegen. Daarnaast is ook een eventuele toename aan andere weggebruikers door de mogelijkheden voor recreatie en wonen en werken relevant. Door beide ontwikkelingen ontstaat er een grotere kans op conflictsituaties tussen vrachtverkeer en ander wegverkeer, in het bijzonder het kwetsbare langzame verkeer. De potentiële conflicten met andere weggebruikers spelen vooral op lokale wegen, doordat hier geen scheiding is van de verkeersstromen. Op de provinciale en rijkswegen (hoofdwegenstructuur) zijn deze functies gescheiden. Op dit type wegen is een toename van vrachtverkeer nagenoeg niet van invloed op de verkeersveiligheid.

Ten behoeve van voorliggend aanvulling op het MER is onderzocht welke effecten er te verwachten zijn door de mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan gericht op de potentiële conflictsituaties. Hierbij is er geen rekening gehouden met de exacte ligging van locaties en de gevolgen uit ontwikkeling van deze locaties. Op basis van expert judgement is bepaald welke mogelijke effecten optreden.

Effecten en effectbeoordeling

Door het voorontwerp bestemmingsplan zal het (vracht)verkeer groeien. Dit leidt tot meer landbouwverkeer in het buitengebied en tot meer fricties met andere weggebruikers. Ook zullen de vrachtwagens elkaar relatief vaker moeten passeren op smalle wegen. Dit leidt tot een afname van de veiligheid voor andere weggebruikers, met name voetgangers en fietsers. De verkeersveiligheid neemt af bij deze toename van aan landbouw gerelateerd verkeer.

Vanwege de grote toename aan verkeersbewegingen scoort het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied negatief (-).

criterium	Effect voorontwerp bestemmingsplan
Effect op de verkeersveiligheid	-

Tabel 14 Totale effectscores verkeersveiligheid

Mitigerende en compenserende maatregelen

De aanleg van gescheiden fiets en wandelpaden, passeerhavens of een verplichte routing voor vrachtverkeer zijn aanvullende maatregelen voor de verbetering van de verkeersveiligheid op wegvlakken of kruisingen waar een knelpunt kan ontstaan. De aanleg van maatregelen hebben op projectniveau een grotere kans van slagen.

Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

3.10.3 EFFECT ONDERGRONDSE EN BOVENGRONDSE INFRASTRUCTUUR

Methodiek

Met ondergrondse en bovengrondse infrastructuur worden de elementen zoals hoogspanningsleidingen en transportbuizen, gas- en of naftaleidingen, bedoeld. Het betreft regionale en bovenregionale netwerken die effect hebben op de mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet grondgebonden agrarische bedrijven, tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen, containervelden, paardenhouderijen, recreatie en wonen. Lokale netwerken zoals huis aansluitingen en verdeelleidingen (kabels en leidingen) hebben geen effect doordat deze zonder noemenswaardige inspanning aangelegd en / of verlegd kunnen worden.

Bouwwerken onder hoogspanningsleidingen kennen maximale afmetingen ten aanzien van de hoogte. En direct boven een gas transportleidingen mag geen bouwwerk worden opgericht.

Ten behoeve van voorliggend aanvulling op het MER is onderzocht welke leidingen er in de gemeente Peel en Maas gelegen zijn en welke knelpunten en kansen er op kunnen treden.

Effecten en effectbeoordeling

Bij nieuwvestiging, uitbreiding van agrarische bedrijven (398 bouwvlakken) en uitbreiding van overige gebouwen (63 bestemmingen) worden bedreigingen voor de ondergrondse- en bovengrondse infrastructuur in beeld gebracht. De ondergrondse leidingen worden in beeld gebracht doormiddel van een KLIC-melding wanneer er gegraven wordt in de ondergrond. Voor het aanleggen van tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen en containervelden is het effect minder door geen of een geringe ontgravingsdiepte. Omdat het bij deze ruimtelijke ontwikkelingen gaat om individuele initiatieven is de haalbaarheid van maatregelen zeer beperkt.

Het voorontwerp bestemmingsplan scoort neutraal (0) voor wat betreft kansen en knelpunten van ondergrondse en bovengrondse infrastructuur.

criterium	Effect voorontwerp bestemmingsplan
Kansen en knelpunten van ondergrondse en bovengrondse infrastructuur	0

Tabel 15 Totale effectscores infrastructuur

Mitigerende en compenserende maatregelen

Knelpunten zijn te verminderen en kansen te vergroten door leidingen te verleggen. Dit zal op deelgebieds- en inrichtingsniveau afgewogen moeten worden op basis van mogelijkheden en de kosten en baten daarvan.

Leemten in kennis

Op het schaalniveau van dit aanvullende MER is geen informatie gebruikt over kleine gastransportleidingen. Dat kan later alsnog op projectniveau gebeuren.

4

Hydrologie – verdroogde gebieden

4.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk gaan we in op de mogelijke verdroging van Natura 2000-gebieden, maar ook de belangrijkste andere voor verdroging gevoelige natuurgebieden. Ten aanzien van de voor verdroginggevoelige gebieden sluiten we aan bij de gebieden die genoemd zijn in de “TOP-lijst Aanpak Verdroogde gebieden Limburg 2007-2015” en de daarin opgenomen doelen. Die doelen volgen uit bestaand beleid op het gebied van verdroging, het vastgestelde Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR), de natuurdoelen en de Kader Richtlijn Water.

De grondwateronttrekking ten behoeve van beregening in de glastuinbouwsector alsook de afname van de aanvulling van het grondwater hebben effect op het grondwater en een mogelijk effect op gebieden die hiervan afhankelijk zijn. Het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied maakt het mogelijk, via een wijzigingsbevoegdheid, voor een glastuinbouwbedrijf uit te breiden tot 5 hectare (mits gelegen in de gebiedstypologie; verdichte besloten bouwlanden, kleinschalig halfopen ontginningslandschap of grootschalig open ontginningslandschap). Wanneer het bedrijf is gelegen in een glastuinbouwconcentratiegebied kan deze uitbreiden tot 10 hectare. Deze uitbreidingsmogelijkheden kunnen dus een effect hebben op de hoogte van het grondwater en daaruit voortvloeiend op verdrogingsgevoelige (natuur-)gebieden.

4.2 VERDROGINGSGEVOELIGE (NATUUR-)GEBIEDEN

Binnen de gemeente Peel en Maas en in de directe omgeving van de gemeente zijn er verschillende gebieden gelegen die voor verdroging gevoelig zijn. Het gaat dan om natuurgebieden waarvan er enkele zijn betiteld als natura 2000-gebied. Onderstaand zijn de gebieden die voor verdroging gevoelig zijn weergegeven die gelegen zijn binnen de gemeente Peel en Maas of direct grenzen aan de gemeente.

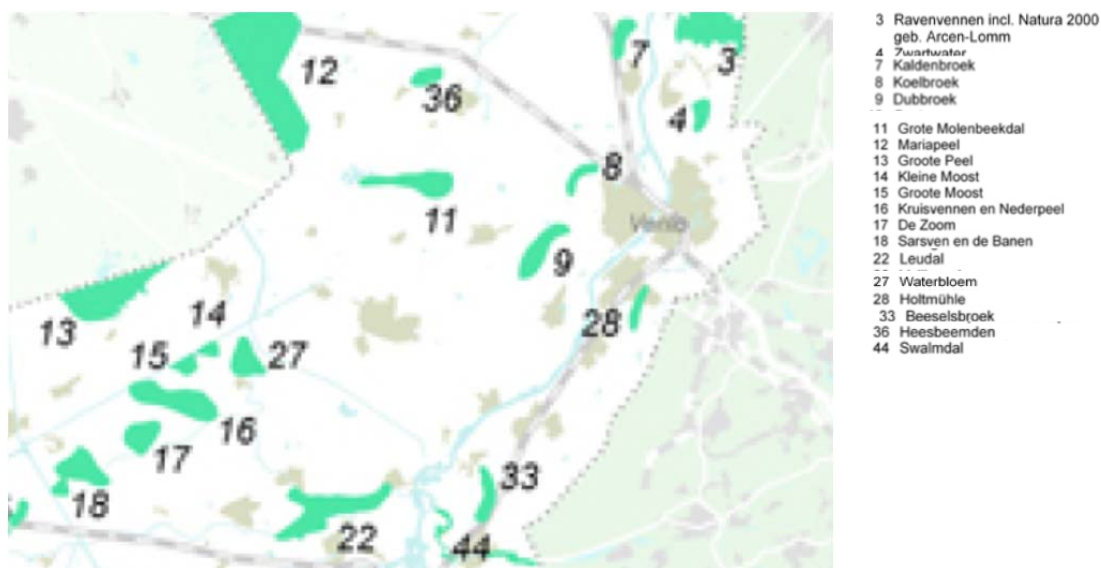
Gebied	Ligging	Kenmerk
Groote Peel	Ten westen van de gemeente, in de provincie Noord-Brabant	Natura 2000 gebied met een 2 kilometer grote buffer waarbinnen geen onttrekking / beregening of drainage mag plaatsvinden.
Grote Molenbeek	Noordelijk deel van gemeente Peel en Maas. Ontspringt in het gebied de 'Grashoek'.	Is tevens prioritair gebied t.b.v. tegengaan verdroging
Dubbroek	Oostelijk deel van de gemeente, ten noord-westen van Baarlo	Is tevens prioritair gebied t.b.v. tegengaan verdroging

Gebied	Ligging	Kenmerk
Waterbloem	Zuidelijk deel van de gemeente, ten zuid-westen van Panningen. Gelegen in de gemeente Roggel en Neer.	Is tevens prioritair gebied t.b.v. tegengaan verdroging
Deurnsche Peel en Mariapeel (inclusief 't Zinkske)	Noord-westelijk gelegen in de provincie Noord-Brabant	Natura 2000 gebied Deurnsche Peel en Mariapeel.

Tabel 16 verdrogingsgevoelige natuur gebieden

Er is tevens rekening gehouden met natura 2000-gebieden Maasduinen, Sarsven en de Banen, Leudal en het Swalmdal. De afstanden ten opzichte van deze gebieden zijn groter dan die van de gebieden benoemd in tabel 3. Het effect van de grondwateronttrekking en de afname van grondwateraanvulling neemt af naarmate de afstand met de voor verdrogingsgevoelige gebieden toeneemt.

In het figuur 4 is een overzicht gegeven van de gebieden behorend bij de TOP-lijst. Deze TOP-lijst en kaart omvatten de belangrijke (natuur-) gebieden die voor verdroging gevoelig zijn. Het merendeel van de verdrogingsgevoelige gebieden zijn gelegen buiten de gemeentegrens en op grote(re) afstand.

Figuur 4 overzichtkaart TOP-lijst Aanpak verdroogde gebieden Limburg (bron; provincie Limburg)

De provincie heeft per 1 januari 2001 een meldingsplicht ingevoerd voor alle grondwateronttrekkingen voor/van beregning met een pompcapaciteit vanaf 10 m³/uur. In de vorm van een algemeen stelsel van regels stelt de provincie elke onttrekker verplicht zo efficiënt mogelijk om te gaan met het gebruik van grondwater voor beregning, dit middels de invoering van 'bereggen op maat'.

Rond de prioritair verdroogde gebieden heeft de provincie hydrologische bufferzones vastgesteld. Uitgangspunt hierbij is een zonerings van 500 meter vanaf de rand van het natuurgebied, tenzij hydrologisch onderzoek een andere beïnvloedingsafstand aantoon. Dit laatste geldt voornamelijk voor de Mariapeel en de Grote Peel. Bestuurlijke en juridische maatregelen dienen een standstill te bereiken van de verdroging door waterwinning, beregening en uitbreiding van drainage binnen deze gebieden. Middels de NB-wet is een bufferzone van 2 km aangewezen rondom de gebieden. Voor alle grondwateronttrekkingen en beregening van open teelt binnen deze prioritaire gebieden en de omliggende bufferzones is een vergunningsplicht ingevoerd. Dit geldt conform rijksregelgeving ook voor alle onttrekkingen buiten deze zones met een pompcapaciteit groter dan 60 m³/uur. Buiten deze gebieden zijn onttrekkingen groter dan 10m³/uur vergunningsplichtig. Binnen de bufferzones worden vergunningen verleend indien de onttrekking geen negatief hydrologisch effect op verdrogingsgevoelige natuur heeft, dan wel indien deze negatieve effecten door compenserende maatregelen worden voorkomen. Voor onttrekkingen die vallen binnen het werkingsgebied van de Natuurbeschermingswet wordt de grondwatervergunning verleend indien wordt voldaan aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een vergunning in het kader van deze wet.

Met de toetsing van de vergunning wordt op basis van het soort gewas en de teeltwijze de behoefte aan grondwater beoordeeld en wordt er gekeken naar een optimale hergebruik en opvang van regenwater. Het uitgangspunt hierbij is dat hemelwater zo maximaal mogelijk wordt ingezet. De vergunning wordt getoetst aan de hand van het in te dienen waterbeheerplan.

4.3 EFFECTBEPALING

4.3.1 INLEIDING

De mogelijke effecten op de verdrogingsgevoelige gebieden ontstaan als gevolg van:

1. Grondwateronttrekking voor beregening.
2. Afname grondwateraanvulling, door toename verharding.

Beide effecten zijn volgens het superpositiebeginsel bij elkaar op te tellen.

Voor het verkrijgen van een beeld op de mogelijke effecten dienen de volgende twee onderzoeksvragen te worden beantwoord:

1. Wat is het effect van de grondwateronttrekkingen door de glastuinbouw voor beregening op de grondwaterstand?
2. Wat is effect van de toename van het verhard oppervlak in de glastuinbouw concentratiegebieden op de grondwateraanvulling?

Gelet op het abstractieniveau van het besluit (vaststelling van het bestemmingsplan buitengebied) en de grote onzekerheid in de aannamen met betrekking tot onttrekkingen van grondwater (deze zijn afhankelijk van de type teelt) is gekozen voor een aanpak met hydrologische berekeningen. Voor de intergemeentelijke structuurvisie Klavertje 4 en het Blauwplan Klavertje 4 is gebruik gemaakt van een hydrologisch model. Binnen de toepassing van dit model zijn de diverse grondwateronttrekkingen van verschillende bedrijven gekoppeld tot enkele grote. Het bestemmingsplan buitengebied benoemt vooral de mogelijkheden voor solitaire uitbreiding en daaraan gekoppeld een kleinschalige groei van grondwateronttrekking.

4.3.2 HET EFFECT VAN GRONDWATERONTTREKKINGEN VOOR BEREKENING

Uitgangspunten

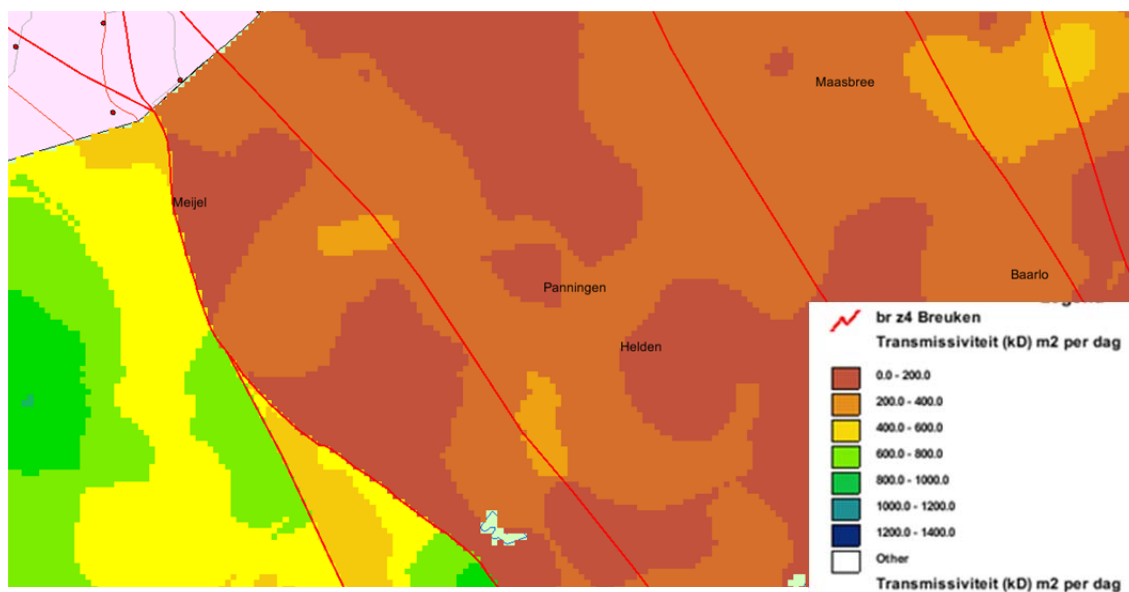
Het effect van de grondwateronttrekkingen hebben we berekend met de formule van De Glee. Hierbij zijn twee typen bodemopbouw gebruikt:

- Peelhorst voor het glastuinbouw concentratiegebied bij Meijel.
- Venloslenk voor de overige glastuinbouw concentratiegebieden.

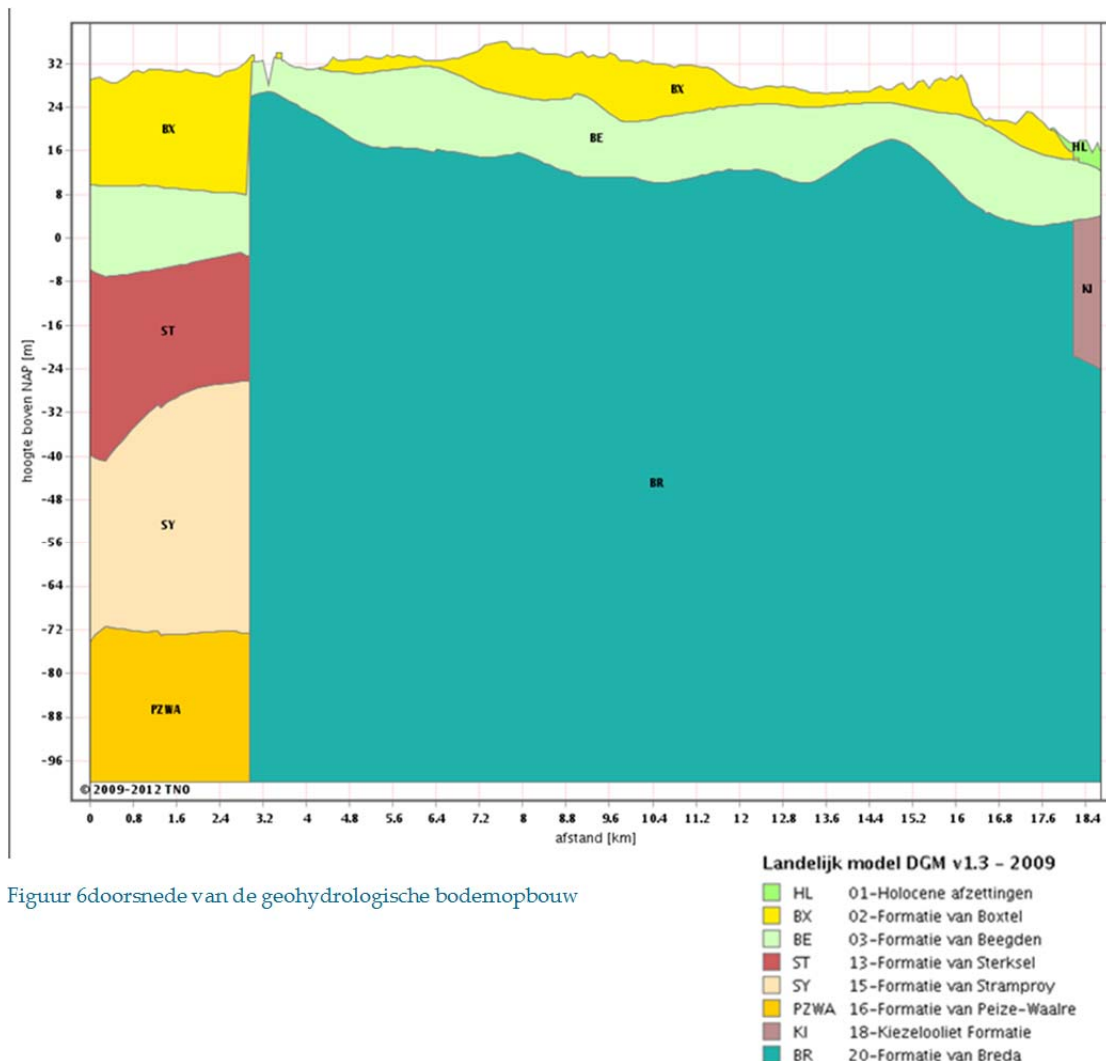
Peelhorst			Venlo Slenk	
Matig doorlatende laag	Dikte: 0 - 23 m	kD: 400 - 600 m ² /d c: 0 - 50 dagen (Formatie v. Boxtel)	Dikte: 0 - 15 m	kD: 10 - 250 m ² /d c: 0 - 10 dagen (Formatie v. Boxtel)
1 ^e Watervoerend pakket	Dikte: 10 - 15 m	kD: 750 - 1250 m ² /d (Formatie van Beegden en Sterksel)	Dikte: 1 - 16 m	kD: 100 - 1000 m ² /d (Formatie van Beegden)
1 ^e Slecht doorlatende laag	Top: 30 m-NAP	Formatie van Stramproy	Top: 15m+NAP	Formatie van Breda

Tabel 17 Geohydrologische bodemopbouw Venloslenk en Peelhorst

In figuur 5 is de geohydrologische bodemopbouw weergegeven voor de gemeente Peel en Maas. Een doorsnede van deze opbouw, waarbij het verschil is te zien tussen de Peelhorst en de Venlo Slenk is weergegeven in figuur 6.

Figuur 5 geohydrologische bodemopbouw

Figuur 6 doorsnede van de geohydrologische bodemopbouw

Voor de glastuinbouw houden we een maximaal onttrekkingsdebiet van 10m³/uur aan. Deze onttrekkingen zijn in de Venloslenk vergunningsvrij mits deze zich niet dieper bevinden dan 5 m+NAP. Bovendien is deze onttrekking ruim voldoende om jaar rond over voldoende gietwater (hemelwater + grondwater) te beschikken bij gewassen met een hoog waterverbruik en een maximale bedrijfsgrootte van 10 hectare.

1120 millimeter/jaar verbruik – 750 millimeter/jaar neerslag = 370 millimeter per jaar grondwater verbruik

370 millimeter/jaar * 10 ha = 4 tot 5 kubieke meter/uur

Met bovenstaande onttrekkingen is een maximaal aangenomen onttrekkingsdebiet van 10 m³/u, 1½ tot 2 maal zo veel als nodig. Voor substraatteelt van tomaten, komkommers en paprika's ligt de netto waterbehoefte op zo'n 800 mm voor het netto oppervlak waar geteeld wordt.

Waterverbruik kassen	Maximum (incl. bandbreedte)	Maximaal debiet bij 10 hectare	Maximaal debiet bij 13 hectare
Laag waterverbruik	650 mm / j	7.5 m ³ /u	10 m ³ /u
Normaal waterverbruik	885 mm / j	10 m ³ /u	13 m ³ /u
Hoog waterverbruik	1120 mm / j	13 m ³ /u	17 m ³ /u
Zeer hoog waterverbruik	1300 mm / j	15 m ³ /u	19 m ³ /u

Tabel 18 waterverbruik glastuinbouw

Voor het waterverbruik van glastuinbouw is uitgegaan van een hoog waterverbruik van 1.120 millimeter/jaar⁶. Binnen de glastuinbouw zijn er diverse soorten teelten die een afzonderlijke watervraag alsook teeltwijze hebben. Van de mogelijke uitbreidingen zoals deze binnen het bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden is niet duidelijk welke teelten er uiteindelijk plaats gaan vinden. Als aanname is gekozen voor een veilige keuze (extreme) ten aanzien van het waterverbruik.

Het grondwater wordt onttrokken uit het eerste watervoerend pakket. Zie tabel 1 met de geohydrologische schematisatie van de Peelhorst en Venloslenk. De gemiddelde neerslag is 800 millimeter/jaar, er is een lekverlies van 50 millimeter/jaar aangenomen, waardoor netto 750 millimeter/jaar gebruikt kan worden voor de berekening van de tuinbouwgewassen. De resterende 370 mm (= 1120 mm minus 750 mm) wordt aangevuld met grondwater. Hiervoor is een gemiddelde onttrekking van tenminste 4,2 m³/uur noodzakelijk bij een bedrijfsgrootte van 10 ha. De invloedstraal is berekend met behulp van de formule van De Glee (1930)⁷:

$$s = \frac{Q}{2 \pi k D} K_0 \left(\frac{r}{\lambda} \right) \text{ met } \lambda = \sqrt{k D c}$$

Er is met het uitvoeren van de berekening aandacht voor de diversiteit die aanwezig is in het gebied. Er wordt rekening gehouden met de natuurlijke variatie van de geohydrologische parameters, door een bandbreedte af te leiden uit REGISII.1. Meer informatie is weergegeven in tabel 19.

Parameter	eenheid	Peelhorst			Venloslenk		
		van	Tot	gemiddeld	van	tot	gemiddeld
Matig doorlatende laag							
kD	m ² .d ⁻¹	400	600	550	10	250	100
dikte	m	21	23	22	0	15	5
kh	m.d ⁻¹	20	25	23	15	30	25
weerstand klei	d	0	250	150	---*	---*	---*
weerstand zand**	d	8	12	10	0.1	10	5
weerstand totaal	d	8	262	160	0.1	10	5
1^e Watervoerend pakket							
kD	m ² .d ⁻¹	750	1250	1000	100	1000	500

* kleilens Panningen- Helden buiten beschouwing gelaten

** weerstand zand = dikte / 0.1 * kh

Tabel 19 Bandbreedte geohydrologische parameters op basis van REGISII.1 (bron: DINOLoket)

4.3.3 RESULTATEN

In tabel 20 zijn de resultaten weergegeven voor de Peelhorst en Venloslenk. In de tabel staan de afstanden van de onttrekkingskegel met behulp van de formule van de Glee berekend. In figuren 6 en 7 zijn de verlagingscontouren grafisch weergegeven.

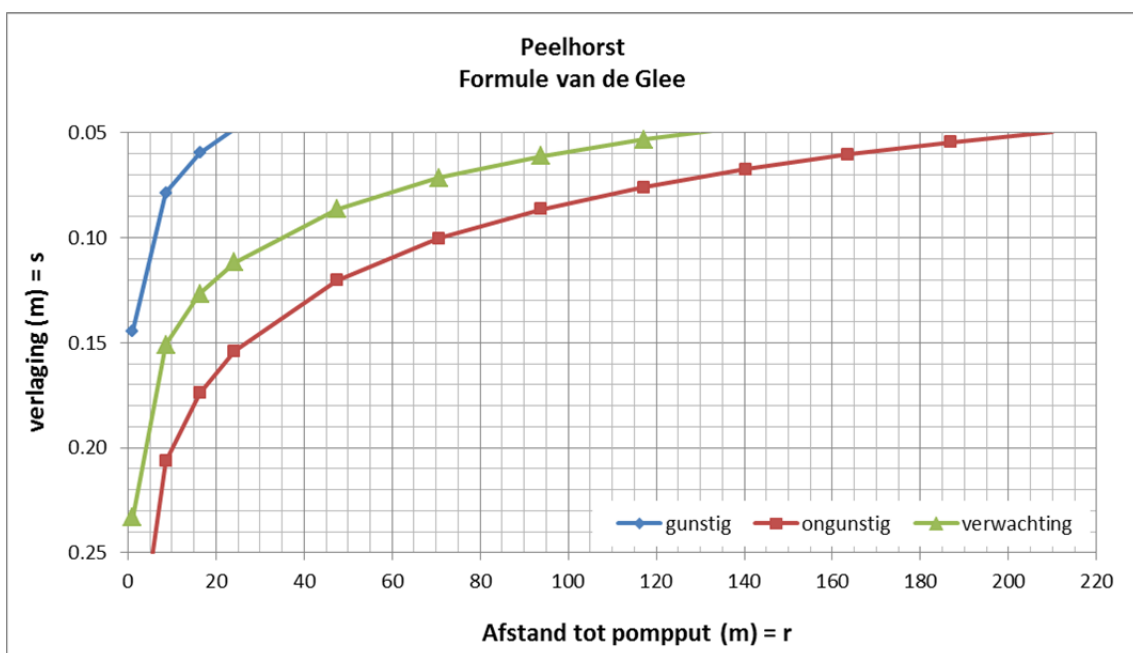
⁶ Voogt, W. & B. Houter, 2003. Wateropname bij teelten in kasgrond; Een voorstel tot normering voor het waterverbruik per gewas. PPO Intern rapport, 18 pp.

⁷ Glee, de G. J., 1930. Over grondwaterstromingen bij wateronttrekking door middel van putten. Waltman, Delft.

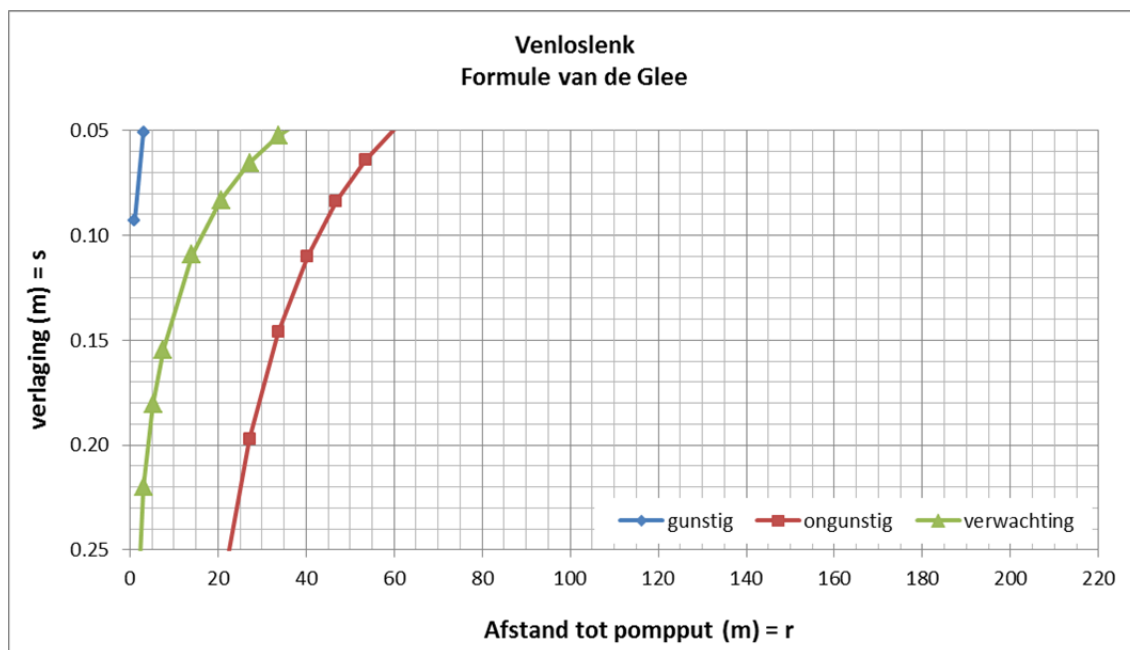
Straal onttrekkingskegel	Peelhorst			Venloslenk		
	gunstig	Ongunstig	verwacht	gunstig	ongunstig	verwacht
Glastuinbouw concentratiegebied bij een onttrekking van 10 m ³ /uur	~ 15 m	~ 220 m	~ 135 m	~5 m	~ 60 m	~ 35 m
kD (m ² /dag)	1250	750	1000	1000	100	500
c (dagen)	8	262	160	0.1	10	5

Tabel 20 Berekende straal invloedsg gebied als gevolg van een onttrekking voor berekening

In het gunstige scenario is een lage weerstand van de deklaag gecombineerd met een groot doorlaatvermogen van het watervoerend pakket. In het ongunstig scenario met een hoge weerstand van de matig doorlatende deklaag en een laag doorlaatvermogen van het watervoerend pakket.

Figuur 7 Berekende onttrekkingskegels op basis van de formule van de Glee bij een onttrekkingsdebiet van 10 m³/uur en een bandbreedte van geohydrologische parameters in de Peelhorst bij Meijel.

Figuur 8 Berekende onttrekkingskegels op basis van de formule van de Glee bij een onttrekkingsdebiet van 10 m³/uur en een bandbreedte van geohydrologische parameters in de Venloslenk.

Er is geen rekening gehouden met onderlinge beïnvloeding van individuele onttrekkingen. Beïnvloeding lijkt ook niet waarschijnlijk aangezien het invloedgebied van de onttrekkingen relatief klein is en de bedrijfskavels groot genoeg om de onttrekkingsputten van belendende bedrijven ver genoeg uit elkaar te plaatsen. Bij de glastuinbouw wordt een zo evenredig mogelijk bedrijfsoppervlak nagestreefd. Hierbij is een gastuinbouwbedrijf van 3 hectare al snel 300 meter breedte, waarbij een grondwateronttrekking op grote afstand is gelegen gezien de beïnvloedingensfeer.

4.4 AFNAME GRONDWATERAANVULLING DOOR TOENAME VERHARDING

Het effect van de afname van de grondwateraanvulling beschrijven we kwalitatief op basis van expert judgement en onze ervaringen bij glastuinbouwgebieden Californië, Siberië en AFC.

Uitgangspunten

- Het bestemmingsplan maakt 174 glastuinbouwbedrijven mogelijk.
- De gemiddelde, huidige grootte van een glastuinbouwbedrijf bedraagt 2,49 ha.
- De gemiddelde, toekomstige grootte van een glastuinbouwbedrijf bedraagt 3 ha.
- Totaal nemen we een toename van 89 ha glastuinbouw aan. Met de glasba(n)k regeling voor solitaire bedrijven en het feit dat niet op alle locaties uitbreiding is toegestaan, zal de werkelijke toename van glastuinbouw in de toekomst lager zijn.

De aanleg van de glastuinbouw leidt tot een toename van het verhard oppervlak (maximaal 89 ha). Dit heeft de volgende effecten op de grondwaterhuishouding:

- Als gevolg van de bedrijfsuitbreidingen neemt het verhard oppervlak toe. Hierdoor verdwijnt de invloed vanuit de atmosfeer bestaande uit neerslag en verdamping. In de zomer is in Nederland een verdampingsoverschot aanwezig. Er verdampt meer water dan dat er wordt aangevuld door neerslag. Als gevolg van de verharding zal de (gewas)verdamping afnemen. Door deze afname van de verdamping is het grondwaterpeil in de toekomstige zomersituatie hoger dan in de huidige zomersituatie. In de winter vindt het tegenovergestelde plaats.

In de winter is een neerslagoverschot aanwezig. De infiltratie van neerslag in de bovengrond neemt af door de toename van het verhard oppervlak. Hierdoor daalt de grondwaterstand in de winter.

- Naast bovenbeschreven effecten kan ook het verwijderen van eventueel aanwezige drainage of verhoging van het drainagepeil invloed hebben. Hierdoor kan de grondwaterstand stijgen. Dit effect treedt met name in de winter op, omdat de sloten in de winter een ontwaterend effect hebben. In de zomer dragen de sloten er deels aan bij dat de grondwaterstand niet te ver uitzakt. Het verwijderen van de sloten kan daarmee ook een lagere grondwaterstand in de zomer tot gevolg hebben. Dit effect is echter vele malen kleiner dan het wegnemen van de atmosferische invloed in de zomer en de winter.

Geconcludeerd kan worden dat een afvlakking van de grondwaterdynamiek ontstaat; de GLG zal stijgen en de GHG zal dalen ten opzichte van de huidige situatie.

4.4.1 EFFECTEN OP VERDROGINGSGEVOELIGE NATUUR

Verdrogingsgevoelige gebieden

De bestaande glastuinbouw is verdeeld over de gemeente Peel en Maas. Voor nieuwe grondwater onttrekkingen wordt in de bestaande beschermingsbuffers geen vergunning verleend. Daarbuiten hebben de grondwateronttrekkingen geen effect op het voor verdrogingsgevoelige (natuur-)gebied.

- Effect van glastuinbouw op het grondwater is minimaal. Afhankelijk van de ligging (afstand) ten opzichte van verdrogingsgevoelige natuur kan er een gering effect zijn. In een meest ongunstige situatie is er geen beïnvloeding mogelijk van Natura-2000 gebieden.
- 10 bestaande glastuinbouw-bouwvlakken liggen in een straal van 50 meter van een voor verdrogingsgevoelig gebied. Gemeten van de dichtstbijzijnde punt van het bouwvlak ten opzichte van het verdrogingsgevoelige gebied is deze op een grotere afstand dan 22 meter gelegen.
- Bij nieuwe onttrekkingen mag deze niet binnen de beschermingszones vallen. De minimale omvang van een beschermingszone is 500 meter.

Het effect van grondwateronttrekking ten behoeve van de glastuinbouw, zoals deze mogelijk gemaakt wordt in het ontwerp bestemmingsplan buitengebied is neutraal.

Cumulatie ontwikkelingen

Een cumulatieve ontwikkeling waarbij de grondwateronttrekking een rol speelt ten opzichte van de Natura 2000-gebieden is niet aanwezig. Er is wel een risico aanwezig dat een grondwateronttrekking, mede door een hoge weerstand van de matig doorlatende deklaag en een laag doorlaatvermogen van het watervoerend pakket, beïnvloeding heeft op de 2 kilometer buffer rondom de Grote Peel. Dit risico is zeer klein (zeer extreme situatie), maar kan verder verkleind worden door per ontwikkeling de beïnvloedingskegel te toetsen aan de hand van actuele gegevens over de bodem, doorlatendheid van de deklaag en doorlaatvermogen van het watervoerend pakket. Aan de hand van de actuele gegevens en concrete initiatieven zijn de risico's verder af te pellen.

5

Stikstofdepositie

5.1 INLEIDING

De Commissie heeft in haar toetsingsadvies uit oktober 2011 geconstateerd dat in het MER voor de Structuurvisie de milieugebruiksruimte voor de intensieve veehouderij en glastuinbouw compleet in beeld is gebracht. In het MER is veel aandacht besteed aan de milieugevolgen door de uitstoot van stikstof vanuit de intensieve veehouderij.

Het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied biedt niet alleen ruimte aan de intensieve veehouderij maar biedt ook ruimte voor ontwikkeling van grondgebonden veehouderijen. De eerder uitgevoerde berekeningen voor de intensieve veehouderij (MER Structuurvisie) zijn daarom aangevuld met berekeningen van effecten door de ontwikkeling van andere veehouderijen. Uitgangspunt is daarbij de werkwijze en de rapportage van de resultaten (tabellen en kaarten) zoals die ook is toegepast in het MER voor de Structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw.

5.2 ALTERNATIEVEN IN HET MER VOOR DE STRUCTUURVISIE

Om de milieugevolgen van de mogelijke ontwikkeling van de intensieve veehouderij en glastuinbouw in beeld te brengen zijn in het MER voor de Structuurvisie een aantal alternatieven (scenario's voor ontwikkeling) geformuleerd. Van deze alternatieven zijn de effecten ingeschat en onderling vergeleken. De alternatieven richten zich op de ontwikkeling van de intensieve veehouderij en glastuinbouw. Deze alternatieven en de in beeld gebrachte effecten geven een bandbreedte van de mogelijke milieugevolgen van het voorgenomen beleid, bedoeld om ondersteuning te bieden bij de besluitvorming en communicatie over dat beleid.

In onderstaande tabel zijn de alternatieven weergegeven voor intensieve veehouderij en glastuinbouw. Het betreft in hoofdlijnen een alternatief dat uit gaat van het beleid zoals dat is verwoord in de ontwerp structuurvisie en een beleidsvariant die inzet op een sterkere ruimtelijke sturing.

Specifiek voor de intensieve veehouderij zijn er nog enkele alternatieven (feitelijk zijn het varianten van de referentiesituatie en een risicoscenario) uitgewerkt in het MER voor de Structuurvisie. Deze zijn bedoeld om informatie te geven over de mogelijke ontwikkeling van de stikstofbelasting op natuurgebieden en de geurbelasting. Rekening houdend met het opvullen van latente ruimte in de milieuvergunningen, de ruimte op de bouwblokken zoals aangeduid in een concept voorontwerp bestemmingsplan buitengebied en de effecten die optreden als de geboden planologische ruimte daadwerkelijk veel meer wordt benut dan op basis van ontwikkelingen in het verleden als aannemelijk wordt ingeschat. Ook hierbij gaat het om de bandbreedte van mogelijke effecten goed te kunnen inschatten.

Alternatief of scenario	Varianten	Opmerking	Toelichting
Huidige situatie, vergund	Vergunningen 2010 (I.V.) Correctie CBS (I.V.)	intensieve veehouderij (I.V.) en glastuinbouw	Brengt de huidige milieusituatie in beeld in het peiljaar 2010. Voor I.V. zijn er 2 varianten: Uitgaande van de vergunde rechten in 2010 Een correctie daarvan op basis van CBS cijfers over de (lagere) veebezetting
Huidige situatie vergund + Besluit Huisvesting	Vergunningen (IV) Correctie CBS (IV)	Voor intensieve veehouderij	Autonome ontwikkeling IV: Veestapel als in huidige situatie vergund, maar alle stallen voldoen aan besluit Huisvesting. Ook hier twee varianten
Voorkeursalternatief, Intensieve veehouderij	Beperkte groei Meer groei	Voor intensieve veehouderij	Planologische sturing conform ontwerp structuurvisie. Ontwikkeling veehouderij conform ontwikkeling afgelopen jaren: groei en krimp veehouderijen, veestapel op bestaande locaties IV blijft per saldo ongeveer gelijk. Daar boven op nieuwvestiging. Ook groei en krimp, maar meer groei op de blijvende locaties. Daar boven op nieuwvestiging.
Voorkeursalternatief, glastuinbouw	Beperkte groei Meer groei	Voor glastuinbouw	In deze variant nemen de groeiende bedrijven productierechten en oppervlakte over van stoppende bedrijven. Per saldo blijft daarbij de totale omvang glas (excl. K4) in de gemeente gelijk. Deze variant brengt de gevolgen van een groei van de glasopstand, ook buiten K4, in beeld.
Sterke Sturing, Intensieve veehouderij		Voor intensieve veehouderij	Inzet van grotere kernrandzones ter bescherming van het woon- en leefklimaat. Maximum maat bouwblokken in verwevingsgebieden. Daar boven op nieuwvestiging.
Sterke Sturing, glastuinbouw	beperkte groei Meer groei	Voor Glastuinbouw	In deze variant nemen de groeiende bedrijven productierechten en oppervlakte over van stoppende bedrijven. Per saldo blijft daarbij de totale omvang in de gemeente. Alleen groei in Klavertje 4 (buiten het plangebied van deze structuurvisie). Deze variant brengt de gevolgen van een groei van de glasopstand in het plangebied van de structuurvisie, dus buiten K4, in beeld, groei gemiddeld 25%.

Alternatief of scenario	Varianten	Opmerking	Toelichting
Worst-case I.V.	Alleen opvullen bouwblokken	Voor intensieve veehouderij	Bedoeld om risico's bij zeer sterke groei intensieve veehouderij in beeld te brengen
	Bouwblokken en vergroting bouwblokken		Ruimte op bouwblokken uit concept bestemmingsplan buitengebied worden benut waar mogelijk Zowel ruimte op bouwblok als planologische ruimte voor uitbreiding worden benut waar mogelijk

Tabel 21 overzicht alternatieven en varianten

In het MER en de bijlagen is beschreven hoe de varianten voor de intensieve veehouderijen en de daaraan gekoppelde modelberekeningen voor de thema's geur en ammoniak technisch zijn uitgewerkt. Daarin is aangegeven dat binnen het alternatief sterke sturing een variant "meer groei" voor het thema intensieve veehouderij niet is uitgewerkt. Het alternatief sterke sturing biedt minder ruimte voor groei van de sector intensieve veehouderij dan het voorkeursalternatief, waardoor de planologische ruimte voor een sterkere groei dan circa 15%-20% ten opzichte van de vergunde situatie in 2010, niet aanwezig is.

5.3 EXTRA ALTERNATIEVEN

Om de mogelijke gevolgen van de ontwikkeling van de overige veehouderijen, zoals geboden in het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied te onderzoeken, in samenhang met het eerder uitgevoerde onderzoek, zijn een aantal extra alternatieven uitgewerkt. Enerzijds om de maximaal mogelijke effecten in beeld te brengen en anderzijds om te zoeken naar mogelijkheden om, binnen de geboden planologische ruimte, alternatieven die niet leiden tot negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura2000-gebieden.

Het gaat om de volgende alternatieven:

- Het voorkeursalternatief intensieve veehouderij, beperkte groei, maar dan zonder nieuwvestiging van intensieve veehouderijen. Dit omdat nieuwvestiging van intensieve veehouderijen niet mogelijk wordt gemaakt in het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied (=VKA i.v. nulgroei, geen nieuwvestiging).
- Bovenstaand alternatief (dus VKA intensieve veehouderij nulgroei, zonder nieuwvestiging), aangevuld met de effecten van ontwikkeling van melkrundveebedrijven (mrv), waarbij er sprake is van groei en krimp (VKA nulgroei i.v./mrv). De economische omvang van de stoppers wordt over de groeiers verdeeld, dus er is alleen sprake van een ruimtelijke herverdeling.
- De worst-case intensieve veehouderij, aangevuld met de effecten bij het benutten van de maximale mogelijkheden (binnen bouwblokken, maar ook uitbreiding) door de melkveebedrijven. Deze worst-case (worst-case groei iv/mrv) gaat dus uit van alleen maar groei (maximaal planologisch mogelijk) en niet uit van stoppers. Stallen voldoen aan de emissie eisen van het besluit Huisvesting.
- De worst-case verordening: als worst-case veehouderij, maar hierbij is er vanuit gegaan dat alle stallen voldoen aan de maximale emissiewaarden uit de verordening Stikstof en Natura2000 van de provincie Noord-Brabant. De provincie Limburg heeft in 2011 aangekondigd deze maximale emissiewaarden, vooruitlopend op het vaststellen van de verordening in Limburg, te hanteren bij nieuwe initiatieven (worstcase verordening).

VKA nulgroei iv/mrv

Vka iv beperkte groei, geen nieuwvestiging, aangevuld met ontwikkeling van andere veehouderijen:

- Bedrijven met minder dan 40 nge melkrundvee stoppen met de tak melkrundvee
- Bedrijven met 40-70 nge melkrundvee blijven mits de bestemmingsplanaanduiding 1 ob, 2 ko, 3 bd, 4 go, 5 gv. Anders worden het stoppers.
- Bedrijven met meer dan 70 nge melkrundvee groeien tot maximaal 1, 5 ha bouwblok mits de bestemmingsplanaanduiding 1 ob, 2 ko, 3 bd, 4 go, 5 gv. Anders worden het blijvers.
- De vrijkomende nge's van de stoppers worden herverdeeld over de groeiers

Worst-case iv/mrv

Worst-case iv zonder nieuwvestiging, aangevuld met een worst-case scenario voor melkrundvee. Bedrijven met meer dan 40 nge melkrundvee groeien tot 1,5 ha bouwblok mits de bestemmingsplanaanduiding 1 ob, 2 ko, 3 bd, 4 go, 5 gv. Tenzij Bouwblok nu al groter dan 1,5 ha of reeds als iv-groeier geclassificeerd. De veebezetting op het bouwblok wordt aangevuld tot 200 nge melkrundvee per hectare bouwblok.

Worst-case verordening

Worst-case verordening is als worst-case iv/mrv maar met als afwijkende uitgangspunten dat:

- Alle bestaande stallen voldoen aan de uitgangspunten van bijlage 1 van de Verordening stikstof en Natura 2000 van de provincie Noord-Brabant.
- Alle uitbreidingen voldoen aan de uitgangspunten van bijlage 1 van de Verordening stikstof en Natura 2000 van de provincie Noord-Brabant.

De ammoniakemissie is in dit scenario indicatief bepaald door een kortingspercentage te berekenen per bedrijfstype op basis van de huidige vergunde situatie en de huidige situatie indien omgeschakeld zou worden naar stallen die voldoen aan bijlage 1. Dit kortingspercentage per bedrijfstype is vervolgens toegepast op de totale veebezetting na het worst-case scenario.

5.4 RESULTATEN

In onderstaande tabellen zijn de resultaten van de aanvullende analyses opgenomen. De berekeningen met betrekking tot de mogelijke ontwikkeling van de stikstofdepositie op de Natura2000-gebieden zijn ook verwerkt in een bijgestelde versie van de Passende Beoordeling. Deze aangepaste Passende Beoordeling is als bijlage 2 van deze aanvulling gevoegd. In die Passende Beoordeling zijn de effecten van de alternatieven uit deze aanvulling vergeleken met de effecten van de alternatieven die in het MER voor de Structuurvisie zijn onderzocht.

In relatie tot de aanvullende informatie die door de Commissie is gevraagd, zijn uit deze resultaten en de informatie zoals die is opgenomen in de MER voor de Structuurvisie de volgende conclusies af te leiden:

- De mogelijke groei van veehouderijen, anders dan de intensieve veehouderij, kan (indien niet getoetst zou worden aan de Natuurbeschermingswet) leiden tot een toename van de stikstofbelasting op de Natura2000-gebieden gelegen in de omgeving van de gemeente Peel en Maas.
- De invloed van de intensieve veehouderij op de stikstofdepositie op de Natura2000-gebieden en overige natuurgebieden in en rondom de gemeente Peel en Maas is aanzienlijk groter dan die van de melkrundveebedrijven.

- Uitgaande van de worst-case alternatieven (worst case intensieve veehouderij inclusief nieuwvestigingen uit het MER voor de Structuurvisie en de worst case intensieve veehouderij en melkrundvee uit deze aanvulling) en stallen die voldoen aan de maximale emissiewaarden uit het Besluit Huisvesting, zou er sprake zijn van een aanzienlijke toename van de stikstofbelasting en negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura2000-gebieden. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Het benutten van de planologische mogelijkheden die direct en indirect geboden worden in het voorontwerp bestemmingsplan, is dus niet mogelijk bij een dergelijke “ontwikkeling”.
- Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van extra emissie reducerende staltechnieken, zoals die vereist zijn voor nieuwe stallen uit de Verordening Stikstof, is er ook bij de aangevulde worstcase situatie sprake van een stikstofbelasting op Natura2000-gebieden die onder het gehanteerde referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie) ligt. Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande technieken, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.
- Een ontwikkeling waarbij er geen sprake is van de inzet van dergelijke extra technieken, maar er wel sprake van een ruimtelijke herverdeling (groei en krimp) is in principe mogelijk ook bij inzet van de “standaard” emissiearme technieken op basis van het Besluit Huisvesting.
- Voor een groei van de veehouderij is de inzet van die technieken een vereiste omdat er anders negatieve gevolgen voor Natura2000 gebieden kunnen optreden. Voor grotere veehouderijen zijn er op basis van de IPPC-richtlijn al extra eisen ten aanzien van emissiereductie. Dat geldt ook voor nieuwe stallen op basis van het beleid van de provincie Limburg (aankondiging verordening).
- Praktisch gezien is de inzet van dergelijke technieken ook voor de overige veehouderijen nodig, om voldoende milieuruimte voor ontwikkeling te kunnen creëren. In onderstaande tabel is samenvattend beschreven hoeveel milieuruimte er in Peel en Maas gecreëerd kan worden door de inzet van emissie reducerende technieken bij veehouderijen en door een beleid waarbij niet-benutte rechten worden ingetrokken.
- Theoretisch is een vermindering tot 25% mogelijk, maar gezien de mogelijke groei van veehouderijen, emissies van bestaande stallen, beperkingen ten aanzien van de gebruiksmogelijkheden of betaalbaarheid van emissie reducerende technieken, zal de te behalen milieuwinst kleiner zijn, bijvoorbeeld een reductie van 25 tot 40% van de bestaande vergunde emissie.

	Nh3 emissie	Procentueel (vergunde emissie = 100%)
Vergund	964786	100%
vergund + Cbs-correctie	723633	75%
vergund + Amvb-huisvesting	693188	72%
vergund + Amvb-huisvesting + Cbs-correctie	519891	54%
vergund + verordening	448106	46%
vergund + verordening + Cbs-correctie	336080	35%
vergund + minimale emissie	216073	22%
vergund + minimale emissie + Cbs-correctie	162055	17%

Tabel 22 overzicht emissie per alternatief

Depositie van ammoniak op Natura2000 gebieden in Nederland (mol/ha/jr)				
Alternatief	naam	minimaal	maximaal	gemiddeld
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Deurnsche Peel & Mariapeel	8,8	336,3	36,2
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Deurnsche Peel & Mariapeel	8,8	336,4	36,2
worst-case iv/mrv	Deurnsche Peel & Mariapeel	15,4	697,3	64,4
worst-case verordening	Deurnsche Peel & Mariapeel	9,2	404,9	38,4
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Groote Peel	9,0	162,6	27,7
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Groote Peel	9,0	167,0	27,8
worst-case iv/mrv	Groote Peel	16,0	287,9	50,6
worst-case verordening	Groote Peel	9,4	192,1	28,7
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Leudal	11,6	55,9	40,1
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Leudal	11,6	55,9	40,1
worst-case iv/mrv	Leudal	19,9	94,9	68,5
worst-case verordening	Leudal	12,0	57,3	41,4
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Maasduinen	13,2	68,5	30,0
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Maasduinen	13,2	68,5	30,0
worst-case iv/mrv	Maasduinen	22,8	118,9	52,0
worst-case verordening	Maasduinen	14,0	73,4	32,0
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Sarsven en De Banen	6,2	38,3	15,1
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Sarsven en De Banen	6,2	38,4	15,1
worst-case iv/mrv	Sarsven en De Banen	10,9	66,5	26,3
worst-case verordening	Sarsven en De Banen	6,5	39,3	15,6
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Swalmdal	9,7	54,0	20,6
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Swalmdal	9,7	54,0	20,6
worst-case iv/mrv	Swalmdal	16,8	91,6	35,1
worst-case verordening	Swalmdal	10,3	56,0	21,6
<i>Bijdrage vanuit de melkveebedrijven, vergunde rechten 2011</i>		<i>minimaal</i>	<i>maximaal</i>	<i>gemiddeld</i>
mrsv huidige situatie	Leudal	1,2	5,7	4,1
mrsv huidige situatie	Maasduinen	1,2	6,2	2,7
mrsv huidige situatie	Sarsven en De Banen	0,6	4,0	1,6
mrsv huidige situatie	Swalmdal	1,0	5,3	2,1
mrsv huidige situatie	Groote Peel	1,0	72,4	3,8
mrsv huidige situatie	Deurnsche Peel & Mariapeel	0,9	18,6	3,6

Tabel 23 depositie van ammoniak op Natura 2000-gebieden in Nederland

Depositie van ammoniak op Natura2000 gebieden in Duitsland (mol/ha/jr)				
Alternatief	naam	minimaal	maximaal	gemiddeld
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Elmpter Schwalmbruch	10,4	26,0	19,7
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Elmpter Schwalmbruch	10,4	26,0	19,7
worst-case iv/mrv	Elmpter Schwalmbruch	17,7	44,0	33,4
worst-case verordening	Elmpter Schwalmbruch	10,8	27,1	20,5
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	14,3	24,2	17,1
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	14,3	24,2	17,1
worst-case iv/mrv	Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	24,3	40,9	29,0
worst-case verordening	Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	14,9	25,1	17,8
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Vogelschutzgebiet Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald u. Meinweg	10,4	80,6	31,4
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Vogelschutzgebiet Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald u. Meinweg	10,4	80,6	31,4
worst-case iv/mrv	Vogelschutzgebiet Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald u. Meinweg	17,7	135,0	52,8
worst-case verordening	Vogelschutzgebiet Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald u. Meinweg	10,8	82,6	32,5
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Wölder und Heiden bei Br ³ ggen-Bracht	15,5	40,2	30,4
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Wölder und Heiden bei Br ³ ggen-Bracht	15,5	40,2	30,4
worst-case iv/mrv	Wölder und Heiden bei Br ³ ggen-Bracht	26,3	67,4	51,2
worst-case verordening	Wölder und Heiden bei Br ³ ggen-Bracht	16,2	41,7	31,5

Tabel 24 depositie van ammoniak op Natura 2000-gebieden in Duitsland

Depositie van ammoniak op overige natuurgebieden in Nederland (mol/ha/jr)				
Alternatief	omschrijving	minimaal	maximaal	gemiddeld
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Beheersgebied	36	491	107
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Beheersgebied	36	491	108
worst-case iv/mrv	Beheersgebied	66	893	190
worst-case verordening	Beheersgebied	36	708	114
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Bos- en natuurgebied	17	1396	228
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Bos- en natuurgebied	17	1396	228
worst-case iv/mrv	Bos- en natuurgebied	30	1957	379
worst-case verordening	Bos- en natuurgebied	19	1317	231
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Ecologisch water	25	35	28
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Ecologisch water	25	35	28
worst-case iv/mrv	Ecologisch water	44	63	48
worst-case verordening	Ecologisch water	28	40	31
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Nieuwe natuurgebied	17	1616	166
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Nieuwe natuurgebied	17	1618	166
worst-case iv/mrv	Nieuwe natuurgebied	30	1990	284
worst-case verordening	Nieuwe natuurgebied	19	965	177
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Wav-Overige zeer kwetsbare gebieden	116	1246	258
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Wav-Overige zeer kwetsbare gebieden	116	1250	259
worst-case iv/mrv	Wav-Overige zeer kwetsbare gebieden	218	1769	463
worst-case verordening	Wav-Overige zeer kwetsbare gebieden	130	882	270
Vka iv nulgroei zonder nieuwvestiging	Wav-Vervallen gebieden	20	2514	228
Vka iv/mrv nulgroei zonder nieuwvestiging	Wav-Vervallen gebieden	20	2514	228
worst-case iv/mrv	Wav-Vervallen gebieden	36	10310	405
worst-case verordening	Wav-Vervallen gebieden	23	7509	252

Tabel 25 depositie van ammoniak op overige natuurgebieden in Nederland

Minimaal; de waarde van de cel die de laagste waarde heeft binnen het rekenkundige grid.

Maximaal; de waarde van de cel die de hoogste waarde heeft binnen het rekenkundige grid.

Gemiddeld; het gemiddelde van de waarden van alle cellen binnen het rekenkundige grid.

6

Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste conclusies en aanbevelingen samengevat herhaald. In tabel 27 zijn de effectscores weergegeven, dit aan de hand van de beoordelingsschaal in tabel 26.

Score	Omschrijving
++	Zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	Licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	Neutraal
0/-	Licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie
-	Negatief ten opzichte van de referentiesituatie
--	Zeer negatief ten opzichte van de referentiesituatie

Tabel 26 zevenpuntsbeoordelingsschaal

Thema	Criterium	Beoordeling
Bodem en water	Grondwater	0/+
	Oppervlaktewater	0/+
	Waterkwaliteit	0/+
	Schaalniveau van beïnvloeding watersysteem	0/+
	Effect op de beekdalen	0/+
	Effect op bodemkwaliteit en geomorfologie	0/-
	Natuur	
	Effecten op soorten	-
	Barrièrewerking en ruimtebeslag	-
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Cultuurhistorie	0/-
	Landschap	0/-
	Archeologie	0/-
Fijn stof	Uit verkeer	--
Geluid	Effect op geluidhinder	0/-
Duurzaamheid	Duurzame energie	0/+
	Cradle to cradle	0/+
	Mogelijkheden benutten aardwarmte	0/+
Verkeer	Ontsluiting en verkeersafwikkeling	-
	Verkeersveiligheid	-
Infrastructuur	Knelpunten en kansen	0

Tabel 27 samenvatting effectscore voorontwerp bestemmingsplan buitengebied.

Conclusies

In potentie maakt het voorontwerp veel ontwikkelingen mogelijk. Aan deze ontwikkelingen zijn randvoorwaarden gesteld, maar hebben in potentie een effect op de omgeving.

Met de gestelde eisen aan de ontwikkelingen is er een mogelijk positief effect op het thema bodem en water. Met de nieuwe ontwikkelingen die mogelijk gemaakt worden treedt er een vergroting op van het verhard oppervlak, dat grotendeels wordt verminderd door hydrologisch neutraal te bouwen.

Met de mogelijkheid tot afname van het leefgebied en toename van verstoring en barrière werking is het effect van het voorontwerp bestemmingplan beoordeeld als negatief. De aanvullende kwaliteitseisen en landschappelijke inpassingen kunnen een verzachtende werking hebben op de optredende effecten.

Over het algemeen worden waarden van het bestaande landschap vervormt of aangetast met de ontwikkelingen die mogelijk gemaakt worden. Met het voorontwerp bestemmingsplan en het kwaliteitskader worden wel de meest karakteristieke waarden zoveel mogelijk beschermd of vindt er sturing plaats op herstel.

De ontwikkelingen die mogelijk zijn vanuit het voorontwerp bestemmingsplan brengen een schaalvergroting met zich mee, die effect heeft op verkeer, geluid en fijn stof. Deze thema's worden dan ook negatief of licht negatief beoordeeld. Naast de schaalvergroting vindt er ook vernieuwing plaats met de mogelijkheid voor nieuwere, betere en innovatieve inrichtingsonderdelen.

Er is een minimaal effect op het grondwater naar aanleiding van de onttrekking van en de vermindering van aanvulling op het grondwater door de glastuinbouw. De afstand vanuit de onttrekking tot de omgeving is beperkt. De beschermingsbuffers die zijn ingesteld rondom verdrogingsgevoelige gebieden en Natura 2000-gebieden zijn beduidend groter dan de beïnvloedingskegels die ontstaan met de benodigde onttrekking voor de glastuinbouw.

Vanuit de ontwikkelingen die mogelijk gemaakt worden binnen het voorontwerp bestemmingsplan treedt geen of in beperkte mate cumulatie op. Er treedt geen cumulatief effect op vanuit de beïnvloeding op het grondwater met andere mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden.

De invloed van de intensieve veehouderij op de stikstofdepositie op de Natura2000-gebieden en overige natuurgebieden in en rondom de gemeente Peel en Maas is aanzienlijk groter dan die van de melkrundveebedrijven. Uitgaande van de worst-case alternatieven (worst case intensieve veehouderij inclusief nieuwvestigingen uit het MER voor de Structuurvisie en de worst case intensieve veehouderij en melkrundvee uit deze aanvulling) en stallen die voldoen aan de maximale emissiewaarden uit het Besluit Huisvesting, zou er sprake zijn van een aanzienlijke toename van de stikstofbelasting en negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura2000-gebieden. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Het benutten van de planologische mogelijkheden die direct en indirect geboden worden in het voorontwerp bestemmingsplan, is dus niet mogelijk bij een dergelijke "ontwikkeling".

Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van extra emissie reducerende staltechnieken, zoals die vereist zijn voor nieuwe stallen uit de Verordening Stikstof, is er ook bij de aangevulde worstcase situatie sprake van een stikstofbelasting op Natura2000-gebieden die onder het gehanteerde referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie) ligt.

Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande technieken, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

Een ontwikkeling waarbij er geen sprake is van de inzet van dergelijke extra technieken, maar er wel sprake van een ruimtelijke herverdeling (groei en krimp) is in principe mogelijk ook bij inzet van de “standaard” emissiearme technieken op basis van het Besluit Huisvesting. Voor een groei van de veehouderij is de inzet van die technieken een vereiste omdat er anders negatieve gevolgen voor Natura2000 gebieden kunnen optreden. Voor grotere veehouderijen zijn er op basis van de IPPC-richtlijn al extra eisen ten aanzien van emissiereductie. Dat geldt ook voor nieuwe stallen op basis van het beleid van de provincie Limburg (aankondiging verordening).

Aanbevelingen

Op basis van de aanvulling op het MER zijn de volgende (aanvullende) aanbevelingen geformuleerd:

- Bewustzijn van de juridische risico's. Het opnemen van voorwaarden in de wijzigingsbevoegdheden is juridisch gezien niet waterdicht. Het volledig dichten van een ontwikkelingsgericht voorontwerp bestemmingsplan is echter ook niet mogelijk, behalve door de ontwikkelingsmogelijkheden te schrappen. De inzet van 'ruimte om te ontwikkelen met oog voor kwaliteit' is een stevige uitdaging.
- Beoordelen van de (grond-)wateronttrekking (gelijk aan het cumulatieve effect voor assimilatiebelasting zoals in het MER voor de structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw) bij de gebiedsontwikkeling van glastuinbouw, wanneer er meer bekendheid is over de inrichting en gewasteelt. Deze beoordeling is specifiek van belang bij de ontwikkeling van de glasconcentratiegebieden waar nieuwvestiging mogelijk gemaakt wordt in een nieuwe planologische procedure.
- Wees duidelijk over randvoorwaarden ten aanzien van grondwateronttrekking (zoals de benoeming van de 2 kilometer beschermingszone rondom de Grote Peel) in het bestemmingsplan. Duidelijkheid aan de voorzijde geeft meer kans op innovatieve ontwikkelingen vanuit de ondernemers.

Bijlage 1

Toetsingsadvies MER Structuurvisie

Bijlage 2

Passende Beoordeling

**PASSENDE BEOORDELING STRUCTUURVISIE
EN BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED PEEL
EN MAAS**

GEMEENTE PEEL EN MAAS

13 april 2012
076375299:0.2 - Definitief
B01055.000330.0300

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Afbakening	7
1.3	Leeswijzer	8
2	Projectbeschrijving	9
2.1	Studiegebied	9
2.2	Opbouw van alternatieven, varianten en scenario's	10
2.2.1	Alternatieven, varianten en scenario's	11
2.3	Uitgangspunten Passende Beoordeling	12
3	Wet- en regelgeving	15
3.1	Natuurbeschermingswet 1998	15
3.1.1	Wettelijke kader	15
3.1.2	Onderzoek vergunningverlening	16
3.1.3	Natura 2000 in het buitenland	18
3.2	Beoordeling stikstofdepositie	19
3.2.1	Beschouwing kritische depositiewaarde	19
3.2.2	Toetsingskader stikstofdepositie	20
3.2.3	Provinciale Beleidsregel Stikstof en natura 2000	22
4	Toetsingskader	25
4.1	Algemene doelen	25
4.2	Swalmdal	25
4.2.1	Gebiedsbeschrijving	25
4.2.2	Instandhoudingsdoelstellingen	26
4.3	Leudal	26
4.3.1	Gebiedsbeschrijving	26
4.3.2	Instandhoudingsdoelstellingen	26
4.4	Sarsven en De Banen	27
4.4.1	Gebiedsbeschrijving	27
4.4.2	Instandhoudingsdoelstellingen	27
4.5	Groote Peel	28
4.5.1	Gebiedsbeschrijving	28
4.5.2	Instandhoudingsdoelstellingen	28
4.6	Deurnsche Peel & Mariapeel	28
4.6.1	Gebiedsbeschrijving	28
4.6.2	Instandhoudingsdoelstellingen	29
4.7	Maasduinen	29
4.7.1	Gebiedsbeschrijving	29
4.7.2	Instandhoudingsdoelstellingen	29
4.8	Duitse Natura 2000-gebieden	30
4.8.1	Elmpter Schwalmbruch	30

4.8.2	Tantelbruch mit Elmpfer Bachtal und Teilen der Schwalmaue	31
4.8.3	Wälder und Heiden bei Brüngen-Bracht	31
4.8.4	Vogelschutzgebiet Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald u. Meinweg	32
4.9	Stikstofgevoelige habitattypen en soorten	32
5	Effectbepaling en –beoordeling	35
5.1	Mogelijke effecten	35
5.2	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	35
5.3	Effecten van alternatieven/varianten/scenario's	39
5.3.1	Verandering stikstofdepositie binnen natura 2000	42
5.3.2	Detailering effectbeschrijving	44
5.4	Cumulatieve effecten	48
5.5	Synthese	49
6	Conclusies en aanbevelingen	53
6.1	Conclusies	53
6.2	Aanbevelingen	55
Bijlage 1	Kaarten stikstofdepositie	57
Bijlage 2	Wijzigingen Natuurbeschermingswet 1998 door Crisis- en herstelwet	59
Bijlage 3	Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebieden Duitsland	63
Bijlage 4	Literatuurlijst	65
Colofon		69

HOOFDSTUK 1

Inleiding

1.1

AANLEIDING

De gemeente Peel en Maas heeft in 2011 een beleidskader vastgelegd voor het stimuleren en toetsen van bestaande en toekomstige initiatieven voor nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen en glastuinbouwbedrijven. Dit gemeentelijk vestigingsbeleid is vastgelegd in een Structuurvisie Intensieve Veehouderij en Glastuinbouw. Deze Structuurvisie is in 2011 door de gemeenteraad vastgesteld.

Er is in 2011 ook een milieueffectrapport (MER) en een Passende Beoordeling (PB) opgesteld, die gekoppeld is aan de (ontwerp) structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw Peel en Maas. Dat MER en de PB vormen daarnaast ook een onderbouwing voor de actualisatie van het bestemmingsplan buitengebied Peel en Maas. In dit bestemmingsplan wordt het beleid uit de (vastgestelde) structuurvisie immers vertaald naar een planologisch-juridische regeling.

De commissie voor de milieueffectrapportage (De Commissie) heeft het MER voor de Structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw getoetst. De resultaten daarvan zijn vastgelegd in het toetsingsadvies van 24 oktober 2011 (rapportnummer 2222-92). In dat toetsingsadvies heeft de Commissie aangegeven dat in het MER de essentiële informatie voor besluitvorming over de structuurvisie aanwezig is. Daarnaast heeft de Commissie geconstateerd dat voor de besluitvorming over het nieuwe bestemmingsplan buitengebied aanvullende informatie nodig is. De Commissie heeft bij de toetsing van het MER nog geen inzage kunnen hebben in het voorontwerp bestemmingsplan, omdat die ten tijde van de toetsing nog niet gereed was. De Commissie heeft daarom niet kunnen beoordelen welke activiteiten en daaraan verbonden milieugevolgen met het bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden.

De Commissie heeft daarom geadviseerd om ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan buitengebied de informatie uit het MER voor de Structuurvisie aan te vullen. In een aanvulling van het MER is die gevraagde informatie opgenomen. Deze aanvulling wordt samen met deze bijgestelde versie van de Passende Beoordeling (deze vormt een bijlage bij de aanvulling van het MER) ter toetsing voorgelegd aan de Commissie, waarna de aanvulling van het MER (inclusief deze bijgestelde versie van de Passende Beoordeling) en het toetsingsadvies van de Commissie over de aanvulling van het MER, samen met het ontwerp bestemmingsplan en het MER voor de Structuurvisie, ter inzage wordt gelegd.

Deze Passende Beoordeling

Voor de ontwikkelingen in de structuurvisie en het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Peel en Maas geldt dat er mogelijk gevolgen zijn voor de Nederlandse Natura 2000-gebieden Swalmdal, Leudal, Sarsven en De Banen, Grootte Peel en Deurnsche Peel & Mariapeel die vallen onder de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw). De Nbw is de Nederlandse implementatie van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Het gebied de Maasduinen is ook aangemeld bij de Europese Unie als SBZ in het kader van de Europese Habitatrichtlijn maar is nog niet definitief aangewezen. Formeel dient, zolang de gebieden nog niet zijn aangewezen, getoetst te worden aan de begrenzing, habitattypen en soorten waarvoor de gebieden zijn aangemeld. Naast de Natura 2000-gebieden gelegen in Nederland zijn er ook een aantal Natura 2000-gebieden gelegen in Duitsland. Dit zijn de Natura 2000-gebieden Elmpter Schwalmbruch, Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue, Wälder und Heiden bei Brügggen-Bracht, Vogelschutzgebiet Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald u. Meinweg. Om eventuele effecten te beoordelen op bovengenoemde Natura 2000-gebieden in zowel Nederland als Duitsland, is voorliggende Passende Beoordeling opgesteld. Deze beoordeling is nodig om aan te geven of activiteiten leiden tot negatieve effecten op beschermde natuurwaarden in de Natura 2000-gebieden. Het doel van deze toetsing is de mogelijk optredende effecten van de ruimtelijke ingreep op de bestaande natuurwaarden te inventariseren. Het gaat daarbij om beoordeling van effecten van het plan die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstrend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De centrale vraag bij deze beoordeling is of de plannen leiden tot significante effecten op de natuurwaarden waarvoor deze gebieden op basis van het conceptaanwijzingsbesluiten zijn aangewezen als Habitat- en/of Vogelrichtlijngebied.

De vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast en de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar worden gebracht. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang (ook dan kan onder voorwaarden een vergunning worden verleend). In dat geval moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt. Dit is de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen.

Indien de activiteiten wel negatieve gevolgen hebben, maar niet significant blijken te zijn, is een vergunningaanvraag nodig via de Verslechteringstoets. Bij deze toets wordt nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de habitattypen en/of -soorten. Bij de aanvraag brengt de initiatiefnemer gedetailleerd in kaart wat de effecten kunnen zijn van de activiteit op de natuurwaarden in het gebied en welke verzachtende (mitigerende) maatregelen hij van plan is te nemen. In het kader van het MER wordt bepaald of en zo ja welk alternatief/variant/scenario een effect heeft op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied. Deze worden vervolgens met elkaar vergeleken en er wordt aangegeven welke het meest en minst gunstig zijn (zie het MER voor de Structuurvisie en de aanvulling van het MER voor het bestemmingsplan buitengebied, ARCADIS, 2011 en 2012).

1.2

AFBAKENING

Voor de ontwikkelingen in de structuurvisie en het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Peel en Maas geldt dat significante effecten op voorhand niet zijn uit te sluiten en is daarom een Passende Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk.

In deze Passende Beoordeling draait het om de beantwoording van de volgende centrale vragen:

1. Tot welke (mogelijke) effecten leidt het project?
2. Wat is de reikwijdte van mogelijke effecten?
3. Hoe beïnvloeden de effecten (gelet op de instandhoudingsdoelstellingen) de kwalificerende natuurwaarden?
4. Zijn mogelijke negatieve effecten significant?
5. Op welke wijze kunnen negatieve effecten voorkomen of verminderd worden?

In het kader van het MER zijn verschillende alternatieven, varianten en scenario's ontwikkeld. Deze alternatieven, varianten en scenario's worden onderzocht in een Milieueffectrapport, afgekort MER (zie ARCADIS, 2011 en 2012). Bij het initiatief zijn met betrekking tot de Natura 2000-gebieden op voorhand enkel effecten te verwachten als gevolg van een verandering van de stikstofdepositie. Een toename van stikstofdepositie als gevolg van de mogelijkheden uit de structuurvisie en het bestemmingsplan buitengebied leidt mogelijk tot significante effecten. In deze Passende beoordeling worden de alternatieven, varianten en scenario's daarom getoetst op mogelijke effecten van verandering van de stikstofdepositie op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden. Het volgende tekstkader beschrijft de rol van de Passende Beoordeling in het MER.

DE ROL VAN DE PASSENDE BEOORDELING IN HET MER

De Commissie m.e.r. zegt het volgende over de rol van een Passende Beoordeling in het MER (website www.commissiemer.nl Tips en praktijkvoorbeelden planMER):

“De lijn die de Commissie hanteert is dat de Passende Beoordeling qua abstractieniveau kan aansluiten bij die van het plan en daarmee de concreetheid van de te nemen besluiten. Bij een meer strategisch plan heeft de Passende Beoordeling het karakter van een verkenning van de kans (het risico) dat het voorgenomen beleid binnen de randvoorwaarden van de natuurbeschermingswetgeving (niet) uitvoerbaar is. Door de onderdelen van het voorgenomen beleid te leggen naast de Natura 2000-gebieden in het plan- of studiegebied kunnen daarover uitspraken worden gedaan op basis van (gemotiveerd) deskundigenoordeel. De conclusies kunnen geformuleerd worden op grond van de ‘stoplichtbenadering’.”

De Passende Beoordeling richt zich op de gebiedsbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Om de gehele Natuurbeschermingswetprocedure te kunnen doorlopen, dient een gemotiveerde keuze in alternatieven, varianten en scenario's gemaakt te worden en dienen nadere bepalingen plaats te vinden van de haalbaarheid van zowel natuurdoelen als voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling. Aan de hand van de voorliggende Passende Beoordeling kan een goede gefundeerde keuze gemaakt worden tussen de alternatieven, varianten en scenario's.

Indien een definitieve keuze gemaakt is voor een alternatief/variant/scenario, zal later mogelijk nog een ADC-toets uitgevoerd moeten worden. Dit is overigens alleen het geval als het gekozen alternatief /variant/scenario mogelijk significant negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden heeft.

Een toetsing aan de soortbescherming (Flora- en faunawet) vindt niet plaats in voorliggend rapport.

1.3

LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op de alternatieven, varianten en scenario's, het studiegebied en op de uitgangspunten voor de Passende Beoordeling. Hoofdstuk 3 beschrijft het wettelijk kader. Hieruit volgt het beoordelingskader wat staat omschreven in hoofdstuk 4. De effectbeschrijving en -beoordeling, dus de feitelijke toetsing, vindt plaats in hoofdstuk 5. Tot slot worden in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen gegeven. In bijlage 1 zijn de kaarten van de stikstofdeposities weergegeven. Bijlage 2 geeft de veranderingen van de Natuurbeschermingswet door de Crisis- en herstelwet. In bijlage 4 staan de instandhoudingsdoelstellingen omschreven voor de Duitse Natura 2000-gebieden. Ten slotte staan in bijlage 4 de gebruikte bronnen.

HOOFDSTUK

2 Projectbeschrijving

Hoofdstuk 2 geeft de projectomschrijving welke overeenstemt met het MER voor structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw & het bestemmingsplan buitengebied (voor meer informatie zie ARCADIS, 2011 en 2012). Belangrijk zijn de uitgangspunten, die de basis vormen voor de effectbepaling.

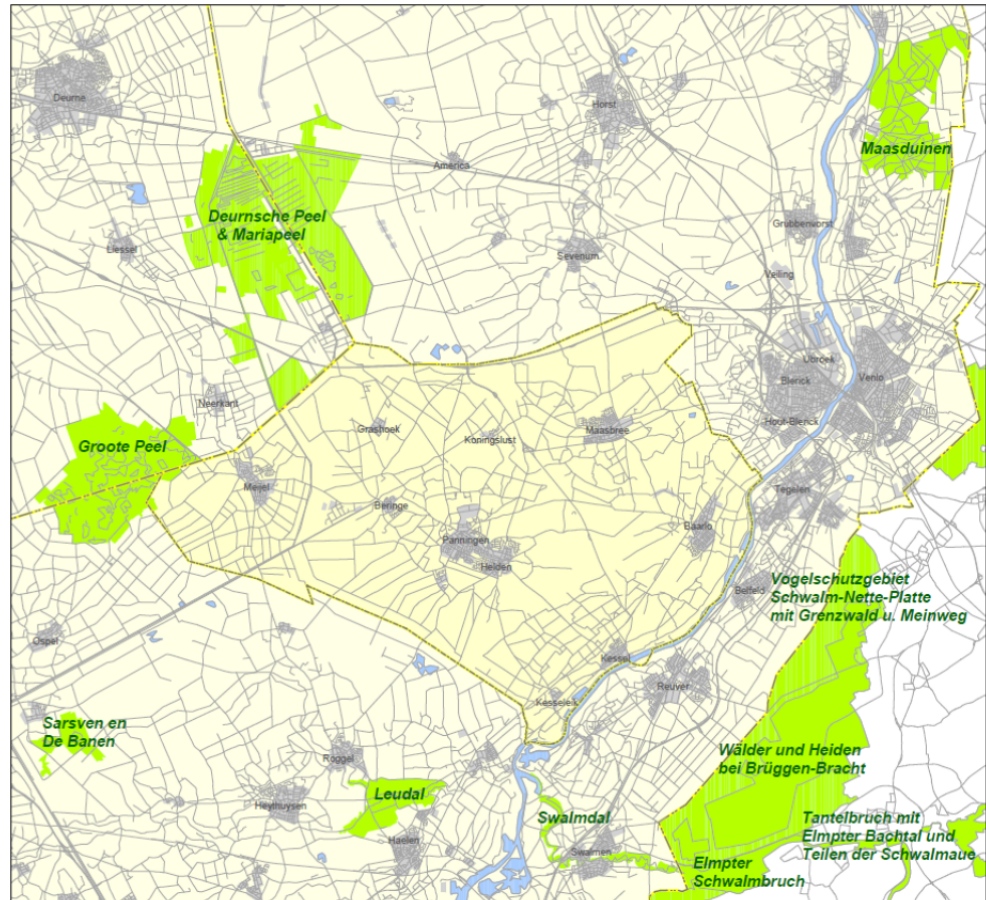
2.1

STUDIEGEBIED

Een verhoging van de depositie van stikstof kan leiden tot verzuring en vermisting, dit leidt mogelijk tot de achteruitgang van aanwezige vegetaties, zowel in kwaliteit als in kwantiteit. Een aantal habitattypen is gevoelig voor de verzurende en vermestende werking van de depositie van stikstof (Van Dobben & Van Hinsberg, 2008, zie ook paragraaf 3.2.1). De effecten als gevolg van een veranderende stikstofdepositie als gevolg van het project zijn niet bij voorbaat uitgesloten. De maximale reikwijdte van de te verwachte effecten bepaalt het studiegebied (het gebied waar effecten te verwachten zijn). Depositie van stikstof heeft een grote reikwijdte. Onderstaande Natura 2000-gebieden in Nederland en Duitsland vormen het studiegebied van onderliggende Passende Beoordeling (zie ook paragraaf 2.3 met de uitgangspunten).

Afbeelding 1

Ligging van Natura 2000-gebieden (groen) in de omgeving van de gemeente Peel en Maas.

2.2**OPBOUW VAN ALTERNATIEVEN, VARIANTEN EN SCENARIO'S**

De huidige situaties/referentiesituaties brengen de huidige milieusituatie in beeld. De milieueffecten van de andere alternatieven/varianten/scenario's worden bepaald door de effecten van deze te vergelijken met de huidige/referentie situaties. Aan de hand van de 'Huidige situatie vergund' wordt een beeld gevormd van de vergunde situatie. De Huidige situatie vergund + Besluit Huisvesting brengt de huidige situatie in beeld voor de intensieve veehouderij gecorrigeerd met de lagere stamemissies voortkomend uit het Besluit Huisvesting. Deze worden voor dit alternatief als autonome ontwikkeling gezien.

De Natuurbeschermingswet schrijft voor dat het effect op Natura 2000-gebieden moet worden vergeleken met de bestaande situatie op 7 december 2004. Omdat de huidige situatie niet meer overeenkomt met deze peildatum is de Huidige situatie vergund, correctie CBS ontwikkeld.

Het voorkeursalternatief is gelijk / vergelijkbaar met het beleid zoals dit is opgenomen in de structuurvisie intensieve veehouderij en glastuinbouw en het bestemmingsplan buitengebied. Met dit alternatief worden de mogelijke effecten van de ontwikkelingsruimte zoals deze wordt geboden in beeld gebracht. Het alternatief sterke sturing brengt de gevolgen in beeld bij ingezet van een sterkere afwaartse beweging vanuit kwetsbare gebieden en een meer regionale (boven gemeentelijke) sturing op groei ontwikkeling.

Voor het voorkeursalternatief zijn varianten benoemd. Deze varianten laten een bandbreedte zien ten aanzien van de groeiverwachting en mogelijke gevolgen.

Alternatieven, varianten en scenario's

Onderstaande tabel geeft een beschrijving van de huidige situatie vergund, huidige situatie vergund, correctie CBS, Huidige situatie vergund + Besluit Huisvesting, Huidige situatie vergund + CBS correctie + Besluit Huisvesting, het voorkeursalternatief, het alternatief sterke sturing, het scenario opvullen bouwblokken, het worst case scenario, het voorkeursalternatief nulgroei zonder nieuwvestiging, het voorkeursalternatief met een nulgroei van intensieve veehouderij en melkrundvee, een worst case scenario voor intensieve veehouderij en melkrundvee en een worst-case scenario waarin de regels van de verordening stikstof van toepassing zijn. Voor de beschrijvingen zijn zoveel mogelijk de beschrijvingen aangehouden zoals deze ook in het MER zijn gebruikt.

In de Passende Beoordeling wordt de HS – vergund + CBS correctie als referentiesituatie gebruikt. Dit om zo goed mogelijk een inschatting te kunnen geven van de vergunde en gerealiseerde rechten op het detailniveau van de structuurvisie en het bestemmingsplan buitengebied. Bij het beoordelen van een concreet initiatief wordt ingegaan op de veranderingen van de stikstofdepositie.

Tabel 1

Beschrijving van de alternatieven, varianten en scenario's

Alternatief/variant/scenario		Beschrijving
Huidige situatie vergund (HS – vergund)		De huidige vergunde situatie, die dient als referentiesituatie. Brengt de huidige milieusituatie in beeld in het peiljaar 2010.
Huidige situatie vergund, correctie CBS (HS – vergund + CBS correctie) <i>(referentie voor de Passende Beoordeling)</i>		Huidige vergunde situatie, gecorrigeerd voor verschil tussen CBS-tellingen en vergunde veestapel (CBS: 25% lager dan vergund)
Huidige situatie vergund + Besluit Huisvesting (HS – vergund + besluit huisvesting) <i>(referentie voor het MER)</i>		Veestapel als in huidige situatie vergund, maar alle stallen voldoen aan besluit Huisvesting
Huidige situatie vergund + CBS correctie + Besluit Huisvesting (HS – vergund + besluit huisvesting + CBS correctie)		Veestapel als in huidige situatie vergund, maar alle stallen voldoen aan besluit Huisvesting en gecorrigeerd voor verschil tussen CBS-tellingen en vergunde veestapel
Voorkeursalternatief	Beperkte groei	Ontwikkeling veehouderij conform ontwikkeling afgelopen jaren: groei en krimp veehouderijen, veestapel op bestaande locaties IV blijft per saldo ongeveer gelijk. Daar boven op nieuwvestiging.
	Meer groei	Ook groei en krimp, maar meer groei van op de blijvende locaties, tot circa 25%. Daar boven op nieuwvestiging.
Alternatief sterke sturing		Inzet van grotere kernrandzones ter bescherming van het woon- en leefklimaat. En beperking tot de twee meest geschikte LOG's. Meer onderlinge herverdeling dan in voorkeursalternatief. Daar boven op nieuwvestiging.

Alternatief/variant/scenario	Beschrijving
Scenario opvullen bouwblokken	Ruimte op bouwblokken uit concept bestemmingsplan buitengebied worden benut waar mogelijk
Worst case scenario	Zowel ruimte op bouwblok als planologische ruimte voor uitbreiding worden benut waar mogelijk
VKA nulgroei zonder nieuwvestiging	VKA met een nulgroei van IV uit het planMER SV, maar dan zonder nieuwvestiging van IV.
VKA nulgroei IV/MRV	VKA met een nulgroei van IV uit het planMER SV, maar dan zonder nieuwvestiging IV en met een herverdeling van melkrundvee
Worst-case IV/MRV	Worst-case scenario IV en melkrundvee zonder nieuwvestiging (opvullen van de huidige bouwblokken)
Worst-case Verordening	Worst-case scenario IV/MRV waarbij alle stallen voldoen aan de maximale stalemissies uit de verordening stikstof van de provincie Noord-Brabant. De provincie Limburg heeft aangekondigd deze grenswaarden ook toe te passen, vooruitlopend op de vaststelling van een verordening.

2.3

UITGANGSPUNTEN PASSENDE BEOORDELING

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor het opstellen van deze Passende Beoordeling:

- Veranderingen in de landbouwbedrijven kunnen leiden tot verschillende effecten op Natura 2000-gebieden. Mogelijke effecten zijn verzuring, vermessing, oppervlakteverlies door ruimtebeslag, versnippering van leefgebieden van beschermde soorten, verzoeting of verzilting, verdroging of vernatting van gebieden, verandering van stroomsnelheid, verandering van overstromingsfrequentie, verandering in de dynamiek van het substraat, verstoring door licht, geluid of trilling, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten. Gezien de afstand tot de beschermde gebieden en de aard van de voorziene veranderingen, worden veranderingen in populatiedynamiek en soortensamenstelling door bovenstaande effecten, met uitzondering van vermessing en verzuring, uitgesloten. Als gevolg van een mogelijke toename van stikstofdepositie zijn effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten. Dit rapport richt zich volledig op de effecten van stikstofdepositie.
- Het studiegebied bestaat uit de Nederlandse Natura 2000-gebieden Swalmdal, Leudal, Sarsven en De Banen, Groote Peel, Deurnsche Peel & Mariapeel en Maasduinen. En de Duitse Natura 2000-gebieden Elmpster Schwalmbruch, Tantelbruch mit Elmpster Bachtal und Teilen der Schwalmaue, Wälder und Heiden bei Brügggen-Bracht, Vogelschutzgebiet Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald u. Meinweg. Indien negatieve effecten op deze gebieden voorzien zijn als gevolg van het project, dan is mogelijk ook een toetsing nodig van verder gelegen gebieden.

- Voor de berekeningen en effectbeoordeling is uitgegaan van de HS – vergund + CBS correctie¹. De HS – vergund + CBS correctie vormt een benadering van de “werkelijke situatie” en is vooral van belang vanuit het juridisch kader, maar voor de MER is vooral ook een vergelijk van alternatieven met HS-vergund² en de HS – vergund + CBS correctie+ besluit huisvesting van belang. Hoewel het voor een plan niet noodzakelijk is om te toetsen aan de referentiesituatie, is hier gekozen om dit wel te doen, om op die manier ook inzicht te geven in de vergunbaarheid van projecten die nog nader getoetst moeten worden. Zie ook § 3.2.2 voor meer uitleg of het juridische kader.
- Voor achtergronddeposities zijn gegevens gebruikt uit jaren die zo dicht mogelijk lagen bij de jaartallen die in het MER zijn aangegeven als uitgangspunten voor huidige situatie en autonome ontwikkelingen.
- De berekeningen van de stikstofdeposities zijn uitgevoerd met OPS-Pro 4.2.
- De stikstofdepositie vanuit veehouderijen wordt vooral veroorzaakt door NH₃. Bij de berekeningen zijn deze dan ook het meest belangrijk. De uitstoot van NO₃ van veehouderijen is zeer klein vergeleken met NH₃. Voor veehouderijen zijn ook geen gegevens bekend van de uitstoot van NO_x.

¹ Vergelijking met de referentiesituatie.

² Vergelijking met de huidige situatie.

HOOFDSTUK 3 Wet- en regelgeving

Dit hoofdstuk beschrijft het relevante wettelijke kader voor deze Passende Beoordeling. Delen van relevante wetten en beleid zijn opgenomen in bijlage 2.

3.1 NATUURBESCHERMINGSWET 1998

3.1.1 WETTELIJKE KADER

De Natuurbeschermingswet 1998 is in oktober 2005 in werking getreden. Deze wet is onder meer de juridische basis voor de bescherming van Natura 2000-gebieden. De Europese Unie heeft twee richtlijnen vastgesteld die moeten zorg dragen voor de bescherming van de belangrijkste Europese natuurwaarden: de Vogelrichtlijn uit 1979 en de Habitatrictlijn uit 1992. Hoewel het om twee afzonderlijke richtlijnen gaat, worden ze vanwege hun overeenkomsten vaak in één adem genoemd. Men spreekt dan over de 'Vogel- en Habitatrictlijn'. De internationale verplichtingen vanuit de Europese Vogel- en Habitatrictlijn zijn met deze wet in de nationale wetgeving verankerd.

De Habitatrictlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop de richtlijn van toepassing is. De richtlijn onderscheidt daarbij te beschermen gebieden en te beschermen soorten.

Het hoofddoel van de Vogelrichtlijn is het in stand houden van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europees grondgebied van de Lidstaten.

De Vogelrichtlijn kent evenals de Habitatrictlijn twee beschermingsdoelen:

1. de bescherming van gebieden waarin belangrijke vogelsoorten aanwezig zijn en
2. de bescherming van de vogels zelf.

Gebieden die beschermd moeten worden vanwege hun betekenis voor soorten of habitats zijn geselecteerd voor:

- soorten uit bijlage I van de Vogelrichtlijn en trekkende watervogels;
- habitats uit bijlage I en soorten uit bijlage II van de Habitatrictlijn.

In Nederland hebben verschillende natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen. Twee categorieën zijn onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden;
- Beschermde Natuurmonumenten.

Natura 2000-gebieden

Onder Natura 2000 vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen. Voor deze gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De essentie van het beschermingsregime is dat de instandhoudingsdoelstelling niet in gevaar komt. Om dit toetsbaar te maken kent de Natuurbeschermingswet 1998 voor projecten en andere handelingen een vergunningplicht voor plannen en projecten met mogelijke gevolgen voor soorten en habitats van de betreffende gebieden. Het bevoegd gezag (in dit geval de provincies waarin de Natura 2000-gebieden gelegen zijn) verleent alleen een vergunning voor een project wanneer zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied niet in gevaar komen door het project. Afwijken van de regel is mogelijk wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang.

Handelingen buiten Natura 2000-gebieden hebben mogelijk significante effecten op het gebied. Voor deze handelingen is het begrip 'externe werking' van toepassing (art. 65 Natuurbeschermingswet). Dit betekent dat de vergunningplicht ook van toepassing is op handelingen buiten het Natura 2000-gebied, indien negatieve gevolgen niet zijn uitgesloten. Daarnaast is de zogenaamde Zorgplichtbepaling (art. 191 Natuurbeschermingswet 1998) van toepassing. Deze zorgplicht houdt onder meer in dat een activiteit met mogelijke nadelen voor de natuurwaarden van het gebied, niet plaats mogen vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om gevolgen te voorkomen of te beperken.

Crisis- en herstelwet

De Crisis- en herstelwet trad op 1 april 2010 in werking. De Crisis- en herstelwet voorziet in een aantal wijzingen van de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wijzigingen hebben tot doel de wet in de praktijk beter hanteerbaar te maken, zonder afbreuk te doen aan de doelen van de wet en bijbehorende richtlijnen. Eén van de maatregelen is een verlicht regime voor Beschermde Natuurmonumenten (zie bijlage 2).

3.1.2**ONDERZOEK VERGUNNINGVERLENING**

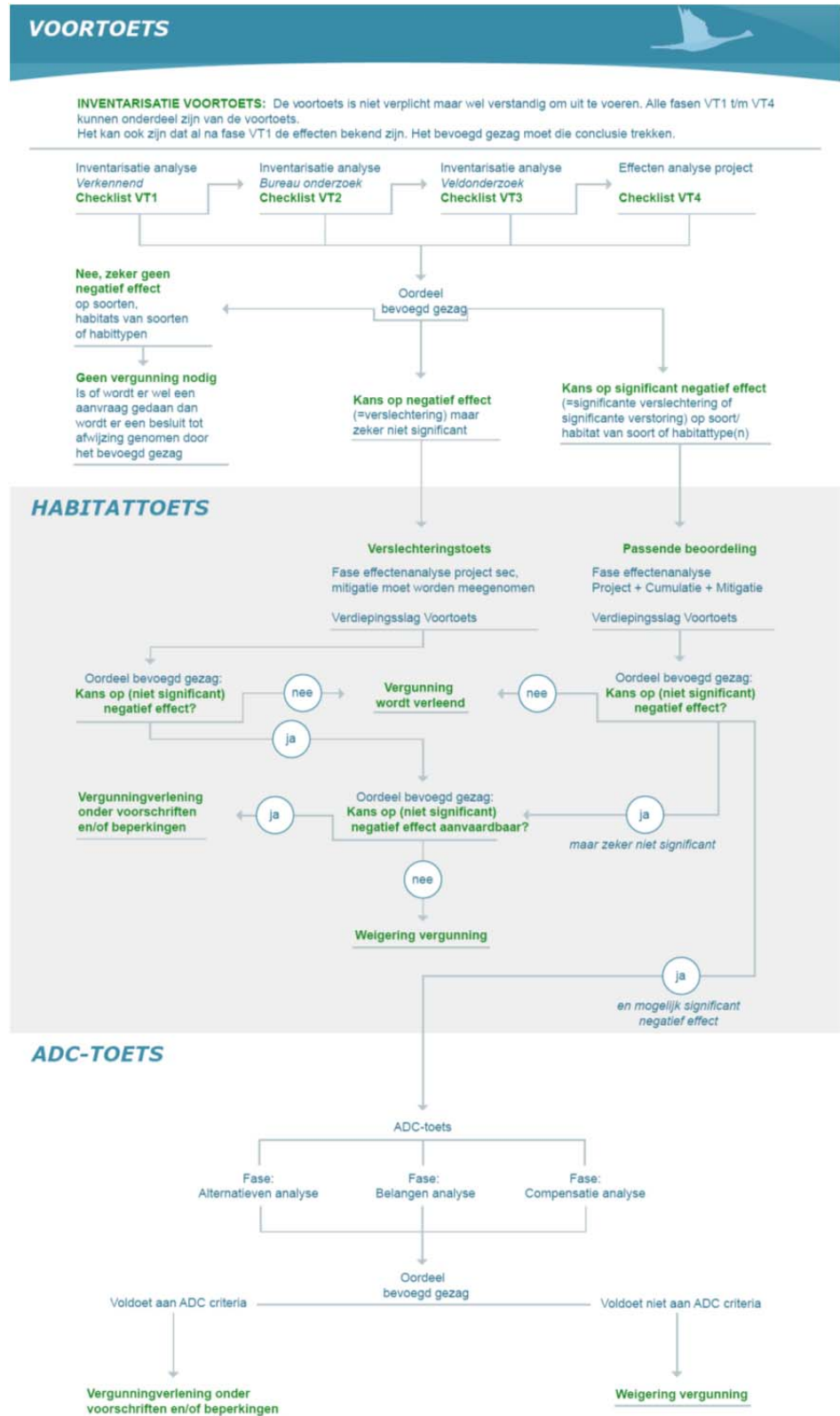
Als geen sprake is van de verslechtering van de kwaliteit van habitats en hoogstens sprake is van niet-significante verstoring van soorten, is geen Natuurbeschermingswetvergunning nodig. Nader onderzoek is in dat geval niet nodig. Als dit niet het geval is, dan is een vergunning vereist. De Natuurbeschermingswet kent twee routes voor het verlenen van een vergunning (zoals weergegeven in onderstaande afbeelding):

- Als (mogelijk) sprake is van significante verstoring van soorten en/of significante verslechtering van de kwaliteit van habitats, is een Passende Beoordeling vereist.
- Als verslechtering van de kwaliteit van habitats is voorzien, maar deze zeker niet significant is, is een Verslechteringstoets vereist.

Een activiteit heeft significante effecten als zij de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied in gevaar brengt. Hiervoor is geen objectieve grens; per geval moet derhalve bekeken worden of een effect significant is. Het oordeel moet daarbij gebaseerd zijn op de specifieke situatie die van toepassing is. Ook cumulatieve effecten moeten onderzocht worden (Ministerie van LNV, 2006, zie ook Steunpunt Natura 2000, 2008).

Afbeelding 2

Schematische weergave vergunningverlening in het kader van Natura 2000

Een Passende Beoordeling brengt gedetailleerd in kaart wat mogelijke effecten zijn van de activiteit op de natuurwaarden in het gebied en welke verzachtende (mitigerende) maatregelen de initiatiefnemer van plan is te nemen. De instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied vormen het toetsingskader. Significante effecten worden beoordeeld in het licht van de specifieke milieukeurmerken en omstandigheden van het gebied. Ook omkeerbare en tijdelijke effecten zijn mogelijk significant. In een Passende Beoordeling zijn naast de effecten van het project ook de cumulatieve effecten uitgewerkt.

Indien uit aanvullende toetsingen blijkt dat een project niet leidt tot significante effecten, dan kan het Bevoegd Gezag de vergunning verlenen. Een Passende Beoordeling kan gezien worden als Verslechteringstoets als significante effecten zijn uitgesloten. Als wel significante effecten optreden, mag alleen een vergunning worden verleend na het uitvoeren van de ADC-toets, zie het volgende tekstkader.

ADC-TOETS

De ADC-toets beschrijft de Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen. Redenen van economische aard gelden als dwingende reden van groot openbaar belang. Als prioritaire soorten of habitats deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen gelden redenen van economische aard niet zonder meer. Redenen van economische aard gelden als dwingende redenen van groot openbaar belang na toetsing en goedkeuring door de Europese Commissie.

3.1.3

NATURA 2000 IN HET BUITENLAND

Op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 verleent de overheid alleen vergunningen voor activiteiten die effecten hebben op Nederlandse Natura 2000-gebieden. Om een vergunning te verlenen voor een activiteit met effecten op buitenlandse Natura 2000-gebieden, moet gebruik worden gemaakt van de rechtstreekse werking van art. 6 van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat in een vergunning die al verleend moet worden voor de activiteit ook het toetsingskader van de Europese Habitatrichtlijn wordt betrokken (zie website Commissie MER veel gestelde vragen thema natuur).

Met de op 25-03-2002 in werking getreden Duitse natuurbeschermingswet (Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege, BNatSchG), en vooral met § 32-35 als centrale bepalingen van deze wet is de Habitatrichtlijn in de Bondsrepubliek Duitsland in nationaal recht omgezet. Per Natura 2000-gebied worden in de volgende paragrafen habitattypen weergegeven waarvoor het gebied is aangemeld (Bron: <http://natura2000-meldedok.naturschutz-fachinformationen-nrw.de>). De doelen zijn ontleend uit documentatie uit 2001, weergegeven onder "Schutzziele und Maßnahmen".

Directe effecten als gevolg van de veranderingen zijn niet voorzien, effecten als gevolg van stikstofdepositie zijn niet uitgesloten. In dit rapport beoordelen wij de effecten op de Duitse gebieden zoals dit ook voor de Nederlandse gebieden is gedaan om op die manier een uitspraak te doen over de mogelijk effecten.

3.2 **BEOORDELING STIKSTOFDEPOSITIE**

3.2.1 **BESCHOUWING KRITISCHE DEPOSITIEWAARDE**

Voor een kwantitatieve beoordeling van het effect van stikstofdepositie op de kwalificerende habitats wordt gebruik gemaakt van de kritische depositiewaarde. Dit is de grens waarboven niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie. Als de stikstofdepositie hoger is dan de kritische depositiewaarde, dan zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet uit te sluiten.

De term 'critical load' wordt in de milieuwetenschappen gedefinieerd als: "een kwantitatieve schatting op basis van de best beschikbare kennis van de belasting door één of meer verontreinigingen waar beneden geen significante schadelijke effecten optreden bij specifieke gevoelige elementen van het milieu" (Langan & Hornung, 1992).

Van Dobben en Van Hinsberg (2008) geven de meest recente gegevens van kritische depositiewaarden voor de Nederlandse Natura 2000-gebieden. De kritische depositiewaarden voor stikstof zijn op een zodanige manier bepaald dat verzuring en vermesting hierin zijn verdisconteerd. Het effect van stikstofdepositie omvat daarom zowel de effecten van verzuring als vermesting. Het rapport is vastgesteld na beoordeling door een internationale reviewcommissie. In het rapport wordt de kritische depositie als volgt gedefinieerd: "de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie". Deze definitie komt overeen met de internationaal gebruikte definiëring van het begrip "critical load". Dit betekent dat de kritische depositiewaarde de grens vormt waarboven niet kan worden uitgesloten, dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie. Als de stikstofdepositie hoger is dan de kritische depositiewaarde, dan zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten.

Van Dobben en Van Hinsberg (2008) geven aan dat de beschikbaarheid van habitat specifieke drempelwaarden (in plaats van gebied specifieke) de mogelijkheid opent ruimtelijk te differentiëren naar effecten op verschillende habitats. In de begeleidende brief van het ministerie van LNV (nu EL&I), bij het vrijgeven van het bovengenoemde rapport, wordt het volgende gesteld over het gebruik van kritische depositiewaarden voor stikstof: "Het gebruik van kritische depositiewaarden voor stikstof bij vergunningverlening moet aanzienlijk worden genuanceerd. Beschouw deze waarden veeleer als hulpmiddel op basis waarvan de uiteindelijk te behalen doelstelling mede is gebaseerd". Dit komt overeen met een conclusie uit het rapport "Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000" van de door de Minister van LNV (nu EL&I) ingestelde Taskforce Ammoniak (Commissie Trojan, 2008). Volgens de Taskforce zijn kritische depositiewaarden niet meer dan een nuttig wetenschappelijk hulpmiddel bij het beoordelen van milieubelasting op natuurgebieden. Deze waarden kunnen niet strikt worden toegepast bij het beantwoorden van de vraag of een vergunning voor uitbreiding kan worden verleend.

Bij een vergunningsaanvraag moet worden getoetst in hoeverre een initiatief een belemmering vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen zijn meer factoren van belang dan alleen depositie. De Minister van LNV (nu EL&I) heeft dit standpunt ingenomen in de brief waarbij het rapport van Van Dobben en Van Hinsberg (2008) openbaar is gemaakt. In deze brief van het Ministerie van LNV van 16 juli 2008 wordt een lijst van factoren gegeven die, naast stikstofdepositie, eveneens van belang zijn. Dit wordt bevestigd in de "Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden" dat het ministerie van LNV (2008a) heeft opgesteld.

De conclusie is dat bij de toetsing van mogelijk schadelijke initiatieven, aan de kritische depositiewaarden geen absolute betekenis kan worden gehecht. Een significant negatief effect op de staat van instandhouding kan niet worden afgeleid van alleen het overschrijden van de kritische depositiewaarde. Voor een dergelijke conclusie dienen meer factoren te worden bekeken. De kritische depositiewaarden moeten worden gezien als een wetenschappelijk hulpmiddel bij het beoordelen van de milieubelasting van Natura 2000-gebieden.

3.2.2

TOETSINGSKADER STIKSTOFDEPOSITIE

Voor het beoordelen van effecten van stikstofdepositie op gevoelige Natura 2000-gebieden bestaat op het moment van het opstellen van voorliggend rapport geen toetsingskader. Het oorspronkelijke Toetsingskader Ammoniak is door de Raad van State vernietigd. Naar aanleiding daarvan deed de Commissie Trojan (2008) aanbevelingen voor een meer op maatwerk gebaseerde aanpak. Mede op basis van deze aanbevelingen stelde het Ministerie van LNV (2008a) de "Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden" op.

In juni 2009 adviseerde de Adviesgroep Huys (2009) aan de Minister van LNV over de problematiek. In een brief van de Minister van LNV (2009a) aan de Tweede Kamer d.d. 30 juni 2009 over Natura 2000, reageert zij op het advies van de Adviesgroep Huys d.d. 19 juni 2009 ('Meer dynamiek bij de uitvoering van nationale en Europese natuurwetgeving'). De Adviesgroep Huys geeft aan dat de kritische depositiewaarde in het Nederlandse beleid een te grote aandacht heeft gekregen en dat die waarde te strikt is geformuleerd en toegepast. Dit doet geen recht aan de werkelijkheid dat depositie slechts één van de elementen is, die eraan bijdragen dat geen gunstige staat van instandhouding kan worden bereikt of behouden.

De adviesgroep beveelt aan het belang van de kritische depositiewaarde te relativeren en verwacht dat daardoor de nadruk bij toetsing door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State zal verminderen.

Deze aanbeveling is in lijn met het advies van de Commissie Trojan (2008). Het ministerie gaf aan dat zij van mening is dat de kritische depositiewaarde niet in absolute termen moet worden gebruikt. Deze waarde is richtinggevend voor de langere termijn, maar niet noodzakelijkerwijs een realistisch streven voor de korte termijn. Dat geldt zeker in gebieden waar de feitelijke depositie al vele malen hoger is dan de kritische depositiewaarde.

De minister onderschrijft, zoals genoemd door de adviesgroep, het belang van het inzichtelijk maken van de gevolgen van een initiatief voor de instandhoudingsdoelstellingen door middel van een Passende Beoordeling.

Crisis- en herstelwet

Onder de Crisis- en herstelwet hebben wijzigingen plaatsgevonden van de Natuurbeschermingswet 1998. Bevoegde Gezagen hebben een aanschrijvingsbevoegdheid om passende maatregelen ter vermindering van de stikstofdepositie op te leggen aan iedereen die handelingen verricht die stikstofdepositie veroorzaken (artikel 19ke). Provincies hebben daarbij de mogelijkheid om reductiemaatregelen met betrekking tot inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer, bij verordening als generieke voorschriften vast te stellen.

- Rijk, provincies en andere overheden maken afspraken om een dalende lijn van de stikstofdepositie te bewerkstelligen en nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken: dit vormt ten juridisch kader voor een programmatische aanpak van de reductie van de stikstofdepositie (artikel 19kg). De wet verplicht overheden om afgesproken maatregelen te realiseren.
- De gevolgen voor de stikstofdepositie van bestaande, niet-gewijzigde activiteiten (peildatum 7 december 2004) toetst het Bevoegd Gezag niet bij de beoordeling van een aanvraag van een Natuurbeschermingswetvergunning. Dat geldt ook voor uitbreidingen van bestaande activiteiten en nieuwe activiteiten, onder voorwaarde dat per saldo nergens sprake is van een toename van stikstofdepositie (artikel 19kd).

Jurisprudentie artikel 19kd

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 7 september 2011 een verstrekende uitspraak gedaan inzake artikel 19kd van de Nbwet 1998 (zaaknummer 201003301/1/R2). Daarbij heeft de Afdeling geoordeeld:

- bij voldoening aan artikel 19kd een vergunning op grond van artikel 19d Nbwet 1998 is vereist.
- artikel 19kd Nbwet 1998 strijdig is met de Habitatrictlijn en buiten toepassing moet blijven, voor Vogelrichtlijngebieden die reeds vóór 7 december 2004 zijn aangewezen.

Dit betekent dat een vergunningaanvraag artikel 19d Nbw bij de wijziging of uitbreiding van bijvoorbeeld een veehouderij of een industriële inrichting die stikstofdepositie veroorzaakt op een Vogelrichtlijngebied, waarvoor nog niet eerder een Nbw-vergunning is verleend, betrekking dient te hebben op de exploitatie van het gehele bedrijf na uitbreiding of wijziging. Daarbij dient de vergunningaanvraag te worden beoordeeld op grond van de artikelen 19e t/m 19h Nbw. Hierbij is onder meer de vraag relevant of bij zodanige vergunningaanvraag een passende beoordeling moet worden gemaakt als bedoeld in artikel 19f. In dit verband volgt uit de uitspraak van de Raad van State tevens dat significante gevolgen, in een zodanig geval uitgesloten kunnen worden geacht wanneer de wijziging of uitbreiding niet leidt tot een verhoging van de stikstofdepositie ten opzichte van de reeds krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet vergunde situatie op de datum dat het gebied op de lijst van gebieden van communautair belang werd geplaatst, dan wel de datum waarop de aanwijzing in de zin van de Vogelrichtlijn van kracht werd, mits dit geen datum betreft vóór 10 juni 1994.

Kortom: is het betreffende Vogelrichtlijngebied op de lijst van gebieden van communautair belang geplaatst dan wel is de aanwijzing van dit gebied in de zin van de Vogelrichtlijn van kracht geworden vóór 10 juni 1994 (aan de orde bij diverse Limburgse Vogelrichtlijngebieden), dan geldt 10 juni 1994 als referentiedatum en dient te worden bezien of de wijziging of uitbreiding niet leidt tot een verhoging van de stikstofdepositie ten opzichte van de op 10 juni 1994 krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet vergunde situatie.

Voor vergunningaanvragen, waarin tevens het veroorzaken van (enkel) stikstofdepositie op één of meer Duitse en/of Belgische Natura 2000-gebieden is voorzien geldt het volgende: als resultaat van de uitspraak van de Raad van State van 24 augustus 2011 inzake de Kolencentrale Eemshaven (zaaknummer 200902744/1/R2), dient de beoordeling van die aanvragen mede aan de hand van artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn plaats te vinden.

Aankondiging nieuw beleid

De minister bereidt een voorstel voor, dat voorziet in een specifiek beoordelingsregime voor stikstof. In de situatie dat een activiteit per saldo niet leidt tot een toename van de stikstofdepositie in een gebied, heeft deze activiteit geen invloed op de stikstofdepositie en is er feitelijk sprake van een 'standstill-situatie'. In een dergelijke situatie is geen sprake van een project met mogelijk significante effecten, die verband houden met de stikstofemissie. Dergelijke activiteiten zouden volgens het ministerie doorgang moeten vinden. In dat geval wordt de stikstofdepositie bij de vergunningverlening buiten beschouwing gelaten. Of dit ten aanzien van deze casus zo is, kan worden beoordeeld op grond van een analyse van de historische ontwikkeling van de stikstofdepositie door de tijd heen, in relatie tot de op die momenten geldende wetgeving. Wettelijk moet worden verzekerd dat bij gelijkblijvende depositie een vergunning niet kan worden geweigerd.

Rijk en provincies hebben begin november 2009 overeenstemming bereikt over de hoofdlijnen van een effectieve aanpak van de stikstofproblemen in en nabij Natura 2000-gebieden. Een zogenoemde Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) wordt op hoofdlijnen zo snel mogelijk in het kabinet vastgesteld, maar is thans nog niet beschikbaar.

3.2.3

PROVINCIALE BELEIDSREGEL STIKSTOF EN NATURA 2000

Samenwerkende partijen betrokken bij het Bestuurlijk Overleg Stikstof en Natura2000 hebben in het najaar van 2009 de hoofdlijnen van een provinciale beleidsregel Stikstof en Natura2000 opgesteld. Deze samenwerkende partijen zijn: Provincies Limburg en Brabant, Directie Regionale Zaken Ministerie LNV, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO), Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB), Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Limburgse Milieufederatie, Brabantse Milieufederatie.

De Limburgs/Brabantse beleidsregel heeft als doelstelling om de ammoniakbelasting op Natura 2000-gebieden substantieel te verminderen en tevens de vergunningverlening voor veehouderijbedrijven rond Natura 2000-gebieden weer vlot te trekken.

De beleidsregel heeft betrekking op het totale Limburgse en Brabantse grondgebied en heeft (voorlopig) alleen betrekking op de stalemissie van ammoniak uit veehouderijbedrijven in relatie tot de stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden.

Onderdelen van deze beleidsregel zijn:

- Extra emissiereductie: voor alle nieuwe intensieve veehouderijstallen een emissiereductie (op basis van Best Beschikbare Technieken) afgeleid uit de handreiking IPPC. Voor de varkenshouderij betekent dat 85% reductie. Voor pluimveehouderij is dat een meer gedifferentieerd percentage. De reductiepercentages gelden t.o.v. traditionele stallen. Aan het eind van de derde beheerplanperiode (omstreeks 2027) dienen alle stallen op een bedrijfslocatie (zowel nieuw als oud) gemiddeld aan deze emissie-eisen te voldoen.
- Opheffen piekbelastingen: depositiepieken van bedrijven die een hoge depositie veroorzaken zullen worden gesaneerd (d.m.v. technische maatregelen, verplaatsing, (gedeeltelijke) beëindiging)
- Depositiesaldering door middel van een depositiebank: bedrijven mogen ten opzichte van hun huidige depositieniveau groeien, mits de groei gecompenseerd wordt door uitruil van depositierechten met andere gestopte/stoppende veehouderijbedrijven. Deze uitruil is alleen toegestaan via een zogenaamde de depositiebank. Salderen is verplicht boven de depositie die veroorzaakt wordt bij het niveau van het emissieplafond op basis van uitvoering van de AMvB huisvesting. Varkens- en pluimveebedrijven mogen salderen tot een niveau van maximaal 50 mol.
- Monitoringssysteem: er zal een monitoring van de voortgang van de depositievermindering per Natura2000-gebied opgezet worden. Onderdeel van de monitoring is een systematiek van "hand-aan-de-kraan", waarbij bestuurlijk zal worden ingegrepen, dat indien ongewenste ontwikkelingen optreden die een te geringe afname of zelfs een toename van de depositie zouden betekenen.

De beleidsregel is juridisch verankerd in de Crisis- en Herstelwet, waarin een aantal wijzigingen van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn opgenomen, o.a. gericht op de aanpak van de reductie van de stikstofdepositie en de toetsing van bestaand gebruik (peildatum 7 december 2004) aan de Natuurbeschermingswet.

De provincie Noord-Brabant heeft bovenstaand covenant inmiddels vertaald in een provinciale verordening die in juli 2010 is vastgesteld door Provinciale Staten. De provincie Limburg heeft in dezelfde periode een aankondiging van de verordening gepubliceerd, waarin is aangegeven dat nieuwe aanvragen vooruitlopend op de vaststelling van de verordening moeten voldoen aan de eisen met betrekking tot de maximale emissiewaarden.

De verwachting is dat Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg eind 2012 een soortgelijke verordening als vastgesteld in Noord-Brabant ter vaststelling zal aanbieden aan Provinciale Staten. Mogelijk zal deze op punten afwijken van de Brabantse verordening, vanwege de relatie met de PAS. De maatregelen in de PAS worden naar verwachting in 2012 op nationaal niveau vastgesteld, met daarin opgenomen maatregelen en ontwikkelruimte in Limburg.

HOOFDSTUK

4 Toetsingskader

Hoofdstuk 4 beschrijft kwalificerende natuurwaarden voor natuurgebieden. Het toetsingskader volgt uit het wettelijk kader in hoofdstuk 3. Voor de verschillende Natura 2000-gebieden zijn de gebiedsbeschrijvingen en instandhoudingsdoelstellingen beschreven.

De instandhoudingsdoelstellingen vormen het toetsingskader omdat deze niet in gevaar mogen komen als gevolg van het project.

4.1

ALGEMENE DOELEN

De ontwerpbesluiten van de Nederlandse Natura 2000-gebieden het Swalmdal, Leudal, Sarsven en De Banen, Grootte Peel, Deurnsche Peel & Mariapeel en de Maasduinen geven voor alle vijf dezelfde algemene doelen:

1. Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
2. Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
3. Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitattypen en soorten.
4. Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
5. Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Daarnaast zijn nog gebied specifieke doelen gesteld, deze komen in de onderstaande paragrafen aan bod. De doelen zijn overgenomen uit de (concept) besluiten zoals gepubliceerd op de website van EL&I.

4.2

SWALMDAL

4.2.1

GEBIEDSBESCHRIJVING

De Swalm is een meanderende beek in Midden-Limburg, diep ingesneden in het Maasterrassen landschap. De beek ligt op de overgang van het plateau tussen Maas en Rijn naar het Maasdal. Op diverse plaatsen aan de voet van de terrassen treedt kwel op en ontspringen bronnetjes; hier zijn soortenrijke elzenbroekbossen ontstaan. In de beek komt de gemeenschap van vlottende waterranonkel voor.

Het gebied bestaat verder uit rietlanden, moeras, vochtige graslanden, plaatselijk inunderende hooilanden, bosjes en struwelen. Verder behoort ook een stroomdalgrasland nabij de Maas tot het gebied.

4.2.2 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Onderstaande tabel geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor het Swalmdal is aangewezen.

Tabel 2

Instandhoudingsdoelstellingen uit het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied Swalmdal.

= staat voor behoud
> staat voor uitbreiding of verbetering
* staat voor prioritaire habitatype. Hier heeft Nederland speciale verantwoordelijkheid voor.

Code	Habitatype	Doelstelling Oppervlakte	Kwaliteit
H3260A	Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het <i>Ranunculion fluitantis</i> en het <i>Callitrichio-Batrachion</i> (waterranonkels)	=	=
H6120	*Kalkminnend grasland op dorre zandbodem	>	>
H91E0C	*Bossen op alluviale grond met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (beekbegeleidende bossen)	=	>
Habitatsoort	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Populatie
H1016 Zeggekorfslak	=	=	=
H1037 Gaffellibel "Complementair"	=	>	>
H1163 Rivierdonderpad	=	=	=
H1337 Bever	=	=	>

4.3 LEUDAL

4.3.1 GEBIEDSBESCHRIJVING

Het Leudal omvat de dalen van een aantal beken die vanuit de Roerdalslenk naar het dal van de Maas stromen. Door het hoogteverschil zijn de beken diep ingesneden en is de stroomsnelheid van het water vrij groot. De kern van het beekdal wordt gevormd door twee meanderende beken, de Zelsterbeek of Roggelsebeek en de Leubeek of Tungalroysebeek. De vegetatie rondom de beken is zeer gevarieerd. De afgesneden meanders van de beken herbergen soortenrijke moerasvegetaties. Ten oosten van het klooster liggen veldrusschraallanden. De natte tot vochtige bossen behoren tot het elzenbos, vogelkersessenbos en haagbeukenbos. Lokaal komen gageelstruwelen en berkenbroekbossen voor. Hoger op de gradiënt, op de flanken van de beekdalen, bestaan de bossen uit eikenbeukenbossen, eiken-berkenbossen en naaldbossen. Plaatselijk komen matig voedselrijke tot voedselrijke graslanden voor en zijn enkele heideterreintjes aanwezig.

4.3.2 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Onderstaande tabel geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor het Leudal is aangewezen.

Tabel 3

Instandhoudingsdoelstellingen uit het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied Leudal.

= staat voor behoud
 > staat voor uitbreiding of verbetering
 * staat voor prioritair habitatype. Hier heeft Nederland speciale verantwoordelijkheid voor.

Code	Habitatype	Doelstelling Oppervlakte	Kwaliteit
H3260A	Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het <i>Ranunculion fluitantis</i> en het <i>Callitrichio-Batrachion</i> (waterranonkels)	>	>
H9160A	Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbossen behorend tot het <i>Carpinion-betuli</i> (hogere zandgronden)	=	=
H91E0C	*Bossen op alluviale grond met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (beekbegeleidende bossen)	>	>
Habitatsoort	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Populatie
H1337 Bever	=	=	>

4.4

SARSVEN EN DE BANEN

4.4.1

GEBIEDSBESCHRIJVING

Het Natura 2000-gebied Sarsven en de Banen is een Peelrestant bestaande uit twee naast elkaar gelegen heidevennen in Midden-Limburg. Gezoned en in mozaïek met elkaar komen gemeenschappen voor van zeer zwak gebufferde wateren en van zwak gebufferde wateren. De vennen worden deels gevoed met kwelwater uit omliggende hoge gronden. Het gebied is gelegen in één van de laagten die worden aangetroffen in de voedselarme zandafzettingen van het middenteras van de Maas. Plaatselijk komt moerasveen voor, variërend in diepte. Het bestaat uit een samenstel van vennen, wilgen- en gageelstruweel, elzen- en berkenbroekbos en zowel natte als drogere graslanden.

4.4.2

INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Onderstaande tabel geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor Sarsven en De Banen is aangewezen.

Tabel 4

Instandhoudingsdoelstellingen uit het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied Sarsven en De Banen.

= staat voor behoud
 > staat voor uitbreiding of verbetering

Code	Habitatype	Doelstelling Oppervlakte	Kwaliteit
H3110	Mineraalarm oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten	>	=
H3130	Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het <i>Littorelletalia uniflorae</i> en/of <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	>	=
H3140	Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische <i>Chara</i> spp. vegetaties	=	=
Habitatsoort	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Populatie
H1831 Drijvende waterweegbree	=	=	=

4.5 GROOTE PEEL

4.5.1 GEBIEDSBESCHRIJVING

Het gebied de Groote Peel ligt in de gemeente Asten, Meijel en Nederweert. De Groote Peel vormt tezamen met de nabijgelegen Deurnsche Peel en Mariapeel het restant van wat eens een uitgestrekt oerlandschap was van levend hoogveen. De Groote Peel wordt gekenmerkt door een complex van horsten en slenken. Het gebied kent daardoor een grote landschappelijke afwisseling van open vochtige en droge heideterreinen, pijpestrootjessavannen, struwelen en bosjes en moerassige laagten met veenputten en plaatselijk bossen en natte heide. Door eerdere vernattingsmaatregelen zijn verschillende grote plassen ontstaan. In enkele veenputten vindt veengroei plaats.

4.5.2 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Onderstaande tabel geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor de Groote Peel is aangewezen.

Tabel 5

Instandhoudingsdoelstellingen uit het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied Groote Peel.

= staat voor behoud
> staat voor uitbreiding of verbetering
* staat voor prioritaire habitatype. Hier heeft Nederland speciale verantwoordelijkheid voor.

Code	Habitatype	Doelstelling Oppervlakte	Kwaliteit
H4030	Droge Europese heiden	=	=
H7120	Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is	=	>
Vogelrichtlijn (broedvogels)		Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor...(broedparen)	
A004	Dodaars	40 broedparen	
A008	Geoorde fuut	40 broedparen	
A119	Porseleinhoen	5 broedparen	
A272	Blauwborst	200 broedparen	
A276	Roodborsttapuit	80 broedparen	
Vogelrichtlijn (niet-broedvogels)		Behoud van omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud van draagkracht	
A039	Talgarietgans	Handhaving van de huidige situatie	
A039	Toendrarietgans	Handhaving van de huidige situatie	
A041	Kolgans	Behoud is voldoende	
A127	Kraanvogel	Herstelopgave van de populatie niet aan de orde	

4.6 DEURNSCHE PEEL & MARIAPEEL

4.6.1 GEBIEDSBESCHRIJVING

Deurnsche Peel & Mariapeel is de naam van een Natura 2000-gebied in de Nederlandse provincies Noord-Brabant en Limburg. Het gebied ligt in de gemeenten Deurne, Horst aan de Maas, Sevenum, Venray. Het Natura 2000-gebied bestaat uit drie deelgebieden: Deurnsche Peel, Mariapeel en het Grauwveen.

Samen met het Nationaal Park De Groote Peel zijn het overblijfselen van wat eens een uitgestrekt oerlandschap was van levend hoogveen. De oppervlakte van het gehele Natura 2000-gebied is 2736 ha en wordt beheerd door Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en particulieren.

4.6.2 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Onderstaande tabel geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor de Deurnsche Peel & Mariapeel is aangewezen.

Tabel 6

Instandhoudingsdoelstellingen uit het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel.

= staat voor behoud
> staat voor uitbreiding of verbetering

Code	Habitatype	Doelstelling Oppervlakte	Kwaliteit
H4030	Droge Europese heiden	=	=
H7110A	Actieve hoogvenen (<i>hoogveenlandschap</i>)	>	>
H7120	Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is	= (<)	>
Vogelrichtlijn (broedvogels)		Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor...(broedparen)	
A004	Dodaars	40 broedparen	
A224	Nachtzwaluw	3 broedparen	
A272	Blauwborst	350 broedparen	
A276	Roodborsttapuit	120 broedparen	
Vogelrichtlijn (niet-broedvogels)		Behoud van omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud van draagkracht	
A039	Toendrarietgans	Handhaving van de huidige situatie	
A041	Kolgans	Behoud is voldoende	
A127	Kraanvogel	Herstelopgave van de populatie niet aan de orde	

4.7 MAASDUINEN

4.7.1 GEBIEDSBESCHRIJVING

De werking van de Maas en Rijn heeft geresulteerd in terrassen in het landschap. Extra reliëf is veroorzaakt door de wind (paraboolduinen). In de lage delen ontstonden venen en vennen. Verder zijn in het begin van de twintigste eeuw bossen aangelegd.

In het gebied is geen sprake van intensieve ontwikkeling door de mens vanwege de geïsoleerde ligging tussen de Maas en de Duitse grens. Hierdoor zijn de overgangen van hoog- naar laagterras, heide, stuifzand, vennen met hoogveenvegetaties bewaard gebleven.

4.7.2 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Onderstaande tabel geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor de Maasduinen is aangewezen.

Tabel 7

Instandhoudingsdoelstellingen uit het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied Maasduinen.

= staat voor behoud

> staat voor uitbreiding of verbetering

* staat voor prioritaire habitattypen. Hier heeft Nederland speciale verantwoordelijkheid voor.

Code	Habitattypen	Doelstelling Oppervlakte	Kwaliteit
H2310	Psammofiele heide met <i>Calluna</i> en <i>Genista</i>	>	>
H2330	Open grasland met <i>Corynephorus</i> - en <i>Agrostis</i> -soorten op landduinen	>	>
H3130	Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het <i>Littorelletalia uniflorae</i> en/of <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	=	=
H3160	Dystrofe natuurlijke poelen en meren	>	>
H4010A	Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i> (hogere zandgronden)	>	=
H6120	* Kalkminnend grasland op dorre zandbodem	=	=
H7110B	* Actieve hoogvenen (<i>heideveentjes</i>) "Complementair"	Ontwikkeling	
H7150	Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het <i>Rhynchosporion</i>	=	=
H91D0	* Veenbossen	=	>
H91E0C	* Bossen op alluviale grond met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (beekbegeleidende bossen)	=	=
Habitatsoort	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Populatie
H1337 Bever	=	=	>
H1831 Drijvende waterweegbree	=	=	=
A1059 Pimpernelblauwtje "Complementair"	Ontwikkeling leefgebied en vestiging populatie van ten minste 1.000 volwassen individuen		
H1061 Donker pimpernelblauwtje "Complementair"	Ontwikkeling leefgebied en vestiging populatie van ten minste 1.000 volwassen individuen		
Vogelrichtijn (broedvogels)		Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor...(broedparen)	
A004	Dodaars	50 broedparen	
A224	Geoorde fuut	5 broedparen	
A272	Nachtzwaluw	30 broedparen	
A276	Zwarte specht	30 broedparen	
A246	Boomleeuwerik	100 broedparen	
A249	Oeverzwaluw	120 broedparen	
A276	Roodborsttapuit	85 broedparen	
A338	Grauwe klauwier	3 broedparen (uitbreiding en/of verbetering kwaliteit leefgebied)	

4.8

DUITSE NATURA 2000-GEBIEDEN

4.8.1

ELMPTER SCHWALMBRUCH

In onderstaande tabel staan de aangewezen habitattypen voor het Natura 2000-gebied Elmpeter Schwalmbruch. De instandhoudingsdoelstellingen staan omschreven in bijlage 3.

Tabel 8

Aangemelde habitattypen en soorten voor het gebied
Elmpter Schwalmbruch

Habitattypen	Omschrijving
H3130	Zwakgebufferde vennen
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
H3160	Zure vennen
H4010	Vochtige heiden
H4030	Droge heiden
H5130	Jeneverbesstruwelen
H7140	Overgangs- en trilvenen
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen
H9110	Veldbies-beukenbossen
H9190	Oude eikenbossen
H91D0	Hoogveenbossen

4.8.2

TANTELBRUCH MIT ELMPTER BACHTAL UND TEILEN DER SCHWALMAUE

In onderstaande tabel staan de aangewezen habitattypen voor het Natura 2000-gebied Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue.

De instandhoudingsdoelstellingen staan omschreven in bijlage 3.

Tabel 9

Aangemelde habitattypen en soorten voor het gebied
Tantelbruch mit Elmpter
Bachtal und Teilen der
Schwalmaue

Habitattypen	Omschrijving
H3260	Bekeken en rivieren met waterplanten
H9110	Veldbies-beukenbossen
H9190	Oude eikenbossen
H91D0	Hoogveenbossen
H91E0	Vochtige alluviale bossen

4.8.3

WÄLDER UND HEIDEN BEI BRÜGGEN-BRACHT

In onderstaande tabel staan de aangewezen habitattypen voor het Natura 2000-gebied Wälder und Heiden bei Brügggen-Bracht. De instandhoudingsdoelstellingen staan omschreven in bijlage 3.

Tabel 10

Aangemelde habitattypen en soorten voor het gebied
Wälder und Heiden bei
Brügggen-Bracht

Habitattypen	Omschrijving
H2310	Stuifzandheiden met struikhei
H2330	Zandverstuivingen
H3130	Zwakgebufferde vennen
H3160	Zure vennen
H4010	Vochtige heiden
H4030	Droge heiden
H6230	Heischrale graslanden
H7140	Overgangs- en trilvenen
H7210	Galigaanmoerassen
H9110	Veldbies-beukenbossen
H9190	Oude eikenbossen
H91D0	Hoogveenbossen

4.8.4

VOGELSCHUTZGEBIET SCHWALM-NETTE-PLATTE MIT GRENZWALD U. MEINWEG

Het Natura 2000-gebied Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald u. Meinweg is aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn. De instandhoudingsdoelstellingen staan omschreven in bijlage 3. Effecten van stikstofdepositie op vogels is uitgesloten: dit gebied behandelen we verder niet meer in deze Passende Beoordeling.

4.9

STIKSTOFGEVOELIGE HABITATTYPEN EN SOORTEN

Bij stikstofdepositie gaat het om vermestende en verzurende depositie. Met de huidige gegevens is het niet mogelijk een onderscheid te maken tussen vermestende en verzurende depositie, zie ook § 5.1. In de bepaling van de kritische depositiewaarden zijn zowel verzuring als vermesting verdisconteerd. Van Dobben & Van Hinsberg (2008) hebben een overzicht gemaakt van kritische depositiewaarden toegepast op de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Uit dit overzicht is per habitatype de gevoeligheidsklasse voor stikstof overgenomen. In onderstaande tabel zijn de verkorte namen voor de habitattypen gebruikt. De tabel geeft aan dat de habitattypen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden gevoelig of zeer gevoelig zijn voor stikstofdeposities.

Tabel 11

Gevoeligheid van de aangemelde habitattypen voor stikstofdepositie.

Gevoeligheidsklassen uit Van Dobben & Van Hinsberg 2008:

zg = zeer gevoelig

g = gevoelig

m/ng = minder tot niet gevoelig

Habitattype (verkorte naam)		Swalmdal	Leudal	Sarsven en De Banen	Groote Peel	Deurnsche Peel & Mariapeel	Maasduinen	Elmpter Schwalmburch	Tantelbruch mit ect.	Wälder und Heiden ect.	Gevoeligheidsklasse	Kritische depositiewaarde (mol/ha/ja)
H2310	Stuifzanden met struikhei						X			X	zg	1100
H2330	Zandverstuivingen						X			X	zg	740
H3110	Zeer zwak gebufferde vennen			X							zg	410
H3130	Zwakgebufferde vennen			X			X	X		X	zg	410
H3140	Kranswierwateren			X							zg	410
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden							X			g	2100
H3160	Zure vennen						X	X		X	zg	410
H3260	Beken en rivieren met waterplanten (<i>waterranonkels</i>)	X	X						X		m/ng	>2400
H4010	Vochtige heiden						X	X		X	zg	1300
H4030	Droge heiden				X	X		X		X	zg	1100
H5130	Jeneverbesstruwelen							X			g	2180
H6120	*Stroomdalgraslanden	X					X				zg	1250
H6230	Heischrale graslanden									X	zg	830
H7110 A	Actieve hoogvenen (<i>hoogveenlandschap</i>)					X					zg	400
H7110 B	* Actieve hoogvenen (<i>heideveentjes</i>) "Complementair"						X				zg	400
H7120	Herstellende hoogvenen				X	X					zg	400
H7140	Overgangs- en trilvenen							X		X	zg	700
H7150	Pioniersvegetatie met snavelbiezen						X	X			g	1600
H7210	Galigaanmoerassen									X	zg	1100
H9110	Veldbies-beukenbossen							X	X	X	g	1400
H9160 A	Eiken-haagbeukbossen (<i>hogere zandgronden</i>)		X								g	1400
H9190	Oude eikenbossen							X	X	X	zg	1100
H91D0	* Hoogveenbossen						X	X	X	X	g	1800
H91E0 C	*Vochtige alluviale bossen (<i>beekbegeleidende bossen</i>)	X	X				X		X		g	1860

HOOFDSTUK 5 Effectbepaling en – beoordeling

5.1 MOGELIJKE EFFECTEN

In paragraaf 2.3 zijn verschillende effecten van aanpassingen van veehouderijen besproken. Effecten van storende factoren zijn uitgesloten met uitzondering van verzuring en vermessing als gevolg van een veranderende stikstofdepositie. Verbindingen met stikstof slaan neer in de natuurgebieden en cumulatie van stikstof leidt tot verzuring en vermessing van ecosystemen. Iedere bijdrage (hoe klein ook) draagt bij aan deze cumulatie van stikstof.

Vermesting

In natuurgebieden wordt de plantengroei normaal gesproken beperkt door stikstof. Stikstof neemt in de gebieden toe, dit leidt tot vermessing. Dit heeft tot gevolg dat snelgroeiende stikstof minnende planten de concurrentiestrijd winnen van de zeldzame (gewenste) plantensoorten. Voorbeelden van dergelijke snelgroeiende planten zijn pijpenstrootje, grote brandnetel en braam.

Verzuring

De verandering in concurrentie ligt voor verzuring anders. Daar waar bij vermessing sommige soorten sneller van stikstof kunnen profiteren, gaat het bij verzuring om tolerantie voor verzuring. Sommige planten kunnen verzuring beter verdragen dan andere soorten. Onder verzuring wordt ook het verlies aan buffercapaciteit voor zuur gerekend. Dit is de capaciteit van de bodem om de toevoer van verzurende stoffen te neutraliseren. Zolang de bodem nog voldoende buffercapaciteit bezit, ondervinden planten en bomen geen hinder van verzuring (Planbureau voor de Leefomgeving, 2008).

Het veranderen van de vegetaties heeft mogelijk effect op voorkomende soorten, die afhankelijk zijn van de vegetatiesamenstelling. Dergelijke veranderingen leiden tot een kwaliteitsverlies of zelfs het verdwijnen van aanwezige habitattypen.

5.2 HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELING

Onderstaande tabellen geven de achtergronddepositie in de huidige situatie en de toekomst in de onderzochte Natura 2000-gebieden. Voor de Duitse Natura 2000-gebieden zijn geen gegevens over de achtergronddepositie beschikbaar. Daarom is voor deze Natura 2000-gebieden een aanname gedaan wat betreft de achtergronddepositie in 2010 (huidige situatie) en 2020 (autonome ontwikkeling). Voor de Duitse Natura 2000-gebieden zijn de achtergronddepositie aan de grens met Nederland aangehouden.

Onderstaande tabellen laat duidelijk zien dat in de meeste Natura 2000-gebieden voor het grootste deel van de habitattypen sprake is van een overbelaste situatie: de kritische depositiewaarde voor stikstofgevoelige habitattypen wordt overschreden met uitzondering van groen aangegeven getallen in de tabel. Wanneer de kritische depositiewaarde door de achtergronddepositie wordt overschreden, leidt iedere toename mogelijk tot een significant effect.

Tabel 12

Achtergronddeposities in de onderzochte Natura 2000-gebieden in 2010. Aangegeven is of de kritische depositiewaarde wordt overschreden voor het habitatype (rood = overschreden, oranje = mogelijk overschreden, groen = niet overschreden). Achtergronddeposities van het Planbureau voor de Leefomgeving. Gegevens over de achtergronddepositie van de Duitse Natura 2000-gebieden zijn niet bekend: bij benadering zijn de Nederlandse waarden aan de grens genomen.

	Swalmdal	Leudal	Sarsyen en De Banen	Groote Peel	Deurnsche Peel & Mariapeel	Maasduinen	Elmpter Schwalmburch	Tantelbruch mit ect.	Wälder und Heiden ect.
H2310						1560-3150			1380-2080
H2330						1560-3150			1380-2080
H3110			1650-3500						
H3130			1650-3500			1560-3150	1370-1950		1380-2080
H3140			1650-3500						
H3150							1370-1950		
H3160						1560-3150	1370-1950		1380-2080
H3260	1360-2130	1650-2340						1380-2080	
H4010						1560-3150	1370-1950		1380-2080
H4030				1630-2380	1560-3490		1370-1950		1380-2080
H5130							1370-1950		
H6120	1360-2130					1560-3150			
H6230									1380-2080
H7110A					1560-3490				
H7110B						1560-3150			
H7120				1630-2380	1560-3490				

	Swalmdal	Leudal	Sarsven en De Banen	Groote Peel	Deurnsche Peel & Mariapeel	Maasduinen	Elmpter Schwalmburch	Tantelbruch mit ect.	Wälder und Heiden ect.
H7140							1370-1950		1380-2080
H7150						1560-3150	1370-1950		
H7210									1380-2080
H9110							1370-1950	1380-2080	1380-2080
H9160A		1650-2340							
H9190							1370-1950	1380-2080	1380-2080
H91D0						1560-3150	1370-1950	1380-2080	1380-2080
H91EOC	1360-2130	1650-2340				1560-3150		1380-2080	

Tabel 13

Achtergronddeposities in de onderzochte Natura 2000-gebieden in 2020. Aangegeven is of de kritische depositiewaarde wordt overschreden voor het habitatype (rood = overschreden, oranje = mogelijk overschreden, groen = niet overschreden). Achtergronddeposities van het Planbureau voor de Leefomgeving. Gegevens over de achtergronddepositie van de Duitse Natura 2000-gebieden zijn niet bekend: bij benadering zijn de Nederlandse waarden aan de grens genomen.

	Swalmdal	Leudal	Sarsven en De Banen	Groote Peel	Deurnsche Peel & Mariapeel	Maasduinen	Elmpter Schwalmburch	Tantelbruch mit ect.	Wälder und Heiden ect.
H2310						1320-2840			1190-1840
H2330						1320-2840			1190-1840
H3110			1450-3180						
H3130			1450-3180			1320-2840	1190-1720		1190-1840
H3140			1450-3180						
H3150							1190-1720		
H3160						1320-2840	1190-1720		1190-1840
H3260	1180-1890	1140-2090						1190-1840	

	Swalmdal	Leudal	Sarsven en De Banen	Groote Peel	Deurnsche Peel & Mariapeel	Maasduinen	Elmpter Schwalbruch	Tantelbruch mit ect.	Wälder und Heiden ect.
H4010A						1320-2840	1190-1720		1190-1840
H4030				1420-2260	1340-3060		1190-1720		1190-1840
H5130							1190-1720		
H6120	1180-1890					1320-2840			
H6230									1190-1840
H7110A					1340-3060				
H7110B						1320-2840			
H7120				1420-2260	1340-3060				
H7140							1190-1720		1190-1840
H7150						1320-2840	1190-1720		
H7210									1190-1840
H9110							1190-1720	1190-1840	1190-1840
H9160A			1140-2090						
H9190							1190-1720	1190-1840	1190-1840
H91D0						1320-2840	1190-1720	1190-1840	1190-1840
H91E0C	1180-1890	1140-2090				1320-2840		1190-1840	

5.3

5.4

EFFECTEN VAN ALTERNATIEVEN/VARIANTEN/SCENARIO'S

Navolgende tabel geeft voor de huidige situaties/referentiesituaties en de verschillende alternatieven en varianten de stikstofdeposities.

Tabel 14

De stikstofdeposities voor de huidige situaties/referentiesituaties en alternatieven/varianten/scenario's op de verschillende Natura 2000-gebieden

Alternatief/variant/scenario	Totale depositie (mol N/ha/ja)		
	Minimaal	Maximaal	Gemiddelde
<i>Huidige situatie vergund (HS – vergund)</i>			
Swalmdal	13,9	76,5	29,2
Leudal	16,3	78,7	56,5
Sarsven en de Banen	8,9	54,5	21,5
Groote Peel	12,8	206,5	38,6
Deurnsche Peel & Mariapeel	12,7	468,8	52,8
Maasduinen	19,2	99,7	43,7
Elmpter Schwalmbruch	14,7	36,9	28,0
Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	20,5	34,4	24,5
Wälder und Heiden bei Brügggen-Bracht	21,9	58,0	43,4
<i>Huidige situatie vergund, correctie CBS (HS- vergund + CBS correctie)</i>			
Swalmdal	10,4	57,3	21,9
Leudal	12,2	59,0	42,4
Sarsven en de Banen	6,6	40,9	16,1
Groote Peel	9,6	154,9	28,9
Deurnsche Peel & Mariapeel	9,5	351,6	39,6
Maasduinen	14,4	74,7	32,8
Elmpter Schwalmbruch	11,0	27,7	21,0
Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	15,4	25,8	18,4
Wälder und Heiden bei Brügggen-Bracht	16,5	43,5	32,6
<i>Huidige situatie vergund + Besluit Huisvesting (HS-vergund + besluit huisvesting)</i>			
Swalmdal	10,1	55,9	21,3
Leudal	11,8	57,2	41,1
Sarsven en de Banen	6,3	39,0	15,4
Groote Peel	9,1	155,5	27,3
Deurnsche Peel & Mariapeel	8,9	330,1	37,1
Maasduinen	13,7	71,6	31,4
Elmpter Schwalmbruch	10,7	26,9	20,4
Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	14,9	25,0	17,7
Wälder und Heiden bei Brügggen-Bracht	16,0	42,1	31,6
<i>Huidige situatie vergund + CBS correctie + Besluit Huisvesting (HS-vergund + besluit huisvesting + CBS correctie)</i>			
Swalmdal	7,6	41,9	16,0
Leudal	8,9	42,9	30,8
Sarsven en de Banen	4,7	29,3	11,5

Alternatief/variant/scenario	Totale depositie (mol N/ha/ja)		
	Minimaal	Maximaal	Gemiddelde
Groote Peel	6,8	116,6	20,5
Deurnsche Peel & Mariapeel	6,7	247,6	27,8
Maasduinen	10,3	53,7	23,5
Elmpter Schwalmbruch	8,0	20,2	15,3
Tantelbruch met Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	11,1	18,8	13,3
Wälder und Heiden bei Brüggen-Bracht	12,0	31,6	23,7
<i>Voorkeursalternatief beperkte groei</i>			
Swalmdal	10,4	57,3	21,8
Leudal	12,4	60,1	43,2
Sarsven en de Banen	6,6	40,7	16,0
Groote Peel	9,4	163,8	28,5
Deurnsche Peel & Mariapeel	9,1	343,4	37,5
Maasduinen	13,7	71,5	31,3
Elmpter Schwalmbruch	11,0	27,4	20,8
Tantelbruch met Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	15,1	25,5	18,0
Wälder und Heiden bei Brüggen-Bracht	16,4	41,8	31,9
<i>Voorkeursalternatief meer groei</i>			
Swalmdal	11,4	62,7	23,9
Leudal	13,7	65,9	47,4
Sarsven en de Banen	7,3	45,0	17,7
Groote Peel	10,5	179,8	32,6
Deurnsche Peel & Mariapeel	10,2	393,0	41,8
Maasduinen	15,1	78,4	34,3
Elmpter Schwalmbruch	12,0	30,0	22,8
Tantelbruch met Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	16,5	27,9	19,7
Wälder und Heiden bei Brüggen-Bracht	17,9	45,5	34,8
<i>Alternatief sterke sturing</i>			
Swalmdal	10,4	57,0	21,8
Leudal	12,5	60,3	43,3
Sarsven en de Banen	6,5	40,4	15,9
Groote Peel	9,2	153,0	27,2
Deurnsche Peel & Mariapeel	9,1	362,0	37,8
Maasduinen	13,5	69,2	30,4
Elmpter Schwalmbruch	10,9	27,2	20,6
Tantelbruch met Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	14,9	25,2	17,8
Wälder und Heiden bei Brüggen-Bracht	16,3	40,8	31,4
<i>Scenario opvullen bouwblokken (iv)</i>			
Swalmdal	13,9	76,3	29,2

Alternatief/variant/scenario	Totale depositie (mol N/ha/ja)		
	Minimaal	Maximaal	Gemiddelde
Leudal	16,5	78,9	56,8
Sarsven en de Banen	8,9	54,5	21,6
Groote Peel	13,2	225,6	41,5
Deurnsche Peel & Mariapeel	12,8	530,0	52,8
Maasduinen	18,9	97,9	43,0
Elmpter Schwalmburch	14,7	36,7	27,8
Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	20,2	34,1	24,2
Wälder und Heiden bei Brüggen-Bracht	21,9	56,6	42,8
<i>Worst case scenario (IV)</i>			
Swalmdal	16,2	88,5	33,8
Leudal	19,4	92,6	66,7
Sarsven en de Banen	10,5	64,4	25,5
Groote Peel	15,3	249,5	47,2
Deurnsche Peel & Mariapeel	14,8	684,3	61,7
Maasduinen	22,1	115,3	50,3
Elmpter Schwalmburch	17,1	42,4	32,2
Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	23,4	39,4	28,0
Wälder und Heiden bei Brüggen-Bracht	25,3	64,4	49,1
<i>VKA nulgroei zonder nieuwvestiging</i>			
Swalmdal	9,7	54,0	20,6
Leudal	11,6	55,9	40,1
Sarsven en de Banen	6,2	38,3	15,1
Groote Peel	9,0	162,6	27,7
Deurnsche Peel & Mariapeel	8,8	336,3	36,2
Maasduinen	22,1	115,3	50,3
Elmpter Schwalmburch	10,4	26,0	19,7
Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	14,3	24,2	17,1
Wälder und Heiden bei Brüggen-Bracht	15,5	40,2	30,4
<i>VKA nulgroei IV/MRV</i>			
Swalmdal	9,7	54,0	20,6
Leudal	11,6	55,9	40,1
Sarsven en de Banen	6,2	38,4	15,1
Groote Peel	9,0	167,0	27,8
Deurnsche Peel & Mariapeel	8,8	336,4	36,2
Maasduinen	13,2	68,5	30,0
Elmpter Schwalmburch	10,4	26,0	19,7
Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	14,3	24,2	17,1
Wälder und Heiden bei Brüggen-Bracht	15,5	40,2	30,4

Alternatief/variant/scenario	Totale depositie (mol N/ha/ja)		
	Minimaal	Maximaal	Gemiddelde
<i>Worst-case IV/MRV</i>			
Swalmdal	16,8	91,6	35,1
Leudal	19,9	94,9	68,5
Sarsven en de Banen	10,9	66,5	26,3
Groote Peel	16,0	287,9	50,6
Deurnsche Peel & Mariapeel	15,4	697,3	64,4
Maasduinen	13,2	68,5	30,0
Elmpter Schwalmbruch	17,7	44,0	33,4
Tantelbruch met Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	24,3	40,9	29,0
Wälder und Heiden bei Brüggen-Bracht	26,3	67,4	51,2
<i>Worst-case Verordening</i>			
Swalmdal	10,3	56,0	21,6
Leudal	12,0	57,3	41,4
Sarsven en de Banen	6,5	39,3	15,6
Groote Peel	9,4	192,1	28,7
Deurnsche Peel & Mariapeel	9,2	404,9	38,4
Maasduinen	22,8	118,9	52,0
Elmpter Schwalmbruch	10,8	27,1	20,5
Tantelbruch met Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	14,9	25,1	17,8
Wälder und Heiden bei Brüggen-Bracht	16,2	41,7	31,5

5.4.1

VERANDERING STIKSTOFDEPOSITIE BINNEN NATURA 2000

Onderstaande tabel geeft de veranderde stikstofdeposities van de verschillende alternatieven, varianten en scenario's voor de onderzochte Natura 2000-gebieden ten opzichte van de HS- vergund + CBS correctie.

Tabel 15

Verandering van de stikstofdepositie (mol N/ha/jr) van de alternatieven/varianten/scenario's vergeleken met de HS- vergund + CBS correctie voor de onderzochte Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebied	VKA beperkte groei	VKA meer groei	Sterke sturing	Opvullen bouwblokken	Worst case (IV)	VKA nulgroei zonder nieuwvestiging	VKA nulgroei IV/MRV	Worst-case IV/MRV	Worst-case Verordening
Swalmdal	-0,1	+2,0	-0,1	+7,3	+11,9	-1,3	-1,3	+13,2	-0,3
Leudal	+0,8	+5,0	+0,9	+14,4	+24,3	-2,3	-2,3	+26,0	-1,0
Sarsven en de Banen	-0,1	+1,6	-0,2	+5,5	+9,4	-1,0	-1,0	+10,2	-0,5
Groote Peel	-0,4	+3,7	-1,7	+12,6	+18,3	-1,2	-1,1	+21,7	-0,2
Deurnsche Peel & Mariapeel	-2,1	+2,2	-1,8	+13,2	+22,1	-3,4	-3,4	+24,8	-1,2

Natura 2000-gebied	VKA beperkte groei	VKA meer groei	Sterke sturing	Opvullen bouwblokken	Worst case (IV)	VKA nulgroei zonder nieuwvestiging	VKA nulgroei IV/MRV	Worst-case IV/MRV	Worst-case Verordening
Maasduinen	-1,5	+1,5	-2,4	+10,2	+17,5	-2,8	-2,8	+19,2	-0,8
Elmpter Schwalmburch	-0,2	+1,8	-0,4	+6,8	+11,2	-1,3	-1,3	+12,4	-0,5
Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	-0,4	+1,3	-0,6	+6,1	+9,6	-1,3	-1,3	+10,6	-0,6
Wälder und Heiden bei Brüggel-Bracht	-0,7	+2,2	-1,2	+9,8	+17,5	-2,2	-2,2	+18,6	-1,1

Uit de tabel volgen de volgende zaken:

- Als gevolg van alle planalternatieven en scenario's zijn stijgingen en dalingen van de stikstofdepositie voorzien voor de omringende Natura 2000-gebieden.
- De (plan) alternatieven VKA beperkte groei en Sterke Sturing laten voor de meeste Natura2000-gebieden een daling zijn. Er is bij deze alternatieven alleen sprake van een toename van de depositie in het Natura2000-gebied Leudal. Dit leidt tot mogelijke effecten op Stroomdalgraslanden [H6120] en Vochtige alluviale bossen [H91E0C].
- Het alternatief VKA meer groei, Het alternatief "opvullen bouwblokken" en het worst-case scenario IV (uit de MER voor de structuurvisie) en het worst case scenario's IV/MRV (uit de aanvulling van het MER voor het bestemmingsplan) laten een toename op alle Natura2000-gebieden zien.
- De alternatieven "VKA nulgroei zonder nieuwvestiging" en "Worst-case verordening" laten een afname op alle Natura2000-gebieden zien.
- Omdat voor alle gebieden sprake is van een overbelaste situatie, is voor geen van de alternatieven/varianten/scenario's die kunnen leiden tot een toename van de stikstofdepositie, sprake van dat significante effecten bij voorbaat kunnen worden uitgesloten. Dat geldt vooral voor de scenario's waarbij de planologische ruimte in sterkere mate wordt benut voor groei van de intensieve veehouderij en andere veehouderijen, uitgaande van de "standaard" eisen uit het Besluit Huisvesting.
- Wanneer er gebruikt wordt gemaakt van technieken die de emissies verder beperken (worst-case verordening) of een aantal ontwikkelingen niet (via het bestemmingsplan) mogelijk worden gemaakt en der sprake is van groei en krimp van bedrijven die in balans is met elkaar (VKA nulgroei zonder nieuwvestiging) hoeft er per saldo geen sprake te zijn van een toename van de stikstofbelasting
- Wanneer Tabel 15 met Tabel 12 en Tabel 13 wordt vergeleken, zijn twee zaken te concluderen:
 - Vergeleken met de achtergronddeposities is de toename van de stikstofdepositie gering.
 - De verbetering die in de toekomst voorzien is, komt niet in gevaar als gevolg van de stikstoftoename, voor geen van de alternatieven/varianten/scenario's. De toekomstige verbetering is alleen wel minder groot wanneer de stikstofdepositie toeneemt.

- Voor de verschillende varianten:
 - Het voorkeursalternatief beperkte groei leidt tot een afname op de meeste gebieden. Alleen voor het Leudal is een toename voorzien.
 - Voorkeursalternatief meer groei leidt voor alle Natura 2000-gebieden tot een toename van de stikstofdeposities.
 - Alternatief sterke sturing leidt tot een afname van stikstofdepositie met uitzondering van het Natura 2000-gebied Leudal. Hoewel deze toename groter is dan voor het voorkeursalternatief beperkte groei, is de daling voor Groote Peel en Maasduinen aanzienlijk meer dan voor het voorkeursalternatief beperkte groei.
 - Het scenario opvullen bouwblokken leidt voor alle Natura 2000-gebieden tot een toename van de stikstofdeposities en daarmee mogelijk tot significante effecten.
 - Het Worst case scenario situatie leidt voor alle Natura 2000-gebieden tot een toename van de stikstofdeposities en daarmee mogelijk tot significante effecten.
 - VKA nulgroei zonder nieuwvestiging leidt voor alle omliggende Natura 2000-gebieden tot een daling van de stikstofdepositie.
 - VKA nulgroei IV/MRV leidt tot een vergelijkbare daling van de stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden als VKA nulgroei zonder nieuwvestiging.
 - Worst case IV/MRV leidt voor alle omliggende Natura 2000-gebieden tot een stijging van de stikstofdepositie. Van alle berekende scenario's is de stijging voor dit scenario het grootst.
 - Worst-case Verordening leidt tot een lichte stijging van de stikstofdepositie voor alle omliggende Natura 2000-gebieden.

5.4.2

DETAILLERING EFFECTBESCHRIJVING

Wanneer de kritische depositiewaarden van habitattypen worden overschreden, leidt iedere toename mogelijk tot een significant effect. Deze aanname gaat echter uit dat de stikstofproblematiek de beperkende factor is in de betrokken Natura 2000-gebieden. Dit is mogelijk niet het geval. De volgende paragrafen gaan in op de problematiek in de betrokken Natura 2000-gebieden en de relevante habitattypen.

Toenames zijn gering

In veel gevallen is de toename van depositie gering vergeleken met de achtergronddepositie. Relatief gezien is de hoogste toename 2,2 % van de achtergronddepositie (voor Leudal maximaal een toename van 26,0 mol N/ha/ja bij een achtergronddepositie van minimaal 1140 mol N/ha/ja in 2020). Voor de overige toenames liggen de percentages lager. De jaarlijkse fluctuaties van stikstofdepositie is tientallen mol N/ha/ja. De toename van depositie valt in de meeste gevallen binnen de jaarlijkse fluctuaties van stikstofdepositie.

In veel gevallen is de toename van depositie (in het bijzonder wanneer deze onder de 1 mol N/ha/ja liggen) te laag om proefondervindelijk in het veld te kunnen meten. Hoewel stikstof cumuleert en bijdraagt aan het probleem, is het de vraag of de effecten werkelijk merkbaar zijn, in het bijzonder wanneer andere problematiek speelt.

Problematiek in de Natura 2000-gebieden

Ten aanzien van de onderzochte Natura 2000-gebieden spelen verschillende factoren een rol bij de instandhouding van de aanwezige waarden. Hierbij gaat het om allerlei factoren die naast stikstofdepositie een rol spelen in de ontwikkeling van de aanwezige natuurwaarden.

Voor de Nederlandse Natura 2000-gebieden is hier onderzoek naar gedaan. Dergelijke onderzoeken voor de betrokken Duitse Natura 2000-gebieden zijn niet bekend:

- Voor de ontwikkeling van de gewenste natuurwaarden in het Swalmdal zijn vooral maatregelen in de hydrologische situatie van belang. Hierbij gaat het niet alleen om binnen het gebied zelf, maar ook buiten het gebied. Verder is het belangrijk dat de kwaliteit van het Maaswater verbeterd. Aangegeven is dat de prioriteit ligt bij het stoppen van bemesting met een verschrallend (overgangs)beheer van maaien en afvoeren voor de ontwikkeling van stroomdalgraslanden (Kiwa Water Research/EGG-consult, 2007e).
- In het Leudal spelen vooral hydrologische factoren een rol bij de ontwikkeling van natuurwaarden. Om de waarden te verbeteren zijn maatregelen nodig wat betreft de waterhuishouding buiten het gebied en grondwateronttrekking. Vooral het verminderen van de piekafvoeren is van belang. Verder is aangegeven dat toch ook de nutriëntenbelasting in het gebied af moet gaan nemen, voor de ontwikkeling van de gewenste habitattypen (Kiwa Water Research/EGG-consult, 2007d).
- Voor de Sarsven en de Banen is een tweedeling zichtbaar. De habitattypen hebben zich ontwikkeld in de Banen, maar niet in het Sarsven. Toevoer van eutroof water lijkt de boosdoener. Onderzoek is echter vereist voordat toevoer wordt gestopt, omdat stoppen van toevoer naar het Sarsven mogelijk ook leidt tot de stop van de aanvoer van basenrijk water naar de Banen. (Kiwa Water Research/EGG-consult, 2007c).
- Voor het herstel van het veen zijn in de Grootte Peel vooral maatregelen nodig ten aanzien van de hydrologische situatie. Hierbij gaat het niet alleen om maatregelen in het gebied zelf, maar ook in de omliggende gebieden (Kiwa Water Research/EGG-consult, 2007b).
- In de Deurnsche & Mariapeel speelt vooral de hydrologische situatie een belangrijke rol. Verbetering van de hydrologische situatie heeft geleid tot aanzienlijk herstel van het aanwezige veen (Kiwa Water Research/EGG-consult, 2007a).
- In het Natura 2000-gebied Maasduinen spelen verschillende problemen maar de grootste zijn de waterhuishouding en vermessing. Hierbij heeft het stoppen van bemesting in en rond natte deelgebieden een hoge prioriteit, om vermessing van aanliggende delen tegen te gaan (Kiwa Water Research/EGG-consult, 2007f).

Problematiek met de betrokken habitattypen

Hieronder wordt ingegaan op de habitattypen waarvoor een overschrijding van de achtergronddepositie is voorzien. Welke problemen spelen bij ontwikkeling en wat is de rol van stikstofdepositie. De onderzoeken die zijn gedaan naar de habitattypen gelden voor Nederland, maar in sommige gevallen is de problematiek ook door te trekken naar de gebieden in Duitsland:

- Stuiwzanden (habitattypen H2310, H2330) zijn een dynamisch systeem dat zich door overstuiving van begroeide delen en begroeiing van overstoven delen ontwikkelt. Het aanplanten van bossen heeft ervoor gezorgd dat de stuiwzanden vast kwamen te liggen. Dit proces, in combinatie met een versnelde successie van vegetatie door een verhoogde stikstofdepositie, heeft ervoor gezorgd dat verstuiving verder afnam. Overstuiving van bestaande vegetaties vond daardoor ook niet meer plaats, waardoor het areaal stuiwzanden snel is afgenomen. Onder de huidige achtergronddepositie zijn ingrepen nodig voor een duurzaam behoud van stuiwzanden (Ministerie van LNV, 2008b; 2008c).
- De vennen in het Natura 2000-gebied behoren tot verschillende habitattypen. Het gaat om zeer zwak gebufferde vennen [H3110], zwak gebufferde vennen [H3130] en zure vennen [H3160]. Voor gebufferde vennen leidt depositie niet alleen tot vermessing en verzuring maar ook tot het vrijkomen van andere stoffen door het oplossen van

aanwezige buffers. Juist deze beperking van stoffen zorgt de bijzondere soortensamenstelling en de hoge kwaliteit. Voor deze vennen is de (beperkte) aanvoer van buffers noodzakelijk. Essentieel is het hydrologisch systeem, omdat de aanvoer van buffers de beperkende factor vormt, deze compenseert ook voor een geringe depositie (Ministerie van LNV, 2008d; 2009c; 2009e). Voor de zure vennen blijft depositie een zorg, hoewel de randvoorwaarden op de meeste plaatsen wordt voldaan (Ministerie van LNV, 2009e).

- Kranswierwateren [H3140] zijn begroeiingen in matig voedselrijke, doorgaans basenrijke, wateren. Het habitattype is (vooral op de hoge zandgronden) gevoelig voor vermessing als gevolg van inlaat van voedselrijk water (of stikstofdepositie). Daar waar hydrologische omstandigheden niet optimaal zijn, is regelmatige opschoning gunstig voor de instandhouding van het habitattype (Ministerie van LNV, 2009d).
- Habitattypen van heide ([H4010A] en [H4030]) zijn afhankelijk van actief menselijk beheer voor het voortbestaan (Janssen & Schaminée, 2003). De lage kwaliteit van heide is niet alleen het gevolg van verzuring en vermessing, maar ook inadequaat beheer. Ondanks een verbetering van de luchtkwaliteit en het (kleinschalige) plagbeheer leiden vergrassing, verbossing en te grootschalige verbossing tot een slechte staat van instandhouding. Dit is voornamelijk het gevolg van te eenvormig en ontoereikend beheer (Ministerie van LNV, 2008e). Beheer speelt ook een belangrijke rol voor vochtige heide, naast de hydrologische situatie, vooral voor schommelingen is dit habitattype bijzonder gevoelig (Janssen & Schaminée, 2003). Voor beide soorten betekent dit dat actief beheer een belangrijke rol speelt in het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. In het bijzonder kleinschalig plagbeheer heeft een positieve invloed. Plaggen leidt tot een verschraling van de situatie en leidt tot een afname van stikstof die vele malen groter is dan de verwachte toename per jaar. Voor vochtige heide is verdroging ook een belangrijke factor die moet worden tegengegaan voor een goede staat van instandhouding (Ministerie van LNV, 2009f).
- Het gebrek aan kieming lijkt de grootste beperkende factor te zijn voor de ontwikkeling van jeneverbesstruwelen [H5130]. Stikstofdepositie speelt hier een rol bij, omdat dit bijvoorbeeld vergrassing stimuleert. Maar verder spelen ook andere factoren een rol. Bijvoorbeeld het gebrek aan actieve stuifzanden, wat een gunstig effect lijkt te hebben op de kieming. Verder is de afwezigheid van konijnen belangrijk, maar de aanwezigheid van voldoende vee en wild zorgt voor gunstige “trappeldruk” en is dus positief. Verder speelt de basenverhouding in de bodem een belangrijke rol. Ten slotte lijkt plaggen een gunstig effect te hebben en brand ook, hoewel bij deze laatste de oudere struiken beschadigd raken (Ministerie van LNV, 2008f). Kortom: er zijn voldoende factoren naast stikstofdepositie aan te wijzen die het habitattypen beïnvloeden.
- Stroomdalgraslanden [H6120] zijn soortenrijke graslanden onder tamelijk voedselarme maar kalkhoudende omstandigheden. Belangrijke processen voor dit habitattype hangen samen met rivierdynamiek. Hierbij gaat het in bijzonder om de buffering (van de wortelzone) van de aanwezige vegetatie. Hoewel het habitattype gevoelig is voor de depositie van stikstof, zijn afzettingen door rivier en wind en toepassen van juist beheer belangrijker in behoud en vorming van het habitattype (Ministerie van LNV, 2008g).
- Heischrale graslanden [H6230] hebben te leiden onder atmosferische depositie. De buffercapaciteit moet voldoende zijn om dit te kunnen compenseren. Naast voldoende aanvoer van buffers is ook de hydrologische situatie belangrijk en is verdroging naast verzuring een factor die bijdraagt aan de achteruitgang van het habitattype. Verder vormt de kortlevende zaadbank en de beperkte dispersiecapaciteit (beperkt door gering aantal bronpopulaties en de grote afstand tussen deze populaties) een rol bij de beperkte ontwikkeling van het habitattype (Ministerie van LNV, 2008h).

- Voor hoogvenen en bijbehorende bossen (habitattypen [H7110], [H7120] en [H91D0]) is de hydrologie van het systeem leidend voor het ontstaan en het behoud (Ministerie van LNV, 2008i; 2008m; 2009g). Dit habitatype is zeer gevoelig voor verhoogde depositie voor stikstof, omdat in een goed functionerend hoogveensysteem stikstof de beperkende factor voor plantengroei vormt (Ministerie van LNV, 2008i). Verhoogde stikstofdepositie versterkt de negatieve effecten van een verstoorde waterhuishouding. In hoogveen met onvervuilde neerslag is stikstof beperkend voor de groei van vaatplanten, doordat de veenmossen het grootste deel van de stikstofdepositie opnemen en in de waterverzadigde veenmoslaag ook omzetting in stikstofgas optreedt, waardoor nauwelijks anorganisch stikstof doordringt in de wortelzone van vaatplanten. Bij een hogere stikstofdepositie kunnen de veenmossen niet meer alle stikstof opnemen en treedt doorslag naar de wortelzone van vaatplanten op. Pijpenstrootje en berken kunnen dan het hoogveen overwoekeren. Doordat deze vaatplanten bij lagere grondwaterstanden nog steeds verdampen, kan de waterstand dieper wegzakken en verliest het veenpakket (een deel van) zijn hydrologische werking. Daarnaast kan door dominantie van pijpenstrootje of berken de groeiomstandigheden voor veenmossen ernstig verslechteren (beschaduwning, verdroging), waardoor de sponswerking van de veenmoslaag afneemt. De achtergrond stikstofdepositie in Nederland is echter zo hoog, dat ook bij een natuurlijke, onverstoorde waterhuishouding, beheermaatregelen nodig zijn voor behoud van hoogveen. Aan de gewenste hydrologische omstandigheden kan slechts lokaal met veel kunst en vliegwerk, door het dempen van sloten en bouwen van dammen, worden voldaan. De depositie van stikstof is weliswaar de afgelopen decennia gedaald, maar nog steeds wordt de kritische depositiewaarde overschreden. In hoogveengebieden geldt dat de betrokken habitattypen stikstofgevoelig zijn, maar dat herstel van de waterhuishouding veruit prioriteit heeft om kwaliteitsverbetering en uitbreiding te realiseren. Ook bij de hoge huidige achtergronddepositie is voortdurend beheer nodig om de effecten van verdroging en vermesting door stikstof teniet te doen. Met andere woorden: extra stikstofdepositie draagt vooral in verdroogde systemen bij aan de slechte staat van instandhouding.

Voor overgangs- en trilvenen [H7140] is de situatie vergelijkbaar, waarbij een stabiele hoge grondwaterstand belangrijk is voor de ontwikkeling. Hoewel stikstofdepositie een belangrijke rol speelt, zijn zaken als de aanvoer van basenrijk en ijzerrijk grond- of oppervlaktewater, het uitblijven van eutrofiëring door meststoffen en maaibeheer om verbossing tegen te gaan, ook belangrijk voor de ontwikkeling (Ministerie van LNV, 2009h).
- Pioniersvegetaties met snavelbiezen [H7150] zijn pioniergemeenschappen op kale zandgrond in natte heiden. De vegetatie is gebonden aan een constante waterstand dicht aan het maaiveld. Het habitatype is gevoelig voor stikstofdepositie, wat de successie naar natte heiden en pijpenstrootjerijke vegetaties versnelt. Plaggen zet deze ontwikkeling terug en het is ook juist het uitblijven van dergelijk beheer waardoor het habitatype niet veel voorkomt. Ook verdroging is een factor die een negatief effect heeft op het habitatype (Ministerie van LNV, 2009i).
- Galigaanmoerassen [H7210] zijn gevoelig voor de depositie van stikstof. Over de precieze achteruitgang in Nederland is echter weinig informatie beschikbaar. Bovendien is het ook niet duidelijk welke factoren de nieuwvestiging van galigaan belemmeren (Ministerie van LNV, 2008j). Mogelijk spelen naast stikstofdepositie ook andere factoren een rol.

- In Nederland komt slechts op één plek veldbies-beukenbos (H9110) voor. Op basis van de informatie is het moeilijk om algemene uitspraken over het habitattype te doen. Hoewel gevoelig voor de depositie van stikstof, lijkt vooral de omstandigheden op de standplaats belangrijk te zijn. Het gaat hierbij om de bodem (vuursteeneluvium, voedselarm en zuur) en klimaat (koel en vochtig) (Ministerie van LNV, 2008k).
- Eiken-haagbeukbossen [H9160] zijn vaak gebonden mineraalrijke gronden (leem of oude klei) en belangrijk is de capillaire opstijging van basenrijk grondwater voor de buffering. De zuurgraad is belangrijk (en stikstofdepositie kan hier een bijdrage aan leveren), maar deze is ook sterk afhankelijk van de aanwezige boomsoorten (Ministerie van LNV, 2009j).
- Oude eikenbossen (habitattype H9190) zijn oude bossen op leemarme zandbodems. Stikstofdepositie heeft een belangrijke rol in achteruitgang van dit habitattype. Samen met de vegetatiesuccessie en uitblijven van bosbeheer is de structuur van het relatief open bos, dicht geworden en is een grasmat ontstaan. Achteruitgang van stikstofdepositie is al tientallen jaren gaande, belangrijk is het terugbrengen van actief bosbeheer, omdat spontane herontwikkeling niet meer is voorzien. Ook liggen mogelijkheden voor herontwikkelingen in het grote oppervlakte aangeplante naaldbos (Ministerie van LNV, 2008l). Gezien de dalende trend van de stikstofdepositie, lijkt het uitblijven van actief beheer de beperkende factor, omdat een spontane herontwikkeling van kwalificerende waarden niet voorzien is.
- Vochtige alluviale bossen [H91E0] van het beekbegeleidende soorten zijn in kwaliteit achteruitgegaan. Hoewel het type gevoelig is voor depositie van stikstof, is de achteruitgang hoofdzakelijk het gevolg van veranderingen in de hydrologie. In het bijzonder verdroging door het rechtekken en verdiepen van beken heeft een effect gehad. Ook vermesting uit de omgeving en bosbouw zijn factoren die een negatief effect hebben op dit habitattype (Ministerie van LNV, 2008n).

Met andere woorden: voor de habitattypen waarvoor significante effecten als gevolg van de stikstofdepositie niet zijn uitgesloten, spelen naast stikstofdepositie nog veel andere factoren een rol in de achteruitgang en ontwikkeling van habitattypen.

5.5

CUMULATIEVE EFFECTEN

In een Passende Beoordeling is het nodig om een beschouwing te geven van de cumulatie van effecten. Immers als een project op zichzelf slechts geringe effecten heeft, kan het effect aanzienlijk zijn in combinatie met een aantal andere projecten met geringe effecten.

In dit geval gaat het om cumulatie van effecten als gevolg van stikstofdeposities.

Een belangrijke ontwikkeling in de regio is het ontwikkelen van het gebied Klavertje 4. Voor deze ontwikkelingen zijn reeds plannen vastgesteld en m.e.r.-procedures afgerond (o.a. een aanvulling van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg). Daarnaast is er een intergemeentelijke structuurvisie in procedure gebracht en is in dat kader een MER en Passende Beoordeling opgesteld. Deze ligt (april 2012) ter toetsing voor bij de commissie m.e.r. In het MER en de Passende Beoordeling is geconstateerd dat de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 niet leidt tot een toename van de stikstofbelasting ten opzichte van de huidige situatie. Wel kan er sprake zijn van een verminderde afname ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Die verminderde afname is beperkt en gerelateerd aan de (mogelijke) nieuwvestiging van industriële bedrijven in enkele bedrijventerreinen (werklocaties of klavers genoemd) in het Klavertje 4 gebied.

Om dergelijke effecten uit te sluiten is in het ontwerp bestemmingsplan voor het bedrijventerrein Trade Port Noord (enkele klavers) vestiging van bedrijven met relevante emissies van stikstof uitgesloten.

Daarnaast zijn een aantal andere ontwikkelingen voorzien. Het samennemen (actualiseren en integreren) van bestemmingsplannen, aanpassen van regels, bouw van woningen en reconstructie van bestaande wegen (mits geen toename van verkeer is voorzien) leiden niet tot veranderende stikstofdeposities. Dit geldt echter niet voor de volgende ontwikkelingen (website gemeente Peel en Maas):

- Uitbreiding van de champignonkwekerij in Kessel. Hiervoor is een quick scan flora en fauna gedaan. Effecten zijn uitgesloten, maar het blijkt uit het stuk niet of er sprake is van een toename van uitstoot als gevolg van de uitbreiding.
- Vestiging plantenkwekerij in Helden, niet bekend wat de exacte uitvoering behelst, maar indien een kassencomplex is voorzien leidt dit mogelijk tot meer uitstoot.
- Vestiging van een paardenhouderij in Maasbree leidt mogelijk tot een gering toename van uitstoot.
- Vestiging van een vleeskalverhouderij aan de Vissersweg in Meijel leidt tot een toename van depositie van stikstof
- Realisatie van luchtvaartterrein (Traffic Port) in Maasbree. Dit leidt mogelijk tot verhoogde uitstoot.
- Vestiging van een nieuw agrarisch bedrijf aan de Sevenumse Dijk in Maasbree. Het nieuwe bedrijf leidt mogelijk tot een toename van depositie.
- Uitbreiding bestaand bedrijventerrein "De Wielen" in Meijel. Afhankelijk van de aard van de bedrijven is het mogelijk dat de depositie van stikstof toeneemt.

Gezien de voorziene ontwikkelingen in de gemeente Peel en Maas, is cumulatie van negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie niet uit te sluiten. In nadere toetsingen dient hier aandacht aan te worden besteed. Indien maatregelen genomen worden (effect- of brongericht) zijn effecten mogelijk uit te sluiten.

5.6

SYNTHESE

Enkele scenario's voorzien in een toename van depositie van stikstof in overbelaste systemen. Significante effecten zijn niet bij voorbaat uitgesloten, hoewel het ene alternatief/variant/scenario meer belastend is dan het andere. Verder zijn scenario's voorzien die leiden tot een afname voor alle Natura 2000-gebieden.

In relatie tot de aanvullende informatie die door de Commissie is gevraagd, zijn uit deze resultaten en de informatie zoals die is opgenomen in de MER voor de Structuurvisie de volgende conclusies af te leiden:

- De mogelijke groei van veehouderijen, anders dan de intensieve veehouderij, kan (indien niet getoetst zou worden aan de Natuurbeschermingswet) leiden tot een toename van de stikstofbelasting op de Natura2000-gebieden gelegen in de omgeving van de gemeente Peel en Maas.
- De invloed van de intensieve veehouderij op de stikstofdepositie op de Natura2000-gebieden en overige natuurgebieden in en rondom de gemeente Peel en Maas is aanzienlijk groter dan die van de melkrundveebedrijven.

- Uitgaande van de worst-case alternatieven (worst case intensieve veehouderij inclusief nieuwvestigingen uit het MER voor de Structuurvisie en de worst case intensieve veehouderij en melkrundvee uit de aanvulling van het MER) en stallen die voldoen aan de maximale emissiewaarden uit het Besluit Huisvesting, zou er sprake zijn van een aanzienlijke toename van de stikstofbelasting en negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura2000-gebieden. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Het benutten van de planologische mogelijkheden die direct en indirect geboden worden in het voorontwerp bestemmingsplan, is dus niet mogelijk bij een dergelijke “ontwikkeling”.
- Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van extra emissie reducerende staltechnieken, zoals die vereist zijn voor nieuwe stallen uit de Verordening Stikstof, is er ook bij de aangevulde worstcase situatie sprake van een stikstofbelasting op Natura2000-gebieden die onder het gehanteerde referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie) ligt. Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande technieken, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.
- Een ontwikkeling waarbij er geen sprake is van de inzet van dergelijke extra technieken, maar er wel sprake van een ruimtelijke herverdeling (groei en krimp) is in principe mogelijk ook bij inzet van de “standaard” emissiearme technieken op basis van het Besluit Huisvesting.
- Voor een groei van de veehouderij is de inzet van die technieken een vereiste omdat er anders negatieve gevolgen voor Natura2000 gebieden kunnen optreden. Voor grotere veehouderijen zijn er op basis van de IPPC-richtlijn al extra eisen ten aanzien van emissiereductie. Dat geldt ook voor nieuwe stallen op basis van het beleid van de provincie Limburg (aankondiging verordening).
- Praktisch gezien is de inzet van dergelijke technieken ook voor de overige veehouderijen nodig, om voldoende milieuruimte voor ontwikkeling te kunnen creëren.
- Theoretisch is een vermindering tot 25% mogelijk, maar gezien de mogelijke groei van veehouderijen, emissies van bestaande stallen, beperkingen ten aanzien van de gebruiksmogelijkheden of betaalbaarheid van emissie reducerende technieken, zal de te behalen milieuwinst kleiner zijn, bijvoorbeeld een reductie van 25 tot 40% van de bestaande vergunde emissie.

Daarnaast spelen in de betrokken Natura 2000-gebieden nog verschillende andere zaken een rol bij de ontwikkeling van kwalificerende natuurwaarden. Door het nemen van bron- of effectgerichte maatregelen is het mogelijk om de uitstoot of effecten van stikstofdepositie te beperken in overbelaste systemen. Bij brongerichte maatregelen moet gedacht worden aan implementatie van nieuwe technieken of verandering van de systemen (bijvoorbeeld toepassen van extra emissie reducerende technieken) waardoor de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied niet toeneemt. Bij effectgerichte maatregelen kan gedacht worden aan bijvoorbeeld plaggen. Het plaggen van de gevoelige delen leidt tot een afname van stikstof in het systeem die vele malen groter is dan de verhoogde depositie. Maar er kan ook worden geacht aan maatregelen die bijvoorbeeld de hydrologie verbeteren of de bemesting in de omgeving doen afnemen.

Deze maatregelen houden geen direct verband met stikstofdepositie, maar verbeteren de situatie mogelijk dusdanig, dat van negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie geen sprake meer is.

Dergelijke maatregelen komen aan bod in een Passende Beoordeling waarin de ADC-toets verder is uitgewerkt. Het is belangrijk om te realiseren dat hoe kleiner de toename van depositie is, hoe geringer de vereiste inspanning ter voorkomen van effecten zal zijn. In het kader van Natura 2000 heeft het daarom de voorkeur te kiezen voor de variant waarin de uitstoot van stikstof zoveel mogelijk beperkt wordt.

Verder dient in een Passende beoordeling meer gedetailleerd aandacht te worden besteed aan de toename van depositie op stikstofgevoelige habitattypen en problematiek van de habitattypen in de Natura 2000-gebieden waar een toename is voorzien.

HOOFDSTUK

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1

CONCLUSIES

- De aanpassingen als gevolg van het vaststellen van de structuurvisie en het bestemmingsplan buitengebied voor de gemeente Peel en Maas leiden mogelijk tot veranderingen van de stikstofdepositie. Cumulatie van stikstof in de bodem leidt tot vermessing en verzuring. Uiteindelijk heeft dit mogelijk gevolgen voor stikstofgevoelige habitattypen. Wanneer de kritische depositiewaarden van kwalificerende habitattypen overschreden worden, zijn significante effecten niet zonder meer uit te sluiten. Dit geldt voor zowel Natura 2000-gebieden in Nederland als in Duitsland.
- In de huidige situatie leidt de achtergronddepositie voor alle omliggende Natura 2000-gebieden tot een overschrijding van de kritische stikstofdepositie van verschillende stikstofgevoelige habitattypen. Ook in de toekomst (2020) is nog steeds een overschrijding van de kritische depositiewaarden voorzien voor deze stikstofgevoelig habitattypen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de te verwachten verschillen in stikstofdepositie voor de verschillende alternatieven/varianten/scenario's in de onderzochte Natura 2000-gebieden.

Tabel 16

Depositieverschillen (mol N/ha/jr) van de alternatieven/varianten/scenario's vergeleken met de HS- vergund + CBS correctie .

Natura 2000-gebied	VKA beperkte groei	VKA meer groei	Sterke sturing	Opvullen bouwblokken	Worst case	VKA nulgroei zonder nieuwvestiging	VKA nulgroei IV/MRV	Worst-case IV/MRV	Worst-case Verordening
Swalmdal	-0,1	+2,0	-0,1	+7,3	+11,9	-1,3	-1,3	+13,2	-0,3
Leudal	+0,8	+5,0	+0,9	+14,4	+24,3	-2,3	-2,3	+26,0	-1,0
Sarsven en de Banen	-0,1	+1,6	-0,2	+5,5	+9,4	-1,0	-1,0	+10,2	-0,5
Groote Peel	-0,4	+3,7	-1,7	+12,6	+18,3	-1,2	-1,1	+21,7	-0,2
Deurnsche Peel & Mariapeel	-2,1	+2,2	-1,8	+13,2	+22,1	-3,4	-3,4	+24,8	-1,2
Maasduinen	-1,5	+1,5	-2,4	+10,2	+17,5	-2,8	-2,8	+19,2	-0,8
Elmpter Schwalmbruch	-0,2	+1,8	-0,4	+6,8	+11,2	-1,3	-1,3	+12,4	-0,5

Natura 2000-gebied	VKA beperkte groei	VKA meer groei	Sterke sturing	Opvullen bouwblokken	Worst case	VKA nulgroei zonder nieuwvestiging	VKA nulgroei IV/MRV	Worst-case IV/MRV	Worst-case Verordening
Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	-0,4	+1,3	-0,6	+6,1	+9,6	-1,3	-1,3	+10,6	-0,6
Wälder und Heiden bei Brügggen-Bracht	-0,7	+2,2	-1,2	+9,8	+17,5	-2,2	-2,2	+18,6	-1,1

- Voor de gebieden (zowel Nederlands als Duits) en alternatieven/varianten/scenario's waarvoor een toename van de stikstofdepositie is voorzien, zijn significante effecten niet op voorhand uit te sluiten. Bij een keuze voor een dergelijk alternatief/variant/scenario dient nog een ADC-toets te worden uitgevoerd.
- Een toename van stikstofdepositie in overbelaste systemen leidt mogelijk tot significante effecten. Hierbij plaatsen we echter de volgende kanttekeningen:
 - De verwachte toename van stikstofdeposities op de onderzochte Natura 2000-gebieden zijn laag en niet eens altijd meetbaar. De toename valt in veel gevallen weg binnen de jaarlijkse fluctuaties van stikstofdeposities.
 - Voor veel stikstofgevoelige habitattypen geldt dat stikstofdepositie niet de enige beperkende factor is. Naast depositie van stikstof is vooral een verstoorde hydrologische situatie een factor die een belangrijke impact heeft op aanwezige stikstofgevoelige habitattypen.
 - Door het nemen van maatregelen (in overleg met bevoegd gezag en beherende instanties) worden mogelijke effecten teniet gedaan en zijn significante effecten te voorkomen.
 - Cumulatie van effecten is in geringe mate mogelijk. Effectgerichte maatregelen doen ook effecten van andere initiatieven teniet. Wanneer voldoende brongerichte maatregelen worden genomen is van cumulatie mogelijk niet eens sprake. Hier moeten nadere toetsingen (mogelijk van andere initiatieven) uitsluitel over geven.

De invloed van de intensieve veehouderij op de stikstofdepositie op de Natura2000-gebieden en overige natuurgebieden in en rondom de gemeente Peel en Maas is aanzienlijk groter dan die van de melkrundveebedrijven. Dit omdat de intensieve veehouderij sterker is vertegenwoordigd in de gemeente Peel en Maas. Uitgaande van de worst-case alternatieven (worst case intensieve veehouderij inclusief nieuwvestigingen uit het MER voor de Structuurvisie en de worst case intensieve veehouderij en melkrundvee uit de aanvulling van het MER voor het bestemmingsplan) en stallen die voldoen aan de maximale emissiewaarden uit het Besluit Huisvesting, zou er sprake zijn van een aanzienlijke toename van de stikstofbelasting en negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura2000-gebieden. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

Het benutten van de planologische mogelijkheden die direct en indirect geboden worden in het voorontwerp bestemmingsplan, is dus niet mogelijk bij een dergelijke “ontwikkeling”.

Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van extra emissie reducerende staltechnieken, zoals die vereist zijn voor nieuwe stallen uit de Verordening Stikstof, is er ook bij de aangevulde worstcase situatie sprake van een stikstofbelasting op Natura2000-gebieden die onder het gehanteerde referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (vergonde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie) ligt. Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande technieken, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

Een ontwikkeling waarbij er geen sprake is van de inzet van dergelijke extra technieken, maar er wel sprake van een ruimtelijke herverdeling (groei en krimp) is in principe mogelijk ook bij inzet van de “standaard” emissiearme technieken op basis van het Besluit Huisvesting.

Voor een groei van de veehouderij is de inzet van technieken die verder gaan dan die “standaard reductie” een vereiste omdat er anders negatieve gevolgen voor Natura2000 gebieden kunnen optreden. Voor grotere veehouderijen zijn er op basis van de IPPC-richtlijn al extra eisen ten aanzien van emissiereductie. Dat geldt ook voor nieuwe stallen op basis van het beleid van de provincie Limburg (aankondiging verordening). Daarnaast zal het Rijk naar verwachting komen met een aanscherping van het Besluit Huisvesting (voor ammoniak en fijn stof), mede in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof.

6.2

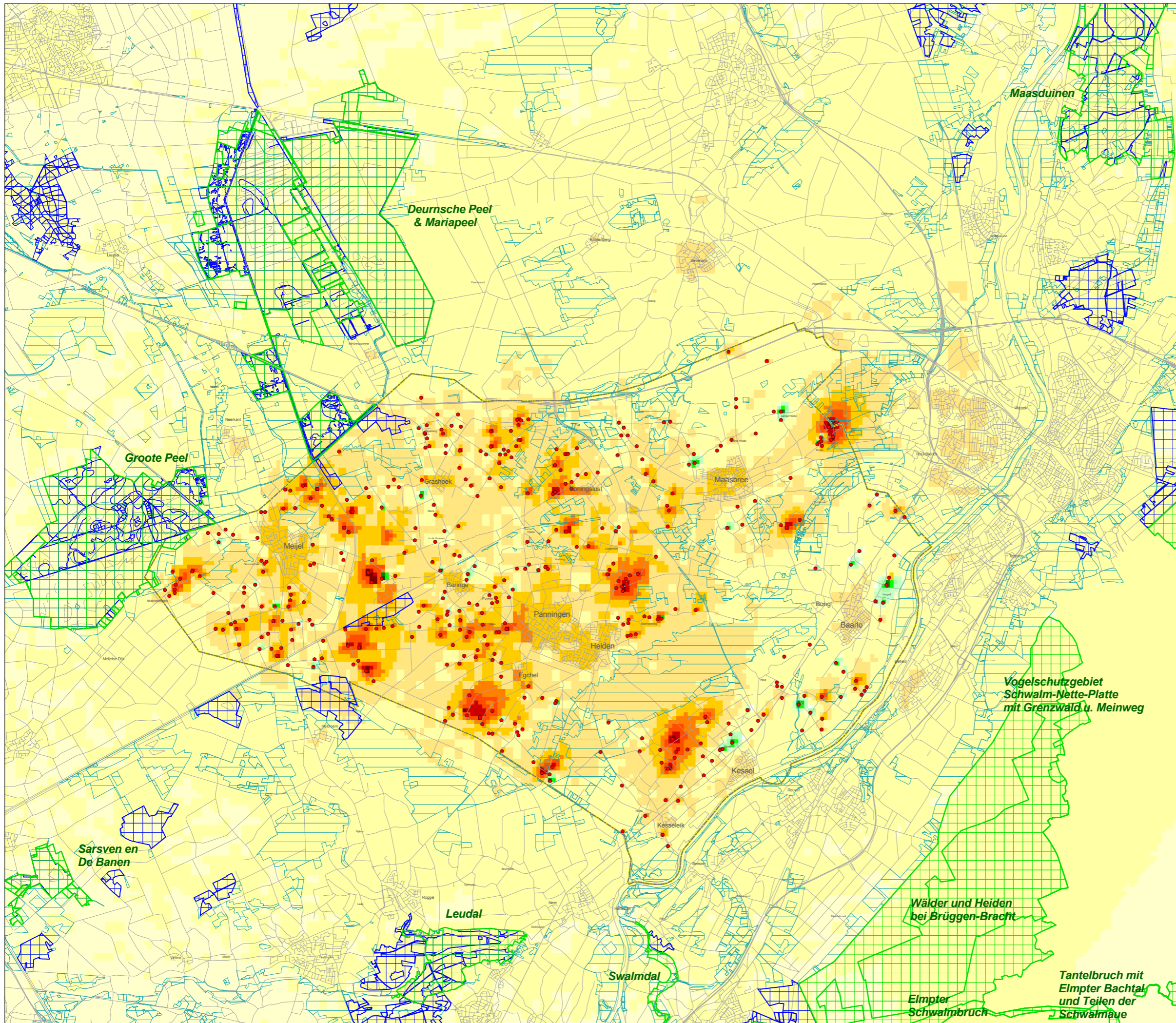
AANBEVELINGEN

Voer brongerichte of effectgerichte maatregelen uit:

- Brongerichte maatregelen verkleinen de depositie van stikstof in op Natura 2000. Hierbij moet gedacht worden aan het verplichten en stimuleren van bijvoorbeeld nieuwe stalemissie beperkende technieken (zoals voorzien is in het kader van de nog vast te stellen provinciale verordening stikstof en Natura2000).
- Effectgerichte maatregelen richten zich op de effecten in de Natura 2000-gebieden. Hierbij is te denken aan maatregelen die de overmaat van stikstof in het systeem teniet doen. Maar het is ook mogelijk om een bijdrage te leveren aan andere maatregelen die andere knelpunten aanpakken. Bestudering van (concept)beheerplannen en overleg met beherende instanties leidt tot het vinden van geschikte maatregelen.
- Neem voorwaarden op in het (ontwerp) bestemmingsplan, die er op toezien dat het benutten van de geboden planologische mogelijkheden gepaard gaan met een zo laag mogelijke emissie van stikstof en zorg daarmee tot een evenredige verdeling van de schaarse milieuruimte.
- Neem een toets aan het voldoen aan de randvoorwaarden vanuit de Natuurbeschermingswet op in de planregels van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied en ben zuinig(er) met het geven van directe bouwtitels (de bouwvlakken).
- Regel ontwikkelingen die in principe kunnen leiden tot belangrijke effecten op Natura2000-gebieden, zoals nieuwvestigingen van veehouderijen of omschakelingen naar veehouderijen via aparte planologische procedures.

Bij concrete initiatieven die gepaard gaan met een toename van de stikstofemissies op andere effecten, moet de Passende Beoordeling worden toegespitst op de aanvraag voor de omgevingsvergunning en/of een nieuwe planologische procedure. Bij het nemen van voldoende maatregelen (bron- en effectgericht) zijn effecten te voorkomen. Hierbij is het belangrijk om te realiseren dat hoe groter de toename van stikstofdepositie is, hoe meer inspanning vereist is om de effecten te beperken.

BIJLAGE 1 Kaarten stikstofdepositie

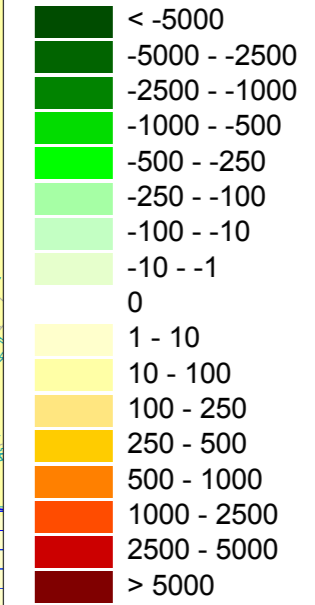

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

verschil in depositie van ammoniak uit stalemissies (mol N/ha/jr)

Natura 2000 gebied

zeer kwetsbaar gebied WAV

overige Ehs (P1)

**Structuurvisie en Plan Mer
intensieve veehouderij en glastuinbouw
gemeente Peel en Maas**

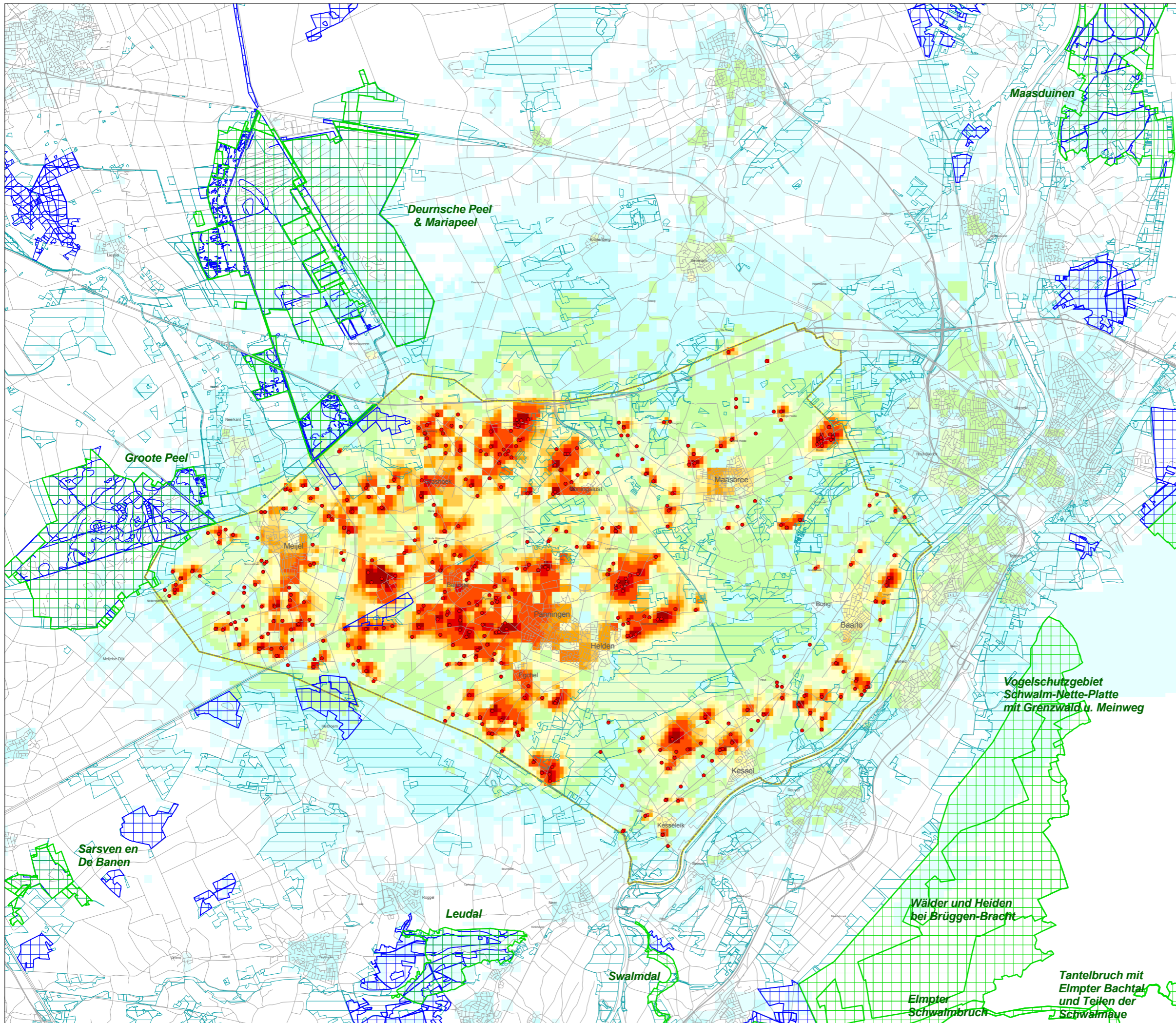
Verschil in depositie van ammoniak als gevolg van stalemissies
- *worst case ten opzichte van de huidige situatie met Cbs-correctie*

opdrachtgever:
gemeente
Peel en Maas

uitvoering
 ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen

schaal: 700 0 700 1400 2100 Meters

B01055.000330
31 aug 2011

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

depositie van ammoniak als gevolg van stalemmissies Peel en Maas (mol/ha/jr)

0 - 50

50 - 100

100 - 200

200 - 300

300 - 400

400 - 500

500 - 600

600 - 700

700 - 800

800 - 900

900 - 1000

1000 - 2000

2000 - 3000

>3000

Natura 2000 gebied

zeer kwetsbaar gebied WAV

overige Ehs (P1)

Structuurvisie en Plan Mer
intensieve veehouderij en glastuinbouw
 gemeente Peel en Maas

Depositie van ammoniak als gevolg van stalemmissies vanuit Peel en Maas
 - huidige situatie

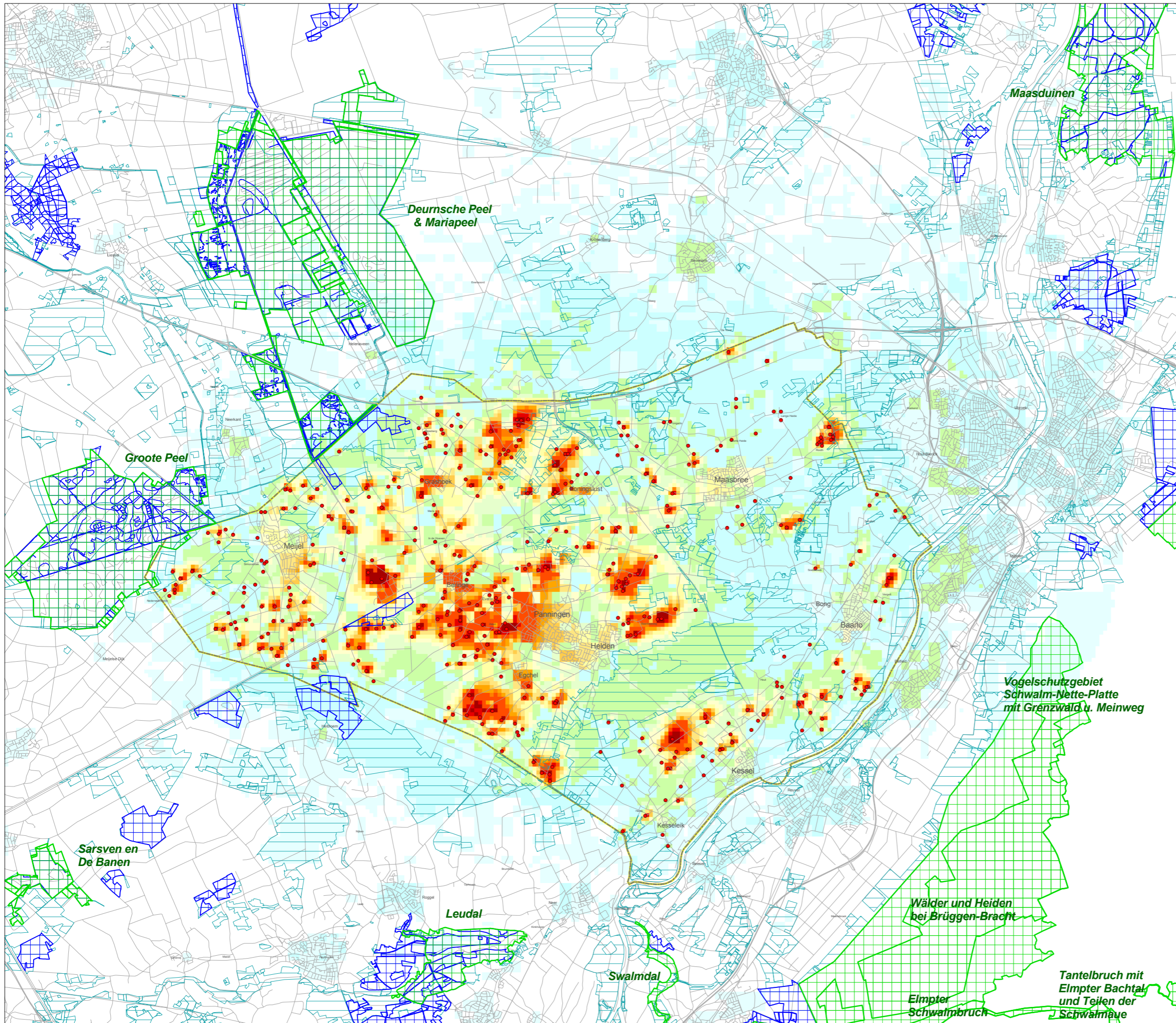
opdrachtgever:
 gemeente
 Peel en Maas

uitvoering

 Infrastructuur, milieu, gebouwen

schaal:

B01055.000330
 31 aug 2011

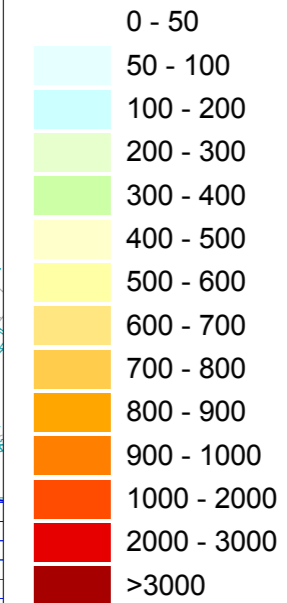

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

depositie van ammoniak als gevolg van stalemmissies Peel en Maas (mol/ha/jr)

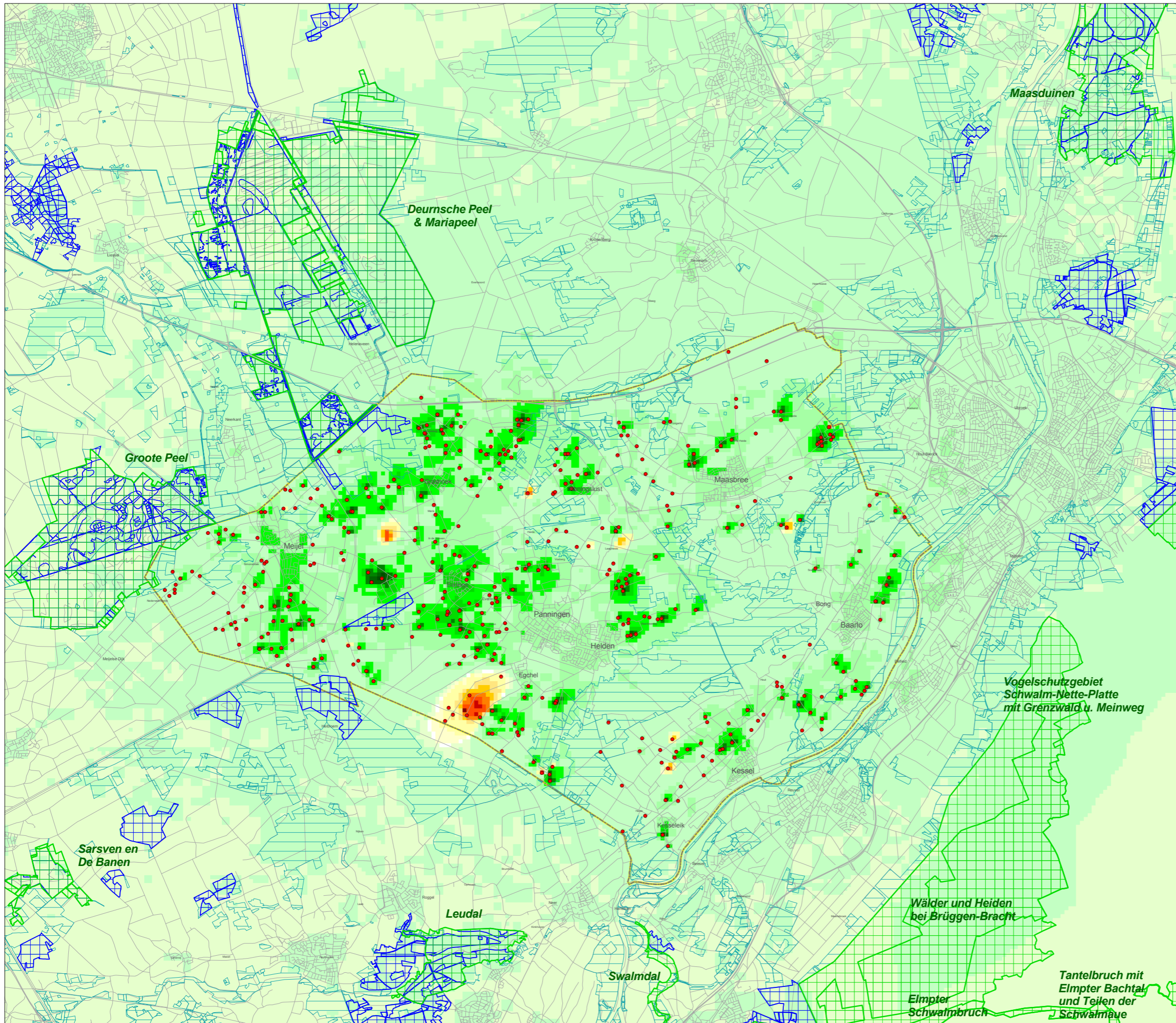
- Natura 2000 gebied
- zeer kwetsbaar gebied WAV
- overige Ehs (P1)

Structuurvisie en Plan Mer
intensieve veehouderij en glastuinbouw
 gemeente Peel en Maas

Depositie van ammoniak als gevolg van stalemmissies vanuit Peel en Maas
 - Vka beperkte groei

opdrachtgever:
 gemeente
 Peel en Maas

uitvoering
ARCADIS
 Infrastructuur, milieu, gebouwen

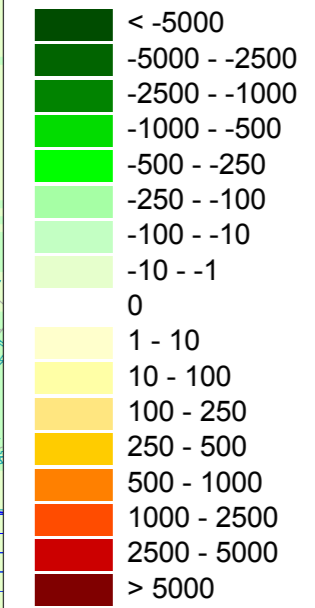

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

verschil in depositie van ammoniak uit stalemissies (mol N/ha/jr)

Natura 2000 gebied

zeer kwetsbaar gebied WAV

overige Ehs (P1)

**Structuurvisie en Plan Mer
intensieve veehouderij en glastuinbouw
gemeente Peel en Maas**

Verschil in depositie van ammoniak als gevolg van stalemissies

- Vka beperkte groei ten opzichte van huidige situatie vergund

opdrachtgever:
gemeente
Peel en Maas

uitvoering
 ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen

schaal: 700 0 700 1400 2100 Meters

B01055.000330
31 aug 2011

BIJLAGE 2

Wijzigingen Natuurbeschermingswet 1998 door Crisis- en herstelwet

Hieronder volgen de wijzigingen van de Natuurbeschermingswet 1998 door de Crisis- en herstelwet. Ten aanzien van de reductie van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden:

- Bevoegde gezagen hebben een aanschrijvingsbevoegdheid om passende maatregelen ter vermindering van de stikstofdepositie op te leggen aan iedereen die handelingen verricht die stikstofdepositie veroorzaken (artikel 19ke). Provincies hebben daarbij de mogelijkheid om reductiemaatregelen met betrekking tot inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer, bij verordening als generieke voorschriften vast te stellen.
 - Rijk, provincies en andere overheden maken afspraken om een dalende lijn van de stikstofdepositie te bewerkstelligen en nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken: dit vormt ten juridisch kader voor een programmatische aanpak van de reductie van de stikstofdepositie (artikel 19kg). De wet verplicht overheden om afgesproken maatregelen te realiseren.
 - De gevolgen voor de stikstofdepositie van bestaande, niet-gewijzigde activiteiten (peildatum 7 december 2004) toetst het bevoegd gezag niet bij de beoordeling van een aanvraag van een Natuurbeschermingswetvergunning. Dat geldt ook voor uitbreidingen van bestaande activiteiten en nieuwe activiteiten, onder voorwaarde dat per saldo nergens sprake is van een toename van stikstofdepositie (artikel 19kd).

Ten aanzien van bestaand gebruik:

- De vrijstelling van de vergunningplicht en de aanschrijvingsbevoegdheid blijven gelden voor bestaand gebruik (peildatum 1 oktober 2005) dat onverhoopt niet in het beheerplan wordt opgenomen (wijziging artikelen 19c en 19d, derde lid).
De bevoegdheid tot het treffen van passende maatregelen komt, vanaf het moment dat het beheerplan is vastgesteld, te liggen bij het gezag dat, als voor het bestaand gebruik een vergunning zou zijn vereist op grond van artikel 19d, eerste lid, Nb-wet, het bevoegd gezag zou zijn voor vergunningverlening. In de meeste gevallen zijn dat Gedeputeerde Staten; soms is dat de minister van EL&I (Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998).
- Het beschermingsregime van de oude doelen (bijvoorbeeld van Beschermd Natuurmonumenten) van Natura 2000 verlicht door de Crisis- en herstelwet. Het huidige regime van artikel 19a e.v. Natuurbeschermingswet blijft van toepassing. Voor oude doelen geldt een lichter regime van artikel 19ia in samenhang met artikel 16 van de Natuurbeschermingswet. Dit betekent dat voor mogelijk significante effecten op oude doelen geen Passende Beoordeling, voorzorgtoets of ADC-toets vereist is (hierbij gaat het om moeilijk te meten doelen als 'weidsheid' en 'stilte'. Bovendien geldt dat voor oude doelen de externe werking van projecten niet vergunningsplichtig is, tenzij anders vermeldt in het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied. Het blijft verboden zonder vergunning handelingen te verrichten die mogelijk schadelijk zijn voor de te beschermen waarden van een natuurmonument. Als voor een activiteit op drong van beide regimes (Natura 2000 en Beschermd Natuurmonument) een vergunning is vereist, is maar één vergunningaanvraag nodig bij hetzelfde bevoegd gezag (artikel 19ia, tweede lid).
- Het nieuwe artikel 19kb Nb-wet biedt een basis om bij ministeriële regeling regels te stellen over de wijze waarop de gevolgen voor Natura 2000-gebieden worden vastgesteld, met het oog op de vergunningverlening en de vaststelling van plannen. Deze regels kunnen onder meer verplichte rekenmodellen, onderzoeksmethoden of meetmethoden voorschrijven voor de beoordeling van de effecten.

Het is ook mogelijk, op grond van een ecologische onderbouwing, geografische beperkingen aan het te onderzoeken gebied te stellen.

- In de wet staat nu expliciet dat tegen het besluit tot vaststelling van een beheerplan op grond van artikel 39 beroep open staat bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en welke onderdelen van het beheerplan voor beroep vatbaar zijn. Dit zijn de beschrijvingen in het beheerplan van handelingen die het bereiken van de instandhoudingsdoelstelling niet in gevaar brengen, en de daarbij in voorkomend geval aangegeven voorwaarden en beperkingen. Niet voor beroep vatbaar zijn de onderdelen van het beheerplan die de beschrijving bevatten van het – op uitvoering gerichte – beleid dat het desbetreffende bevoegd gezag wenselijk acht, waaronder de fasering en prioritering.
- De aanleg, het beheer en onderhoud van rijksinfrastructuur hebben mogelijk effecten op Natura 2000-gebieden. Bij de voorbereiding van een tracébesluit als bedoeld in artikel 15, eerste lid, Tracéwet en bij de voorbereiding van een wegaanpassingsbesluit als bedoeld in artikel 9 Spoodwet wegverbreding wordt in dat geval een ‘natuurtoets’ verricht. Daarbij worden alle mogelijke effecten van het project in beeld gebracht. Die natuurtoets komt overeen met de natuurtoets die op grond van de Nb-wet plaatsvindt bij de beoordeling van een vergunningaanvraag. Daarom is de plicht om een Passende Beoordeling uit te voeren, nu geïntegreerd in de besluitvorming voor een tracébesluit of een wegaanpassingsbesluit en is de vergunningplicht van de Natuurbeschermingswet niet meer van toepassing. In verband met de verantwoordelijkheid van de Minister van EL&I voor de natuurbeschermingsregelgeving is geregeld dat het wegaanpassingsbesluit of het tracébesluit in gevallen waar de natuurtoets deel van uitmaakt in dat besluit, in overeenstemming met de Minister van EL&I wordt genomen.
- In artikel 19a, eerste lid, is nu geregeld dat het Rijk projecten en andere handelingen van nationaal belang kan aanwijzen (bij of krachtens algemene maatregel van bestuur) die bij voorkeur worden opgenomen in het beheerplan. Hierbij gaat het in om infrastructurele werken zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, luchthavens en waterkeringen, inclusief zandsuppleties, en om projecten en andere handelingen die van belang zijn voor economisch relevante sectoren, zoals bijvoorbeeld de schelpdiervisserij. Het is aan het gezag dat het beheerplan vaststelt om te besluiten om de aangewezen projecten en handelingen ook daadwerkelijk op te nemen in het beheerplan. Wanneer dat gebeurt, zijn deze projecten en handelingen vergunningvrij en kunnen de in het geding zijnde natuurbelangen integraal en gebiedsgericht worden afgewogen tegen deze projecten en andere handelingen.
- In artikel 19a, tiende lid, is geregeld dat wanneer in het beheerplan projecten met mogelijk significante effecten zijn opgenomen, er voldaan wordt aan de voorwaarden van artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn. Een beheerplan waarin dergelijke projecten worden opgenomen, kan pas worden vastgesteld indien een Passende Beoordeling van de gevolgen voor het gebied is gemaakt.
- In artikel 19kc is de bevoegdheid opgenomen om bij ministeriële regeling en meldplicht voor bepaalde activiteiten in te voeren. Deze meldplicht is bedoeld voor uitzonderlijke gevallen. In beginsel moet een goed beeld bestaan van alle activiteiten die mogelijk verslechterende of significant verstorende effecten hebben op de natuurwaarden aan de hand van:
 - de informatie in het beheerplan en;
 - de informatie op basis van de verleende Natuurbeschermingswetvergunningen en;
 - de informatie die bij de overheid aanwezig is op basis van andere verleende vergunningen of gedane meldingen.

- De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voorheen Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) is het Bevoegd Gezag voor alle activiteiten met betrekking op rijksinfrastructurele werken, primaire waterkeringen in beheer bij het Rijk, zandsuppleties, luchthavens, inclusief handelingen met betrekking tot het onderhoud daarvan.

BIJLAGE 3

Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebieden Duitsland

1. Güte und Bedeutung nach Standarddatenbogen Ziffer 4.2:

Landesweite Bedeutung als das letzte große intakte Bruchgebiet der Schwalmniederung; großer Moor-Heidekomplex mit Birken-Moorwäldern und dystrophen Gewässern. Eines der größten Blaukehlchenvorkommen in NRW.

2. Schutzgegenstand

a) für die Meldung des Gebietes sind ausschlaggebend

Dystrophe Seen (3160)
Feuchte Heidegebiete mit Glockenheide (4010)
Trockene Heidegebiete (4030)
Wacholderbestände auf Zwergstrauchheiden (5130)
Übergangs- und Schwingrasenmoore (7140)
Moorschlenken-Pioniergesellschaften (7150)
Moorwälder (91D0)
Bauchige Windelschnecke

b) das Gebiet hat darüber hinaus im Gebietsnetz Natura 2000 und/oder für Arten des Anhang / IV Bedeutung für

Erlen-Eschen- und Weichholzauenwälder (91E0)
Alte bodensaure Eichenwälder auf Sandebenen (9190)
Fließgewässer mit Unterwasservegetation (3260)
Kammolch
Blaukehlchen
Schwarzkehlchen
Wasserralle
Heidelerche
Ziegenmelker
Teichrohrsänger
Wiesenpieper
Zwergtaucher
Krickente
Eisvogel
Schwarzspecht
Löffelente
Knäkente
Tafelente
Große Rohrdommel
Kornweihe
Bekassine
Fischadler
Wespenbussard
Waldwasserläufer
Pirol
Wasserfledermaus
Großer Abendsegler
Rauhhaufledermaus
Zwergfledermaus
Braunes Langohr
Schlingnatter

3. Schutzziele

a) Schutzziele für Lebensraumtypen und Arten, die für die Meldung des Gebietes ausschlaggebend sind

Schutzziele/Maßnahmen für dystrophe Seen (3160)

Erhaltung und Entwicklung der naturnahen huminsäurereichen Stillgewässer mit Torfmoosen und ihrer typischen Fauna durch

- Förderung der Entwicklung einer natürlichen Verlandungsreihe
- Erhaltung bzw. Wiederherstellung des landschaftstypischen Gewässerchemismus und Nährstoffhaushalts
- Nutzungsverbot bzw. Beschränkung der (Freizeit-)Nutzung des Gewässers auf ein naturverträgliches Maß
- Schaffung ausreichend großer Pufferzonen zur Vermeidung bzw. Minimierung von Nährstoffeinträgen

Schutzziele/Maßnahmen für Feuchte Heidegebiete mit Glockenheide (4010) und für trockene Heidegebiete (4030)

Erhaltung und Entwicklung typisch ausgebildeter Feucht- und Trockenheiden mit ihrer charakteristischen Vegetation und Fauna –insbesondere auch als Lebensraum für die Heidelerche und den Ziegenmelker sowie Schwarzkehlchen und Schlingnatter durch

- extensive Beweidung, ggf. Vegetationskontrolle (z.B. Entfernung von Gehölzen)
- Erhaltung einzelner bodenständiger Gehölze und Gehölzgruppen als Habitatstrukturen für typische Faunenelemente
- Wiederherstellung von Feucht- und Trockenheiden auf geeigneten Standorten
- Sicherung und Wiederherstellung des natürlichen Bodenwasserhaushalts
- Sicherung und Schaffung ausreichend großer, nährstoffarmer Pufferzonen

Schutzziele/Maßnahmen für Wacholderheiden auf Zwergstrauchheiden oder Kalktrockengrasen (5130)

Erhaltung und Entwicklung typisch ausgebildeter Wacholderbestände auf Kalkhalbtrockengrasen oder Zwergstrauchheiden mit ihrer charakteristischen Vegetation und Fauna durch

- extensive Beweidung, ggf. Vegetationskontrolle (z.B. Entfernung von Gehölzen)
- Wiederherstellung von Wacholderheiden auf geeigneten Standorten
- Sicherung und Schaffung ausreichend großer, nährstoffarmer Pufferzonen
- ggf. Regelung der Freizeitnutzung

Schutzziele/Maßnahmen für Übergangs- und Schwingrasenmoore (7140) sowie für Moorschlenken – Pioniergesellschaften (7150)

Erhaltung und Entwicklung des charakteristischen Lebensraumkomplexes eines Übergangs- und Schwingrasenmoores mit Hochmoorvegetation und Schwingrasen auf Torfsubstraten sowie Moorschlenken-Pioniergesellschaften und der typischen Fauna durch

- Sicherung bzw. Wiederherstellung des landschaftstypischen Wasserhaushalts, Gewässerchemismus und Nährstoffhaushalts
- Schaffung ausreichend großer Pufferzonen zur Vermeidung bzw. Minimierung von Nährstoffeinträgen, Verbot der Einleitung nährstoffreichen Wassers
- Nutzungsverbot bzw. Beschränkung der (Freizeit-)Nutzung auf ein naturverträgliches Maß
- ggfs. Vegetationskontrolle (z.B. Entfernung von Gehölzen)

Schutzziele/Maßnahmen für Moorwälder (91D0)

Erhaltung und Entwicklung von Moorwäldern mit ihrer typischen Fauna und Flora in ihren verschiedenen Entwicklungsstufen/Altersphasen und in ihrer standörtlichen typischen Variationsbreite, inklusive ihrer Vorwaldstadien durch

- Erhaltung bzw. Wiederherstellung des landschaftstypischen Wasser-, Nährstoffhaushalts und Bodenwasserchemismus
- Schaffung ausreichend großer Pufferzonen zur Vermeidung bzw. Minimierung von Nährstoffeinträgen, Verbot der Einleitung nährstoffreichen Wassers
- Förderung natürlicher Prozesse, insbesondere natürlicher Verjüngungs- und Zerfallsprozesse bodenständiger Baumarten sowie natürlicher Sukzessionsentwicklungen zu Waldgesellschaften natürlicher Artenzusammensetzung
- Nutzungsaufgabe wegen der Empfindlichkeit der Standorte
- Verbot von Kalkung
- Schaffung ausreichend großer Pufferzonen zur Vermeidung bzw. Minimierung von Nährstoffeinträgen

Schutzziele/Maßnahmen für Blaukehlchen

Erhaltung und Förderung der Blaukehlchen-Population durch

- Schutz geeigneter Lebensräume wie Röhrichflächen an Seen, Teichen und Altarmen sowie Hoch- und Niedermoore mit typischer nährstoffarmer Vegetationsausprägung
- Wiedervernässung ehemaliger Feuchtgebiete
- Aufbau von Sukzessionsstadien in den Randbereichen (z.B. Weiden- oder Gagelgebüsche mit vegetationsfreiem bzw. -armen Boden)
- Verhinderung von Verbuschung und Bewaldung
- „Stehen lassen“ von Altröhrichtbeständen
- Reduzierung der Freizeitnutzung an/in Feuchtgebieten

Schutzziele / Maßnahmen für Bauchige Windelschnecke

Erhaltung und Förderung der Population der Bauchigen Windelschnecke durch

- Sicherstellung einer ausreichenden Vernässung der besiedelten Biotope
- Reduzierung des Nährstoffeintrages aus der Umgebung
- Förderung der Pflanzenarten bzw. Pflanzengesellschaften auf (in) denen die Art lebt. Hierzu zählen Typha, Iris, Glyceria maxima, Carex elongata, C. paniculata, C. riparia, Phragmites australis, Stachys palustris, Lysimachia vulgaris
- Keine Beweidung; keine Mahd außerhalb der Wintermonate

b) Schutzziele für Lebensraumtypen und Arten, die darüber hinaus für das Netz Natura 2000 bedeutsam sind und/oder für Arten nach Anhang IV der FFH-Richtlinie

Schutzziele/Maßnahmen für Fließgewässer mit Unterwasservegetation (3260)

Erhaltung und Entwicklung der naturnahen Strukturen und der Dynamik des Fließgewässers mit seiner typischen Vegetation und Fauna, insbesondere auch als Lebensraum für den Eisvogel, entsprechend dem jeweiligen Leitbild des Fließgewässertyps, ggf. in seiner kulturlandschaftlichen Prägung durch

- Erhaltung und Wiederherstellung einer möglichst unbeeinträchtigten Fließgewässerdynamik
- Erhaltung und Entwicklung der Durchgängigkeit des Fließgewässers für seine typische Fauna im gesamten Verlauf
- möglichst weitgehende Reduzierung der die Wasserqualität beeinträchtigenden direkten und diffusen Einleitungen, Schaffung von Pufferzonen

- Vermeidung von Trittschäden, ggf. Regelung von (Freizeit-)Nutzungen
- Erhaltung und Entwicklung der typischen Strukturen und Vegetation in der Aue, Rückbau von Uferbefestigungen

Schutzziele/Maßnahmen für Alte bodensaure Eichenwälder auf Sandebenen (9190)

Erhaltung und Entwicklung naturnaher alter bodensaurer Eichenwälder mit ihrer typischen Fauna und Flora (insbesondere Schwarzspecht und Wespenbussard, aber auch verschiedenen Fledermausarten) in ihren verschiedenen Entwicklungsstufen/Altersphasen und in ihrer standörtlichen typischen Variationsbreite, inklusive ihrer Vorwälder, Gebüsch- und Staudenfluren sowie der Waldränder durch

- naturnahe Waldbewirtschaftung unter Ausrichtung auf die natürliche Waldgesellschaft einschließlich ihrer Nebenbaumarten sowie auf alters- und strukturdiverse Bestände und Förderung der Naturverjüngung aus Arten der natürlichen Waldgesellschaft
- Erhaltung und Förderung eines dauerhaften und ausreichenden Anteils von Alt- und Totholz, insbesondere von Großhöhlen- und Uraltbäumen
- Förderung der natürlichen Entwicklung von Vor- und Pionierwaldstadien auf Sukzessionsflächen
- Vermehrung der bodensauren Eichenwälder durch den Umbau von mit nicht bodenständigen Gehölzen bestandenen Flächen auf geeigneten Standorten
- angemessene Bewirtschaftung zur Erhaltung eines Bestockungsanteils von mindestens 50 % Stiel- oder Traubeneiche auf Flächen mit konkurrierender Buche

Schutzziele/Maßnahmen für Erlen-Eschenwälder und Weichholzaunenwälder (91E0, Prioritärer Lebensraum)

Erhaltung und Entwicklung der Erlen- und Eschenwälder und Weichholzaunenwälder mit ihrer typischen Fauna und Flora, insbesondere auch als Lebensraum für den Pirol, in ihren verschiedenen Entwicklungsstufen/Altersphasen und in ihrer standörtlichen typischen Variationsbreite, inklusive ihrer Vorwälder, Gebüsch- und Staudenfluren durch

- naturnahe Waldbewirtschaftung unter Ausrichtung auf die natürliche Waldgesellschaft einschließlich ihrer Nebenbaumarten sowie auf alters- und strukturdiverse Bestände und Förderung der Naturverjüngung aus Arten der natürlichen Waldgesellschaft
- Vermehrung der Erlen- und Eschenwälder und Weichholzaunenwälder auf geeigneten Standorten durch natürliche Sukzession (Weichholzaunenwald) oder ggfs. Initialpflanzung von Gehölzen der natürlichen Waldgesellschaft (Erlen-Eschenwald)
- Erhaltung und Förderung eines dauerhaften und ausreichenden Anteils von Alt- und Totholz, insbesondere von Höhlen- und Altbäumen
- Nutzungsaufgabe wegen der Seltenheit zumindest auf Teilflächen
- Erhaltung/Entwicklung der lebensraumtypischen Grundwasser - und/oder Überflutungsverhältnisse
- Schaffung ausreichend großer Pufferzonen zur Vermeidung bzw. Minimierung von Nährstoffeinträgen

Schutzziele / Maßnahmen für Kammolch

Erhaltung und Förderung der Kammolch-Population durch

- Erhaltung und Entwicklung ihrer aquatischen und terrestrischen Lebensräume insbesondere der sonnenexponierten, tiefen, vegetationsreichen, permanenten oder spät austrocknenden Laichgewässer, der umgebenden Grünlandflächen mit eingestreuten Hecken und Gehölzen als Sommerlebensraum sowie angrenzender Waldflächen mit Stubben als Winterquartier
- Vermeidung von Strukturveränderungen im Gesamthabitat (keine Rodung von Gehölzen und Stubben) sowie Erhaltung oder Förderung einer extensiven Grünlandnutzung

- Erhalt und Entwicklung von Wanderstrukturen mit Verbindung zu den Laichgewässern wie
Waldsäume und andere bandförmige Biototypen (Raine, Gräben, Hecken)

Weitere nicht-FFH-Lebensraumtyp- oder artbezogene Schutzziele

Außerdem zu schützen, insbesondere vor nachteiligen Veränderungen des Grundwasserregimes bzw. eutrophierenden Einflüssen, sind Bruchwälder und eutrophe Stillgewässer; letztere vor allem auch als Lebensraum für zahlreiche Wasservögel und Limicolen.

1. Güte und Bedeutung nach Standarddatenbogen Ziffer 4.2:

Das Gebiet ist Teil der Schwalmaue und erhält seine Bedeutung aufgrund typischer Gewässerabschnitte mit Unterwasservegetation, Auen- und Bruchwäldern sowie Buchen- und feuchten Eichenmischwäldern.

2. Schutzgegenstand

a) Für die Meldung des Gebietes sind ausschlaggebend :

Fließgewässer mit Unterwasservegetation (3260)
Alte bodensaure Eichenwälder auf Sandebenen (9190)
Glatthafer- und Wiesenknopf-Silgenwiesen (6510)
Hainsimsen-Buchenwald (9110)
Erlen-Eschen- und Weichholzaunenwälder (91E0)
Kammolch
Kleiner Wasserfrosch
Wasserfledermaus
Eisvogel
Teichrohrsänger
Pirol
Nachtigall
Wasserralle
Wespenbussard
Schwarzspecht
Bauchige Windelschnecke

3. Schutzziele

a) Schutzziele für Lebensraumtypen und Arten, die für die Meldung des Gebietes ausschlaggebend sind

Schutzziele/Maßnahmen für Fließgewässer mit Unterwasservegetation (3260)

Erhaltung und Entwicklung der naturnahen Strukturen und der Dynamik des Fließgewässers mit seiner typischen Vegetation und Fauna –insbesondere auch als Lebensraum für den Eisvogel– entsprechend dem jeweiligen Leitbild des Fließgewässertyps, ggf. in seiner kulturlandschaftlichen Prägung durch

- Erhaltung und Wiederherstellung einer möglichst unbeeinträchtigten Fließgewässerdynamik
- Erhaltung und Entwicklung der Durchgängigkeit des Fließgewässers für seine typische Fauna im gesamten Verlauf
- möglichst weitgehende Reduzierung der die Wasserqualität beeinträchtigenden direkten und diffusen Einleitungen, Schaffung von Pufferzonen
- Vermeidung von Trittschäden, ggf. Regelung von (Freizeit-)Nutzungen
- Erhaltung und Entwicklung der typischen Strukturen und Vegetation in der Aue, Rückbau von Uferbefestigungen

Schutzziele/Maßnahmen für Alte bodensaure Eichenwälder auf Sandebenen (9190)

Erhaltung und Entwicklung naturnaher alter bodensaurer Eichenwälder mit ihrer typischen Fauna und Flora, insbesondere auch als Lebensraum für den Wespenbussard in ihren verschiedenen Entwicklungsstufen/Altersphasen und in ihrer standörtlichen typischen Variationsbreite, inklusive ihrer Vorwälder, Gebüsch- und Staudenfluren sowie der Waldränder durch

- naturnahe Waldbewirtschaftung unter Ausrichtung auf die natürliche Waldgesellschaft einschließlich ihrer Nebenbaumarten sowie auf alters- und strukturdiverse Bestände und Förderung der Naturverjüngung aus Arten der natürlichen Waldgesellschaft
- Erhaltung und Förderung eines dauerhaften und ausreichenden Anteils von Alt- und Totholz, insbesondere von Großhöhlen- und Uraltbäumen
- Förderung der natürlichen Entwicklung von Vor- und Pionierwaldstadien auf Sukzessionsflächen
- Vermehrung der bodensauren Eichenwälder durch den Umbau von mit nicht bodenständigen Gehölzen bestandenen Flächen auf geeigneten Standorten
- angemessene Bewirtschaftung zur Erhaltung eines Bestockungsanteils von mindestens 50 % Stiel- oder Traubeneiche auf Flächen mit konkurrierender Buche

Schutzziele / Maßnahmen für Bauchige Windelschnecke

Erhaltung und Förderung der Population der Bauchigen Windelschnecke durch

- Sicherstellung einer ausreichenden Vernässung der besiedelten Biotope
- Reduzierung des Nährstoffeintrages aus der Umgebung
- Förderung der Pflanzenarten bzw. Pflanzengesellschaften auf (in) denen die Art lebt. Hierzu zählen Typha, Iris, Glyceria maxima, Carex elongata, C. paniculata, C. riparia, Phragmites australis, Stachys palustris, Lysimachia vulgaris
- Keine Beweidung; keine Mahd außerhalb der Wintermonate

b) Schutzziele für Lebensraumtypen und Arten, die darüber hinaus für das Netz Natura 2000 bedeutsam sind und/oder für Arten nach Anhang IV der FFH-Richtlinie

Schutzziele/Maßnahmen für Glatthafer- und Wiesenknopf-Silgenwiesen (6510)

Erhaltung und Entwicklung artenreicher Flachlandmähwiesen mit ihrer charakteristischen Vegetation und Fauna durch

- zweischürige Mahd bei geringer Düngung (nach Kulturlandschaftsprogramm)
- Förderung und Vermehrung der mageren Flachlandwiesen auf geeigneten Standorten
- Vermeidung von Eutrophierung

Schutzziele/Maßnahmen für Hainsimsen-Buchenwald (9110)

Erhaltung und Entwicklung naturnaher Eichen-Buchenwälder mit ihrer typischen Fauna und Flora, insbesondere als Lebensraum für den Schwarzspecht- in ihren verschiedenen Entwicklungsstufen/Altersphasen und in ihrer standörtlichen typischen Variationsbreite, inklusive ihrer Vorwälder, Gebüsch- und Staudenfluren sowie ihrer Waldränder durch

- naturnahe Waldbewirtschaftung unter Ausrichtung auf die natürliche Waldgesellschaft einschließlich ihrer Nebenbaumarten sowie auf alters- und strukturdiverse Bestände und Förderung der Naturverjüngung aus Arten der natürlichen Waldgesellschaft
- Erhaltung und Förderung eines dauerhaften und ausreichenden Anteils von Alt- und Totholz, insbesondere von Großhöhlen- und Uraltbäumen
- Förderung der natürlichen Entwicklung von Vor- und Pionierwaldstadien auf Sukzessionsflächen
- Vermehrung des Hainsimsen-Buchenwaldes durch den Umbau von mit nicht bodenständigen Gehölzen bestandenen Flächen auf geeigneten Standorten (v.a. im weiteren Umfeld von Quellbereichen oder Bachläufen)

Schutzziele/Maßnahmen für Erlen-Eschenwälder und Weichholzaunenwälder (91E0, Prioritärer Lebensraum)

Erhaltung und Entwicklung der Erlen- und Eschenwälder mit ihrer typischen Fauna und Flora, insbesondere als Lebensraum für den Pirol und die Nachtigall in ihren verschiedenen Entwicklungsstufen/Altersphasen und in ihrer standörtlichen typischen Variationsbreite, inklusive ihrer Vorwälder, Gebüsch- und Staudenfluren durch

- naturnahe Waldbewirtschaftung unter Ausrichtung auf die natürliche Waldgesellschaft einschließlich ihrer Nebenbaumarten sowie auf alters- und strukturdiverse Bestände und Förderung der Naturverjüngung aus Arten der natürlichen Waldgesellschaft
- Vermehrung der Erlen- und Eschenwälder auf geeigneten Standorten durch natürliche Sukzession
- Erhaltung und Förderung eines dauerhaften und ausreichenden Anteils von Alt- und Totholz, insbesondere von Höhlen- und Altbäumen
- Nutzungsaufgabe wegen der Seltenheit zumindest auf Teilflächen
- Erhaltung/Entwicklung der lebensraumtypischen Grundwasser - und/oder Überflutungsverhältnisse
- Schaffung ausreichend großer Pufferzonen zur Vermeidung bzw. Minimierung von Nährstoffeinträgen

Weitere nicht-FFH-Lebensraumtyp- oder artbezogene Schutzziele

Außerdem zu schützen, insbesondere vor nachteiligen Veränderungen des Grundwasserregimes bzw. eutrophierenden Einflüssen, sind die umfangreichen Bruchwälder sowie das Feuchtgrünland und die vorhandenen Stillgewässer mit ihren umgebenden Röhrichten (sämtlich § 62-Biotope); letztere vor allem auch als Lebensraum für zahlreiche Wasservögel (z.B. die Wasserralle), Limicolen, den Kammmolch, den Wasserfrosch und als Jagdhabitat für die Wasserfledermaus.

1. Güte und Bedeutung nach Standarddatenbogen Ziffer 4.2:

Der Lebensraumkomplex aus wertbestimmenden Sandtrockenrasen, Heidemooren und –weihern und Eichenmischwäldern mit erheblichen Kieferanteilen, ist im gesamten Naturraum einzigartig. Hervorzuheben sind bedeutende Vorkommen von Ziegenmelker und Heidelerche

2. Schutzgegenstand

a) Für die Meldung des Gebietes sind ausschlaggebend

Offene Grasflächen mit Corynephorus und Agrostis auf Binnendünen (2330)
Borstgrasrasen im Mittelgebirge (6230, Prioritärer Lebensraum)
Mesotrophe Gewässer (3130)
Feuchtheiden (4010)
Trockene Heiden (4030)
Übergangs- und Schwingrasenmoore (7140)

b) Das Gebiet hat darüber hinaus im Gebietsnetz Natura 2000 und/oder für Arten des Anhang IV der FFH-Richtlinie Bedeutung für

Alte Eichenwälder auf Sand (9190)
Kammolch
Große Moosjungfer
Blaukehlchen
Schwarzkehlchen
Krickente
Zwergtaucher
Ziegenmelker
Heidelerche
Schwarzspecht
Wespenbussard
Baumfalke
Bekassine
Pirol
Gartenrotschwanz
Uferschwalbe
Moorfrosch
Zauneidechse
Schlingnatter
Kreuzkröte
Kleiner Wasserfrosch

3. Schutzziele

a) Schutzziele für Lebensraumtypen und Arten, die für die Meldung des Gebietes ausschlaggebend sind

Schutzziele/Maßnahmen für Sandtrockenrasen auf Binnendünen (2330)

Erhaltung und Entwicklung typisch ausgebildeter Sandtrockenrasen in ihrer komplexen Verzahnung mit Heiden und trockenen Kiefern-Eichenmischwäldern, insbesondere aber auch als Lebensraum für die Heidelerche und den Ziegenmelker, sowie für die Zauneidechse und die Schlingnatter durch
- Verhinderung von Abgrabungen und künstlichen Veränderungen der Dünenmorphologie

- Extensive Beweidung mit geeigneten Nutztierassen, hier vor allem durch Schafe, Damhirsche, Pferde, ggf. auch Rinder
- Gelegentliches Entfernen von Büschen und Bäumen; die Gehölze sollten als Jungwuchs mit Wurzel gezogen oder direkt über dem Boden abgesägt werden; bei Bedarf Erhaltung einzelner bodenständiger Bäume, Baumgruppen und Gebüsche als Brutplätze bzw. Raupenfutterpflanzen.
- Verzicht auf Düngung, Vermeidung/Reduzierung von Eutrophierung.
- Keine Aufforstungen; ggf. Freistellung bewaldeter Binnendünen zur Initiierung und Förderung flugsanddynamischer Prozesse

Schutzziele/Maßnahmen für Borstgrasrasen im Mittelgebirge (6230, Prioritärer Lebensraum)

Erhaltung und Entwicklung artenreiche Borstgrasrasen mit ihrer charakteristischen Vegetation und Fauna durch

- extensive Beweidung ohne Düngung und Kalkung, ggf. Vegetationskontrolle (z.B. Entfernung von Gehölzen)
- Erhaltung einzelner bodenständiger Gehölze und Gehölzgruppen als Habitatstrukturen für typische Faunenelemente (*bei Kenntnis gebietsspezifische Artangaben*)
- Wiederherstellung von Borstgrasrasen auf geeigneten Standorten
- Sicherung und Schaffung ausreichend großer, nährstoffarmer Pufferzonen
- vollständigen Verzicht auf Düngung und Kalkung

Schutzziele/Maßnahmen für nährstoffärmere basenarme Stillgewässer (3130)

Erhaltung und Pflege der naturnahen nährstoffarmen Gewässer mit ihren charakteristischen Arten, insbesondere als Lebensraum für Libellen, speziell der Großen Moosjungfer, vorkommender Amphibien, speziell des Kammmolches und des Moorfrosches sowie für Krickente und Zwergtaucher durch

- Förderung der Entwicklung einer natürlichen Verlandungsreihe mit typischem Pflanzenarteninventar.
- Schaffung der für das Vorkommen gefährdeter/seltener Tierarten notwendigen Voraussetzungen wie Erhaltung der Nährstoffarmut, Vermeidung von den Gewässerchemismus verändernden Einflüssen, Erhaltung unverbauter Uferbereiche
- Nutzungsverbot bzw. Beschränkung der Nutzung des Gewässers auf naturverträgliche Maße; Vermeidung von Trittschäden im Uferbereich
- Ggf. stellenweise Entfernung von randlichen Gehölzen

Schutzziele/Maßnahmen für Feuchtheiden (4010) und Heiden (4030)

Erhaltung und Entwicklung typischer Heiden und Feuchtheiden, insbesondere der Ausbildungen mit Vorkommen von Grauheide (*Erica cinerea*) sowie als Lebensraum für Heidelerche, Ziegenmelker, Zauneidechse und Schlingnatter durch

- Extensive Beweidung mit geeigneten Nutztier-Rassen; alternativ: partielle Mahd vor allem vergraster Heiden jährlich im Juli, Heiden mit dominierender Besenheide alle 5-8 Jahre im September/Oktober kleinflächig auch manuelles Plaggen; gelegentliches Entfernen von Büschen und Bäumen; die Gehölze sollten als Jungwuchs mit Wurzel entnommen oder direkt über dem Boden abgesägt werden;
- bei Bedarf Erhaltung einzelner bodenständiger Gehölze, Baumgruppen und Gebüsche als Brutplätze bzw. Raupenfutterpflanzen
- Verzicht auf Düngung und Reduzierung von eutrophierenden Einflüssen, ggf. Einrichtung von Pufferzonen
- Unterlassung von Entwässerungen, Grundwasserabsenkungen und Aufforstungen

Schutzziele/Maßnahmen für „Übergangs- und Schwingrasenmoore“ (7140)

Erhaltung und Entwicklung des charakteristischen Lebensraumkomplexes eines Übergangs- und Schwingrasenmoores mit Moorvegetation und Schwingrasen auf Torfsubstraten, insbesondere auch als Lebensraum der Großen Moosjungfer, des Moorfrosches und des Blaukehlchens durch

- Wiederherstellung typischer Lebensräume in beeinträchtigten Flächen durch Wiedervernässung und langfristige Sicherstellung eines durch nährstoffarme Verhältnisse und oberbodennah anstehendes Wasser gekennzeichneten Wasserhaushaltes.
- Verhinderung jeglicher Entwässerung und Eutrophierung und Ausschluss aller Nutzungen, insbesondere Ausschluss angelsportlicher Anlagen und Nutzungen und Beeinträchtigung durch Freizeitaktivitäten (z.B. Tritt)
- Erhaltung/Wiederherstellung der natürlichen Abfolge der Lebensraumtypen
- Behutsame Freistellung der Moorrandbereiche von Gehölzen sowie gfls. partielle Plaggemaßnahmen;

b) Schutzziele für Lebensraumtypen und Arten, die darüber hinaus für das Netz Natura 2000 bedeutsam sind und/oder für Arten nach Anhang IV der FFH-Richtlinie

Schutzziele/Maßnahmen für „Alte bodensaure Eichenwälder“ (9190) und typische Vogelarten wie Schwarzspecht und Wespenbussard

Erhaltung und Entwicklung naturnaher, alter bodensaurer Eichenwälder, tlw. in Mischung mit Kiefer und/oder Buche mit ihrer typischen Flora und Fauna (insbesondere als Lebensraum für Schwarzspecht und Wespenbussard) und in ihren verschiedenen Entwicklungsstufen/Altersphasen und in ihrer standörtlichen typischen Variationsbreite, inklusive ihrer Vorwälder, Gebüsch- und Staudenfluren durch

- Förderung der Naturnähe durch eine naturnahe Waldbewirtschaftung unter Ausnutzung der Naturverjüngung aus Arten der natürlichen Waldgesellschaft und Förderung von Nebenbaumarten
- Entwicklung alters- und strukturdiverser Bestände mit einem dauerhaften und ausreichenden Anteil von Alt- und Totholz, insbesondere von Großhöhlen- und Uraltbäumen als Lebensraum für Fledermäuse u.a.
- auf Flächen mit konkurrierender Buche ist eine angemessene Bewirtschaftung mit einem Bestockungsanteil von mindestens 50 % Stiel- oder Traubeneiche zu halten.
- Förderung der natürlichen Entwicklung von Vor- und Pionierwaldstadien auf Sukzessionsflächen .
- Erhaltung und Entwicklung von Vorkommen besonders gefährdeter Tier- und Pflanzenarten
- Erhaltung, Entwicklung und Wiederherstellung von Kleinstandorten wie Quellen und anderen unter § 62 LG fallenden Biotopen
- Vermehrung des alten bodensauren Eichenwaldes durch den Umbau von mit nicht bodenständigen Gehölzen bestandenen Flächen

Generelle Schutzziele für SPA in Nordrhein-Westfalen

Vermeidung:

- keine weitere Zersiedlung und Zerschneidung
- (u. a. Keine Erschließung durch neue Verkehrswege, keine Neuversiegelung bisher unbefestigter Wege)
- kein Umbruch von Wiesen und Weiden
- keine weitere Installierung von Windkraftanlagen in SPA´s und in einer Pufferzone von mindestens 500 m Breite
- (Korridore zwischen Teilgebieten sollten ebenfalls freigehalten werden)
- keine weiteren Trocken- und Nass-Abgrabungen

Entwicklung:

- Umwandlung von Acker- in Grünland, v. a. in Auenbereichen
- Lenkung der Freizeitnutzung
- (Regelung u.a. von Klettersport, Angelsport, Surfen, Segeln, Kanusport)
- Schaffung von Einrichtungen für das Naturerlebnis
- Anpassung der ordnungsgemäßen Jagdausübung an die speziellen Schutzziele (z.B. in SPA´s mit Vorkommen nordischer Wildgänse)
- Gewährleistung störungsfreier Brut-, Rast-, Nahrungs-, Mauser- und Schlafplätze (bei Bedarf Gelegeschutz, d.h. Lenkung der Mahd, Installierung von Horstschutzzonen)

Natura 2000-Nr.:
DE-4603-401

Gebietsname
**Vogelschutzgebiet „Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald und
Meinweg“**

1. Güte und Bedeutung nach Standarddatenbogen Ziffer 4.2:

Landesweit bedeutsames Vogelschutzgebiet mit herausragenden Brutvorkommen von Blaukehlchen, Ziegenmelker, Heidelerche, Teichrohrsänger, Schwarzkehlchen, Zwergtaucher, Wasserralle und Krickente. Wichtiges Rastgebiet und Überwinterungsgebiet, u.a. für die Große Rohrdommel.

2. Schutzgegenstand

a) Für die Meldung des Gebietes sind die Vorkommen folgender Arten der VS-RL ausschlaggebend:

Zwergtaucher
Krickente
Wasserralle
Ziegenmelker
Schwarzspecht
Heidelerche
Blaukehlchen
Schwarzkehlchen
Teichrohrsänger

b) Das Gebiet hat darüber hinaus insbesondere für die folgenden Arten der VS-RL Bedeutung:

Große Rohrdommel
Fischadler
Wespenbussard
Knäkente
Löffelente
Tafelente
Zwergsäger
Waldwasserläufer
Eisvogel
Uferschwalbe
Wiesenpieper
Nachtigall
Raubwürger
Pirol

3. Schutzziele und Maßnahmen

a) für Vogelarten der natürlichen eutrophen Seen mit Röhrichten wie ZWERGTAUCHER, GROßE ROHRDOMMEL, KRICKENTE, WASSERRALLE, BLAUKEHLCHEN und TEICHROHSÄNGER:

- Förderung und Entwicklung wasserzügiger Schilfbestände

b) für Vogelarten der Fließgewässer, feuchten Hochstaudenfluren, Erlen- und Eschenwälder sowie Weichholzauenwälder wie WALDWASSERLÄUFER, EISVOGEL, UFERSCHWALBE und Nachtigall:

- Erhaltung und Wiederherstellung einer möglichst unbeeinträchtigten Fließgewässerdynamik v. a. von Schwalm und Nette
- Erhaltung und Entwicklung der typischen Strukturen und Vegetation in der Aue
- Rückbau von Uferbefestigungen
- Reduzierung der Gewässerunterhaltung (v.a. extensive Mahd außerhalb der Brutzeit)
- Reduzierung des Stickstoff- und Pestizideintrages in die Gewässer (Uferstrandstreifenprogramm)

- Naturnahe Waldbewirtschaftung unter Ausrichtung auf die natürliche Waldgesellschaft einschließlich ihrer Nebenbaumarten sowie auf alters- und strukturdiverse Bestände und Förderung der Naturverjüngung aus Arten der natürlichen Waldgesellschaft

c) für Vogelarten der feuchten Heidegebiete mit Glockenheide, trockenen Heidegebiete, Sandtrockenrasen auf Binnendünen und Wacholderheiden wie ZIEGENMELKER, HEIDELERCHE, WIESENPIEPER, SCHWARZKEHLCHEN und RAUBWÜRGER:

- Extensive Beweidung mit geeigneten Nutztierassen; vor allem durch Schafe, Ziegen, Damhirsche, Pferde, ggf. auch Rinder
- Alternativ: partielle Mahd vor allem vergraster Heiden im Juli
- Entfernung von Büschen und Bäumen
- Bei Bedarf Erhaltung einzelner bodenständiger Gehölze, Baumgruppen und Gebüsche als Brutplätze
- Vermeidung von Eutrophierung, Verzicht auf Düngung, ggf. Einrichtung von Pufferzonen
- Unterlassung der Aufforstung

d) für Vogelarten der Hainsimsen-Buchenwälder, Sternmieren-Eichen-Hainbuchenwälder sowie alten, bodensauren Eichenwälder auf Sandebene wie SCHWARZSPECHT und WESPENBUSSARD:

- Naturnahe Waldbewirtschaftung unter Ausrichtung auf die natürliche Waldgesellschaft einschließlich ihrer Nebenbaumarten sowie auf alters- und strukturdiverse Bestände und Förderung der Naturverjüngung aus Arten der natürlichen Waldgesellschaft
- Erhaltung und Förderung eines dauerhaften und ausreichenden Anteils von Alt- und Totholz, insbesondere von Großhöhlen- und Uraltbäumen
- Förderung der natürlichen Entwicklung von Vor- und Pionierwaldstadien auf Sukzessionsflächen
- Langfristige Sicherung von Höhlenbaumzentren

BIJLAGE 4

Literatuurlijst

- Adviesgroep Huys, 2009. Meer dynamiek bij de uitvoering van nationale en Europese wetgeving. Perspectief van een programmatische aanpak. 19 juni 2009.
- ARCADIS, 2011. Milieueffectrapport Structuurvisie en Bestemmingsplan buitengebied Peel en Maas. In opdracht van de gemeente Peel en Maas.
- Commissie Trojan, 2008. Stikstof/ ammoniak in relatie tot Natura 2000. Een verkenning van oplossingsrichtingen in opdracht van de Minister van LNV.
- Dobben, H.I. van & A. van Hinsberg, 2008. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op de habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1654. Alterra, Wageningen.
- Janssen, J.A.M. & Schaminée, J.H.J., 2003. Europese Natuur in Nederland. Habitattypen. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Kiwa Water Research/EGG-consult, 2007a. Natura 2000-gebied 139 - Deurnsche Peel & Mariapeel *Knelpunten- en kansanalyse*. D.d. juni 2007. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Kiwa Water Research/EGG-consult, 2007b. Natura 2000-gebied 140 - Grootte Peel *Knelpunten- en kansanalyse*. D.d. augustus 2007. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Kiwa Water Research/EGG-consult, 2007c. Natura 2000-gebied 146 - Sarsven en De banen *Knelpunten- en kansanalyse*. D.d. oktober 2007. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Kiwa Water Research/EGG-consult, 2007d. Natura 2000-gebied 147 - Leudal *Knelpunten- en kansanalyse*. D.d. augustus 2007. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Kiwa Water Research/EGG-consult, 2007e. Natura 2000-gebied 148 - Swalmdal *Knelpunten- en kansanalyse*. D.d. augustus 2007. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Kiwa Water Research/EGG-consult, 2007f. Natura 2000-gebied 145 - Maasduinen *Knelpunten- en kansanalyse*. D.d. juni 2007. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Langan, S.J. & M. Hornung, 1992. An application and review of the critical load concept to the soils of northern England. *Environmental Pollution* 77: 205-210.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998.
- Ministerie van LNV, 2006. Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten.
- Ministerie van LNV. Ontwerpbesluit Swalmdal. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Ministerie van LNV. Ontwerpbesluit Leudal. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Ministerie van LNV. Ontwerpbesluit Sarsven en de Banen. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Ministerie van LNV. Ontwerpbesluit Grootte Peel. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Ministerie van LNV. Ontwerpbesluit Deurnsche Peel & Mariapeel. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Ministerie van LNV. Ontwerpbesluit Maasduinen. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*

- Ministerie van LNV, 2008a. Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden.
- Ministerie van LNV, 2008b. Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista* (H2310). H2310 versie 18 dec 2008.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2008c. Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen (H2330). H2330 versie 18 dec 2008.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2008d. Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten – *Littorelletalia uniflorae* (H3110). H3110 versie 1 sept 2008.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2008e. Droge Europese heide (H4030). H4030 versie 1 sept 2008.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2008f. *Juniperus communis*-formaties in heide of kalkgrasland (H5130). H5130 versie 18 dec 2008.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2008g. *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem (H6120). H6120 versie 1 sept 2008.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2008h. *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa) (H6230). H6230 versie 1 sept 2008.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2008i. *Actief hoogveen (H7110). H7110 versie 1 sept 2008.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2008j. *Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het *Caricion davallianae* (H7210). H7210 versie 1 sept 2008.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2008k. Beukenbossen van het type *Luzulo-Fagetum* (H9110). H9110 versie 1 sept 2008 .doc. Gepubliceerd op de website van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2008l. Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met *Quercus robur* (H9190). H9190 versie 18 dec 2008.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2008m. *Veenbossen (H91D0). H91D0 versie 1 sept 2008.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2008n. *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (H91E0). H91E0 versie 1 sept 2008.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Minister van LNV, 2009a. Brief aan de Tweede Kamer betreffende vergunningverlening Natuurbeschermingswet 1998. 2 juni 2009.
- Minister van LNV, 2009b. Brief aan de Tweede Kamer betreffende Natura 2000. 30 juni 2009.
- Ministerie van LNV, 2009c. Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea* (H3130). H3130 versie 1 sept 2008, met erratum 24 maart 2009.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2009d. Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met bentische *Chara* spp. vegetaties (H3140). H3140 versie 1 sept 2008, met erratum 24 maart 2009.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.
- Ministerie van LNV, 2009e. Dystrofe natuurlijke poelen en meren (H3160). H3160 versie 1 sept 2008, met erratum 24 maart 2009.doc. Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.

- Ministerie van LNV, 2009f. Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix* (H4010). H4010 versie 1 sept 2008, met erratum 24 maart 2009.doc. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Ministerie van LNV, 2009g. Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is (H7120). H7120 versie 1 sept 2008, met erratum 24 maart 2009.doc. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Ministerie van LNV, 2009h. Overgangs- en trilveen (H7140). H7140 versie 1 sept 2008, met erratum 24 maart 2009.doc. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.* Ministerie van LNV, 2009i. Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynscosporion* (H7150). H7150 versie 1 sept 2008, met erratum 24 maart 2009.doc. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Ministerie van LNV, 2009j. Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukbossen behorend tot het *Carpinion betuli* (H9160). H9160 versie 1 sept 2008, met erratum 24 maart 2009.doc. *Gepubliceerd op de website van het ministerie van EL&I.*
- Planbureau voor de Leefomgeving, 2008. Ammoniak in Nederland. PBL-publicatienummer 500125003.
- Steunpunt Natura 2000, 2008. Stappenplan Cumulatietoets.
- Steunpunt Natura 2000, 2009. Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet.

Website

- Commissie MER, veelgestelde vragen thema natuur:
<http://www.commissiemer.nl/themas/natuur/veelgestelde vragen>
- Gemeente Peel en Maas: <http://www.peelenmaas.nl/>
- Ministerie van EL&I: <http://www.rijksoverheid.nl>
- Planbureau voor de Leefomgeving: <http://www.pbl.nl>
- Ruimtelijke plannen: <http://www.ruimtelijkeplannen.nl>
- Tip en praktijkvoorbeelden plan-MER:
http://docs1.eia.nl/cms/tips_praktijkvoorbeelden_plan_mer.pdf
- Natura 2000-gebieden in Duitsland: <http://www.naturschutzinformationen-nrw.de/natura2000-meldedok/de/fachinfo/listen/gebiete>

Colofon

PASSENDE BEOORDELING STRUCTUURVISIE EN BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED PEEL EN MAAS

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Peel en Maas

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

Jordy Houkes
Gijs Kos

GECONTROLEERD DOOR:

Henk Ullibroeck

VRIJGEGEVEN DOOR:

Henk Ullibroeck

13 april 2012
076375299:0.2

ARCADIS NEDERLAND BV
Utopialaan 40-48
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl
Handelsregister 9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.

Colofon

AANVULLING OP HET MER TEN BEHOEVE VAN HET BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED GEMEENTE PEEL EN MAAS

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Peel en Maas

STATUS:

Vrijgegeven

AUTEUR:

Pim Zweedijk
Henk Ullenbroeck
Koen Albers en Jordy Houkes
Martijn Vervaet (gemeente Peel en Maas)

GECONTROLEERD DOOR:

Henk Ullenbroeck

VRIJGEGEVEN DOOR:

Henk Ullenbroeck

13 april 2012
076387573:0.1

ARCADIS NEDERLAND BV
Utopialaan 40-48
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl
Handelsregister 9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden veeelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.